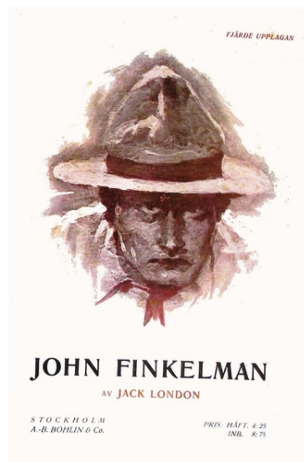

JOHN FINKELMAN

AV

JACK LONDON

— BEMYNDIGAD ÖVERSÄTTNING AV *ALGOT SANDBERG* — FJÄRDE UPPLAGAN —

================

STOCKHOLM A.-B. BOHLIN & C:o

STOCKHOLM 1923 CENTRALTRYCKERIETS LITOGR. ANST.

Förord till den elektroniska utgåvan

Denna utgåva av *John Finkelman (John Barleycorn, 1913)*, författad av **Jack London** (1876-1916) och översatt 1914 (4:e upplagan 1923) av **Algot Sandberg** (1865-1922).

Här har den fjärde upplagan digitaliserats direkt från original och den anpassades och OCR-tolkades för Projekt Runeberg i maj 2015 av Bert H.

Läs om boken och den engelska texten på hemsidan **The World of Jack London** eller på **Internet Archive**!

FÖRSTA KAPITLET.

Det kom för mig alltsammans en valdag. Det var en varm Californiaeftermiddag och jag hade ridit ned i Måndalen från gården till den lilla byn för att rösta ja eller nej till en hel mängd ändringar och tillägg i fråga om staten Californias författning. På grund av värmen hade jag tagit mig åtskilliga glas, innan jag avlämnade min röstsedel, och några till efteråt. Så hade jag ridit tillbaka upp mellan de vinklädda höjderna och böljande ängarna

och kom hem i tid för att få ännu ett glas före kvällsvarden.

»Hur gjorde du med förslaget om kvinnorösträtten?» frågade Charmian.

»Jag röstade för det.»

Hon gav till ett litet rop av överraskning. Ty trots min brinnande demokrati hade jag alltid i mina yngre dagar varit emot allt vad kvinnlig rösträtt heter. Då jag sedan med åren blev mera tillmötesgående, hade jag utan all entusiasm böjt mig för den som ett oundvikligt socialt fenomen.

»Men varför röstade du på det viset?» frågade Charmian.

Jag svarade. Jag svarade utförligt. Jag svarade harmset. Ju mer jag svarade, desto mera harmsen blev jag. (Nej — jag var inte drucken. Hästen jagridit var med rätta känd under namnet »Banditen», och jag skulle ha velat se någon drucken rida den.)

Och ändå — hur skall jag säga? — Jag var »litet glad», jag kände mig »trevlig», var en smula älskvärdt skränig.

»När kvinnorna få rösträtt, komma de att rösta för rusdrycksförbud», sade jag. »Det är hustrurna, systrarna och mödrarna, och bara de, som riktigt komma att ^lå den första spiken i John Finkelmans likkista.»

»Ja, men jag trodde att John Finkelman var en av dina goda vänner», avbröt Charmian.

»Han är. Han var. Han är det inte. Han har aldrig varit det. Jag är aldrig mindre vän med honom än när vi äro i sällskap och när det ser ut som om jag riktigt vore hans hjärtevän. Han är en kung bland allt vad lögnare heter. Han är den uppriktigaste sanningssägare. Han är den upphöjde ledsagare, med vilken man vandrar in bland gudarne. Men han står också i förbund med Liemannen. Hans väg leder till sanningen i dess nakenhet eller till döden. Han ger klara visioner och suddiga drömmar. Han är livets fiende och förkunnaren av en visdom som sträcker sig bortom livets alla syner. Han är en notorisk dråpare och han mördar ungdomen.»

Och Charmian såg på mig, och jag förstod att hon undrade var jag fått detta ifrån.

Jag fortsatte att tala. Som jag säger — jag var litet glad. Tankarna voro klarvakna i min hjärna. Varenda tanke i sin lilla cell kröp färdigklädd till dörren, likt fångar, som vid midnatt vänta att fängelset skall brytas upp. Och varje tanke var en vision,lysande, skarpt begränsad. Min hjärna var som illuminerad av alkoholens klara, vita ljus. John Finkelman var ute och gick på Sanningsstigen och röjde sina egna utvaldaste hemligheter. Och jag var hans språkrör. Där rörde sig massor av minnen från mitt förflutna liv, allesammans uppställda i ordning som soldater vid någon stor parad. Jag hade bara att själv välja. Jag var en tankarnes härskare, en uttryckens mästare, som utan ringaste misstag var i stånd att välja mina data och bygga upp min framställning. Ty så är John Finkelmans sätt, att ständigt narra och locka, att låta intelligensens hugskott slå rot, att viska sin fatala uppfattning av sanningen i ett öppet öra, att väva inslag av purpur i vardagslivets enformiga ränning.

Jag skisserade upp mitt liv för Charmian och förklarade hurudan min natur egentligen var. Jag hade inga ärvda anlag som alkoholist. Jag var född utan all organisk benägenhet för alkohol. I detta avseende var jag fullkomligt normal. Alkohol var en smak jag förvärvat, och dess förvärvande hade varit pinsamt. Alkohol hade varit någonting förfärligt motbjudande — mer vämjeligt än någon medicin. Inte ens nu tyckte jag om smaken. Jag drack alkohol bara därför att det »piggade upp». Och från det jag var fem, tills jag blivit tjugufem år hade jag inte brytt mig mycket om den heller. Tjugu års motsträvig lärotid hade behövts för att lära min fysik att motsträvigt fördraga alkohol, komma mig att innerst inne känna begär efter alkohol.

Jag skildrade min första bekantskap med alkoholen, berättade om mina första rus med ty åtföljande om-slag och strök alltid under, att det som till sist hade övervunnit mig var tillgången på alkohol. Och icke bara det att alkohol alltid varit så lätt tillgänglig, utan vartenda utvecklingsstadium i mitt liv hade dragit mig till den. Som tidningspojke på gatorna, sjöman, gruvarbetare, vandringsman i fjärran länder — över allt och alltid, när människor komnio tillsammans för att utbyta idéer, skräna, skratta och vara våghalsiga eller pusta ut och försöka glömma det enformiga slitet under tröttsamma nätter och dagar, alltid kom-mo de tillsammans kring alkoholen.

Krogen var samlingsplatsen. Människorna kommo tillsammans där alldeles som förhistoriens män hukade sig ned kring offerelden eller vid elden utanför jordhålans ingång.

Jag påminde Charmian om båthusen nere på Sö-derhavsöarna, från vilka hon varit alldeles utestängd och dit de krullhåriga kannibalerna flytt från sina kvinnor för att festa och dricka för sig själva, dessa helgade områden som vid dödsstraff voro tabu (= förbjudna) för kvinnor. I min ungdom hade jag tack vare krogen kunnat fly från kvinnornas trångsynta inflytande till männens fria värld. Alla vägar ledde till krogen. De tusen vägarna genom romantik och äventyr mynnade alla ut vid krogen och ledde så vidare ut och upp över världen.

»Huvudsaken är den», slutade jag min predikan, »att det är den lätta tillgången på alkohol som givit mig smak för den. Jag brydde mig alls inte om den. Jag skrattade åt den. Men nu har jag ändå till sist gripits av spritbegäret. Det tog tjugu år innan det slog rot hos mig, och under ytterligare tio år har detvuxit. Och följderna av begärets tillfredsställande äro allt annat än goda. Ibland känner jag välbefinnande och glädje. Men ändå — när jag är ute och går i sällskap med John Finkelman utstår jag hela förbannelsen av intellektuell pessimism.»

»Men», skyndade jag att tilläggga (jag skyndar alltid att tillägga), »man måste också göra John Finkelman rättvisa. Han säger sanningen. • Och det är just förbannelsen. De så kallade livssanningarna äro inte sanna. De äro livslögnarna, på vilka livet lever* och John Finkelman gör dem till ljugare.»

»Alltså befrämja de inte livet», sade Charmian.

»Mycket sant», svarade jag. »Och det är just det värsta helvetet av alltsammans. John Finkelman strävar mot döden. Det är därför jag röstade i dag som jag gjorde. Jag läste tillbaka i mitt liv och såg hur tillgången på alkohol givit mig smaken för den. Ser du, det föds jämförelsevis få alkoholister på en generation. Och med alkoholist menar jag en människa, vars hela så att säga kroppsliga kemi motstånds-löst driver honom till alkoholen. Det stora flertalet av vandrinkare äro födda icke allenast utan detta begär, utan tvärtom med en faktisk motvilja mot alkohol. Inte det första eller tjugonde eller ens det hundrade glaset lyckas ge dem smaken. Men de lära sig, alldeles som man lär sig röka, fast det är mycket lättare att vänja sig vid tobak än vid alkohol. Man lär sig därför att det finns tillgång. Kvinnorna känna till det där. De få betala för det — hustrurna,, systrarna och mödrarna. Och när de få rösta en gång, komma de att rösta för förbud. Och det bästa är att den kommande generationen inte alls blir lidandedärav. När man inte längre har tillgång till alkohol, när man inte har någon medfödd benägenhet därför, kommer man heller inte att känna någon saknad. Det kommer att betyda ett rikare liv i mandomen för de unga gossar som växa upp — ja, också för de unga flickorna som en gång skola dela deras liv.»

»Varför inte skriva allt det där för de kommande unga männens och kvinnornas skull?» frågade Charmian. »Varför inte skriva det för att lära hustrurna, systrarna och mödrarna hur de skola rösta?»

»En alkoholists minnen», sade jag gäckande — eller rättare, det var John Finkelman som sade det. Ty han satt bredvid mig vid bordet under mitt filantropiska prat och det är ett vanligt trick av John Finkelman att blixtsnabbt förvandla ett leende till ett gäckande grin.

»Nej», sade Charmian utan att det minsta bry sig om John Finkelmans grovhet — som så många kvinnor ha lärt sig att göra. »Du har aldrig varit någon alkoholist, utan bara en vandrinkare, en som har lärt känna John Finkelman genom att i många år sällskapa med honom. Skriv och kalla det »Alkoholminnen».

ANDRA KAPITLET.

Innan jag börjar, måste jag be läsaren följa mig med sympati, och som sympati endast är förstående, från begynnelsen söka förstå mig och vad jag skriver om. För det första är jag en som har lärt mig att dricka. Jag har aldrig haft någon fysisk predisposition för alkohol. Jag är inte dum. Jag är inte något svin. Jag känner till dryckenskapen från A till ö, och jag har druckit med urskiljning. Man behöver aldrig hjälpa mig i säng, jag raglar heller aldrig, och jag dricker på det normala, vanliga sättet. Detta vill jag betona. Jag skriver om alkoholens

verkningar på den normala genomsnittsmannen. Jag har inte ett ord att säga för eller om den mikroskopiskt obetydliga ytterlighetsmänniskan, den oförbätterlige, verklige drinkaren.

I allmänhet talat finns det två typer av drinkare. Först mannen som vi alla känna, dum, fantasilös, vars hjärna är som domnad, som vanligen trevar sig fram med vidt utspärrade ben, som ofta ramlar i rännstenen och som på höjden av extas ser blå råttor och skära elefanter. Han är den där typen som ger stoff åt skämttidningarna.

Den andra typen av drinkare har fantasi, vision. Även när han är som mest »på lyran», går han stadigtoch naturligt, raglar eller faller aldrig omkull och vet alltid var han befinner sig och vad han gör. Det är inte hans kropp, utan hans hjärna som är drucken. Han kan sprudla av kvickhet eller öppna famnen för hela världen. Eller han kan se osinnliga syner och drömbilder som äro harmoniska och logiska och ta form av syllogismer. Det är just i detta tillstånd han river bort skalet från de starkaste livsillusionerna och allvarsamt grubblar över det ödets järnhalsband som svetsats kring hans själs nacke. Detta är rätta stunden för John Finkelman att utöva sin illfundigaste makt. Det är lätt för vem som helst att falla omkull i rännstenen. Men det är ett förfärligt eldprov för en man att stå rak på benen och medvetet känna, att i hela universum finns för honom endast en frihet, nämligen att gå döden i förväg. Hos en sådan man är detta den rena logikens timme (varom mera längre fram), då han inser, att han kan lära känna tingens lagar, men aldrig deras mening. Detta är hans farligaste stund. Hans fötter hålla då på att beträda den väg som leder ner i graven.

Allting står klart för honom. Alla dessa bedrägliga förhoppningar om odödlighet äro endast skräcken hos själar, förskrämda av fruktan för döden och förbannade genom fantasiens trefaldt förbannade gåva. De äga icke instinkten att dö; de sakna viljan att dö, när dödsstunden är inne. De narra sig själva till att tro att de ändå kunna trumfa över i spelet och vinna en framtid, medan de lämna alla övriga varelser åt gravens mörker eller krematoriets förintande hetta. Men han, denne man, vet i den rena logikens stund, att de bedra sig själva. Ett och detsamma väntardem alla. Det finns ingenting nytt under solen, icke ens denna efterlängtade leksak för svaga själar som kallas odödlighet. Han vet det, där han står rak på sina båda ben utan att ragla. Han består av mat, vin och gnistor, av solgrand och jordstoff, en skör mekanism, gjord att gå för en kort tid, att bli lappad av medicine och teologie doktorer, för att till sist bli kastad på en skrothög. Naturligtvis är allt detta själs- och kroppssjukdom. Det är de böter den fantasirika människan måste betala för sin vänskap med John Finkelman. De böter en dum får betala äro enklare, lättare. Han dricker sig själv till fäaktig medvetslöshet. Han sover en förgiftad sömn, och om han drömmer, äro hans drömmar dimmiga och orediga. Men till fantasimänniskan skickar John Finkelman den rena logikens obarmhärtiga, spöklika syllogismer. Han ser på livet och alla dess förhållanden med en pessimistisk tysk filosofs sneda blickar. Han genomskådar alla illusioner. Han omvärderar alla värden. Gud är ond, sanning ett bedrägeri, livet ett skämt. Från sitt stilla vansinnes höjder betraktar han med gudomlig säkerhet livet som någonting ondt. I det klara, rena ljuset av hans logik framstå hustru, barn och vänner som lögnaktiga bedrägliga hycklare. Han ser rakt igenom dem och allt vad han ser är deras skröplighet, tarvlighet, smutsighet och ömkansvärd-het. De lura honom ej längre. De äro usla små egoister liksom alla andra varelser, vilka tråda sin dagsländedans för en timme. De ha ingen frihet. De äro ödets lekbollar. Han är det också. Han inser det. Men det finns en skillnad. Han vet det. Och han känner den enda frihet han har: att gå dödeni förväg. Allt detta är icke bra för en människa, som är skapad att leva, älska och bli älskad. Men självmord, hastigt eller långsamt, en plötslig knäck eller ett sakta årslångt avtynande är det pris John Finkelman fordrar. Och ingen av hans vänner slipper undan att betala vad han begär.

TREDJE KAPITLET.

Jag var fem år gammal, då jag första gången blev drucken. Det var en het dag och min far höll på att plöja. Jag skickades från stugan en halv mil med en flaska öl till honom. »Och akta dig för att spilla, något», lydde den sista förmaningen innan jag gick hemifrån.

Jag kommer ihåg att det var en ganska vid flaska utan lock. Som jag larvade framåt, skvimpade ölet över

bräddarna på mina ben. Och jag började fundera. öl var någonting mycket dyrt. Då måste det bestämt också vara mycket godt. Varför fick jag eljest aldrig smaka på det hemma? Andra saker som de vuxna alltid nekade mig hade jag funnit smaka bra. Det gjorde bestämt öl också. De »stora» visste nog de. I alla fall var flaskan alldeles för full. Jag slog den mot benen och skvimpade ut ölet på marken. Varför skulle jag förstöra det? Ingen kunde ju få veta om jag druckit eller spillt ut det.

Jag var så liten, att jag för att få flaskan till munnen måste sätta mig och ta den i knät. Först läppjade jag på fradgan. Det var en missräkning. Det var inte alls godt. Antagligen låg inte det goda i skummet. Då kom jag ihåg hur jag sett de stora blåsa undatt det innan de drucko. Jag dök ner medansiktet i fradgan och sög i mig drycken inunder den. Det var inte alls godt, men jag drack ändå. Och de stora visste nog, hur det skulle vara. I betraktande av att jag var så liten, flaskan i mitt knä så stor, och att jag drack utan att andas med ansiktet till öronen i fradgan är det svårt att säga hur mycket jag drack. Jag sväljde också som om det varit medicin för att det skulle vara över så fort som möjligt.

Jag ruskade på mig, när jag gav mig i väg igen och jag tänkte att det nog skulle komma att smaka godt efteråt. Jag tog några klunkar till under den långa halva milen. Då blev jag rädd, när jag såg hur mycket som fattades i flaskan. Men jag kom ihåg hur man fick duvet öl friskt igen. Jag tog en kvist och rörde om vad som var kvar, tills det skummade ända upp mot brädderna.

Och min far märkte ingenting. Han tömde flaskan helt och hållet med den svettige plöjarens starka törst, lämnade tillbaka den till mig och började plöja igen. Jag försökte gå bredvid hästarna. Jag kommer ihåg hur jag snubblade och föll mot deras bakhovar alldeles framför den blanka plogbillen och att min far strök tillbaka så häftigt att hästarna nästan trampade på mig. Han talade sedan om för mig, att det bara behövts ett par tum till, så hade plogen skurit igenom mig. Jag minns svagt att han tog mig i sina armar och bar mig till ett träd, som stod vid ena kanten av åkern, medan hela världen gungade och svängde omkring mig. Jag var alldeles dödssjuk och kände mig olycklig över att jag gjort något orätt.

Hela eftermiddagen sov jag under trädet och närmin far väckte mig vid solnedgången, var det en ynklig liten pojke som trött släpade sig hemåt. Jag var alldeles utmattad, armar och ben kändes tunga som bly och i min mage kände jag ett slags dallring som fortplantade sig till min hals och hjärna. Jag var i samma tillstånd som om jag utstått en dust med ett gift. I själva verket hade jag blivit förgiftad.

Under de veckor och månader som nu följde brydde jag mig lika litet om öl som om köksspisen, sedan jag bränt mig på den. De stora hade rätt. Öl var inte för barn. De stora gjorde det ingenting, men det gjorde dem heller ingenting att ta piller eller ricinolja.

Jag kunde mycket väl vara utan öl, och jag skulle mycket väl kunnat undvara det ända till min dödsdag. Men omständigheterna ville annorlunda. I varje hörn av världen, där jag sedan kom att leva, stod John Finkelman och vinkade åt mig. Det var omöjligt att slippa undan honom. Och först efter att ha varit bekant med honom i tjugu år och hälsat på honom i förbigående med stram min, började jag få ett smygande tycke för den lymmeln.

FJÄRDE KAPITLET.

Min nästa dust med John Finkelman inträffade när jag var sju år. Den gången var det inte min fantasi som drog mig in i bataljen, utan helt enkelt skrämsel. Mina föräldrar, som fortfarande voro landtfolk, hade flyttat till en gård på den ensliga, tråkiga kusten av San Mateo County, söder om San Francisco. Det var en vild, ganska obruten bygd den tiden, och jag hörde ofta min mor säga med stolthet att vi voro av gammal amerikansk stam och inte invandrade irländare och italienare som våra grannar. I hela vår trakt fanns det inte mer än en amerikansk familj till.

En söndagsmorgon befann jag mig på Morriseys gård, fast jag nu inte kan minnas hur och varför jag kommit dit. En mängd ungdom hade samlats dit från närliggande gårdar. De äldre hade varit där sedan mycket tidigt, somliga

till och med från föregående kväll, och hela tiden hade man druckit. Morriseys familj var mycket stor, och där funnos flera storväxta söner och tungfotade, grovnävade och skränande onklar.

Plötsligt började flickorna skrika: »slagsmål!» Man rusade till. Männen tumlade ut ur köket. Två jättar, röda i ansiktet och med grånande hår, voro slutnai varandras armar. Den ene var Svarte Matt, som sades på sin tid ha slagit ihjäl två män. Kvinnorna jämrade sig tyst, korsade sig och bådo ömsevis, dolde sina ansikten i händerna och tittade ut mellan fingrarna. Men inte jag. Det var ju klart att jag var den mest intresserade åskådaren. Tänk om jag skulle få se någonting så underbart som att en människa blev ihjälslagen! Jag skulle i alla fall få se ett riktigt slagsmål. Men min missräkning blev stor. Svarte Matt och Tom Morrisey höllo bara tätt om varandra och lyfte sina klumpskodda fötter i något som mest liknade en grotesk elefantdans. De voro för druckna för att kunna slåss. Så fingo fredsmäklarna fatt i dem och förde dem tillbaka in i köket för att besegla den nya vänskapen.

Snart pratade alla om varandra, skrålade och skrä-nade som bredbröstade friluftsmän alltid bruka då whiskyn har löst deras tungors band. Och jag min lilla stackare på sju år stod där vid köksdörren med hjärtat i halsgropen, darrande i hela kroppen av spänning, och jag fick än ytterligare lära mig hur underliga människorna voro. Och jag kunde inte låta bli att förvåna mig över Svarte Matt och Tom Morrisey, som halvhängde över bordet med armarna ömt om varandras hals och gräto.

Dryckesgillet i köket fortsattes och flickorna utanför började bli ängsliga. De kände av gammalt till hur det brukade gå, och alla voro säkra på att det skulle sluta med någonting förskräckligt. De ville inte vara där när det inträffade, och någon föreslog att man skulle bege sig till en stor italiensk landtgård fyra mil därifrån — där kunde man få i gång litet dans.Man bröt genast upp, par om par, gosse och flicka, framåt den sandiga vägen. Var och en gick med sin hjärtans kär — var säker på att en pys på sju hade öronen öppna för traktens alla kärleksaffärer. Förresten hade jag också min tös, en liten irländsk flicka ungefär jämngammal med mig själv. Vi voro de enda barnen i hela tåget. De äldsta voro vid pass tjugu år. Vi båda vandrade hand i hand, ibland med armarna om varandras liv som de äldre. Men det var bara besvärligt. Och jag kände mig riktigt stolt denna Söndagsmorgon, då jag gick nedåt den långa, ensliga vägen mellan sandkullarna. Jag hade också min flicka och var en liten man.

Den italienska gården tillhörde några ungkarlar. Vår ankomst hälsades med förtjusning. Rödvinet hälldes i dricksglas åt alla och den långa matsalen röjdes delvis av för dansen. Och de unga männen drucko och dansade med flickorna efter tonerna av ett handklaver. För mig var detta en gudomlig musik. Jag hade aldrig hört någonting så härligt. Den unge italienske spelmannen brukade också springa upp och få en dans med dragspelet bakom sin flickas rygg. Allting föreföll mig så underbart. Jag dansade inte, men jag satt vid bordet och stirrade med häpet vidöppna ögon på livet omkring mig. Jag var bara en liten pys, och här var så mycket för mig att lära. Alltefter som tiden gick började de italienska pojkarna att själva smaka på vinet och stämningen blev allt högre. Jag såg att några av dem raglade och föllo omkull under dansen och att en hade lagt sig att sova i ett hörn. Några av flickorna tyckte också, att det var tråkigt och ville gå sin väg, medan andra noj sadeoch fnittrade och inte tycktes bry sig om vad som än kunde hända.

När våra italienska värdar först så där i allmänhet bjudit mig på vin, hade jag tackat och sagt nej. Min erfarenhet av öl hade varit alldeles nog för mig, och jag hade inte lust att förnya bekantskapen med det eller någonting annat liknande. Men olyckligtvis fick en ung italienare, Peter, en riktig liten satunge, se mig sitta där i min ensamhet. Han fyllde ett dricksglas till hälften med vin och sköt det till mig. Han satt midt emot mig vid bordet. Jag skakade på huvudet. Han rynkade ögonbrynen och sköt glaset ända intill mig. Då greps jag av förskräckelse — en förskräckelse, som jag måste förklara.

Min mor hade sina egna besynnerliga åsikter. Hon var alldeles övertygad om att alla mörka personer, och helst om de hade svarta ögon, voro lömska och elaka. Det torde vara onödigt att säga, att min mor var blond. Hennes övertygelse gällde framför allt de romanska raserna, som enligt hennes bestämda mening voro alldeles särskilt hämndgiriga och mordiska. Detta hade jag hört upprepas hundratals gånger, jag hade hört henne säga, att om man förolämpade en italienare, hur oskyldigt som helst, kunde man vara säker på att »ha kniven i ryggen». Det var

hennes särskilda uttryck: »ha kniven i ryggen».

Fast jag hade varit mycket nyfiken på att se Svarte Matt slå ihjäl Tom Morrisey förut på morgonen, kände jag mig inte alls hågad att själv få en kniv i ryggen. Jag hade ännu inte lärt mig att skilja på fakta och teorier. Jag trodde blindt på min mors förklaring av den italienska karaktären. Dessutom hade jag ettslags svag aning om gästvänskapens helighet. Här satt nu en lömsk mordisk italienare, som bjöd mig ett bevis på gästvänskap. Man hade lärt mig att om jag förolämpade honom, skulle han sticka mig med en kniv alldeles som en häst slår bakut, när man går för nära och gör den illa. Och så hade Peter de där svarta ögonen jag hört min mor tala om. De voro alldeles olika de ögon jag kände till, de blå, grå eller ljusbruna. Kanhända Peter fått sig några glas. I alla fall voro hans ögon kolsvarta och gnistrade av elakhet. De voro det hemlighetsfulla, det okända, och hur skulle jag, en sju års pojke, kunnat läsa i dem och förstå att det låg endast skämt och gyckel i dem? Jag såg i stället en plötslig död, och jag sade nej med ängsligt klappande hjärta. Uttrycket i hans ögon skiftade. De blevo allvarliga och befallande, när han sköt glaset ända till mig.

Vad kunde jag göra? Jag har många gånger sedan i mitt liv stått ansikte mot ansikte med döden, men aldrig har jag känt en sådan dödsångest som jag kände då. Jag satte glaset till mina läppar och Peters ögon föreföllo mig genast mildare. Jag förstod att han inte skulle döda mig just då, och det var en lisa. Men det var inte vinet. Det var billigt, ungt vin, strävt och surt, gjort av de sämsta druvorna, och det smakade värre än ölet. Det finns bara ett sätt att ta medicin på, och det är att ta den. Just på det sättet tog jag vinet. Jag böjde huvudet bakåt och stjälpte det i mig. Så måste jag svälja ett par gånger för att få behålla giftet. Ty det var gift för barnets slemhinnor.

När jag tänker på detta nu efteråt, kan jag förstå att Peter blev förvånad. Han fyllde ännu ett glastill hälften och sköt det över bordet. Och stel av fasa stjälpte jag i mig det också på samma sätt som det första. Detta var för mycket för Peter. Han måste iåta andra se detta märkliga barn. Han ropade på Dominick, en ung italienare med mustascher, att han skulle komma och titta. Den gången sköt Peter tiil mig ett fullt glas. Man gör ju vad som helst för att få leva. Jag tog mod till mig, behärskade de kväljningar jag kände och drack ur glaset.

Dominick hade aldrig sett en sådan duktig pojke. Två gånger till fyllde de glaset till brädden och sågo dess innehåll försvinna i min strupe. Nu började jag ådraga mig den allmänna uppmärksamhetén. Arbetare och bönder, som inte talade engelska och inte kunde dansa med de irländska flickorna, samlades omkring mig. De voro svartmuskiga och sågo vilda ut; de hade bälten och röda skjortor, och jag visste, att de hade knivar i fickorna. Och Peter och Dominick läto mig hålla uppvisning för dem.

Om jag saknat fantasi, om jag varit dum, om jag hade varit envetet envis att få min vilja fram, skulle jag aldrig ha kommit i denna klämma. Och gossarna och flickorna dansade hela tiden, så att ingen fanns som kunde rädda mig undan mitt öde. Hur mycket jag drack, vet jag inte nu. Det minne jag nu har av alltsammans är av en lång, lång förfäran, midt i en hop av mördare, och en oräknelig mängd vinglas som skötos fram mot mig över ett nedsölat bord för att försvinna genom min brännande strupe. Nog var vinet förskräckligt, men en kniv i ryggen var ännu förfärligare och mitt liv måste jag rädda till vad pris som helst.När jag ser tillbaka med drinkarens kännedom om detta, förstår jag, varför jag inte helt enkelt föll medvetslös på eller under bordet. Jag var stel av fasa. Den enda rörelse jag kunde göra var att föra denna oupphörliga rad av bägare till mina läppar. Jag var bara en recipient för hela denna vinmängd. Den låg overksam i min av fruktan overksamma mage. Jag var så rädd att inte ens min mage vågade fungera. Därav kom det sig att alla dessa italienare kunde stå där och gapa av häpnad över detta fenomen till barn, som kolkade vin likt en automat. Jag skryter inte när jag vågar påstå att de aldrig hade sett någonting sådant.

Till sist skulle vi gå. En del av pojkarna voro så beskänkta att de alldeles nyktra flickorna funno det bäst att bryta upp. Jag fann mig själv stå vid dörren bredvid min lilla flicka. Hon hade inte varit med om detsamma som jag, så att hon var nykter. Hon tyckte det var lustigt att se hur pojkarna hoppade och dansade med sina flickor och började härma dem. Det tyckte jag också var roligt och började ragla, som de andra. Hon hade inte något vin att skvalpa om, men det hade jag, och hastigt nog började ångorna stiga mig åt huvudet. Jag såg hur en yngling rag-lade fram ett halvt dussin steg för att sedan plötsligt stanna vid vägkanten, allvarsamt stirra ner i diket och till

sist, som om han allvarligt beslutat sig därför, falla på huvudet däri. Det tyckte jag såg förfärligt lustigt ut. Jag raglade till dikeskanten, men bara för att bli stående där. När jag kom till mig själv, låg jag i diket och några ängsliga flickor höllo på att dra upp mig.Nu brydde jag mig inte om att spela drucken mer. Det var inte längre roligt. Mina ögon började bli dimmiga, och med vidöppen mun flämtade jag efter luft. En flicka tog mig i vardera handen, men mina ben voro som bly. Spriten som jag druckit slog min hjärna och mitt hjärta som med en klubba. Om jag varit ett svagt barn, är jag säker på att jag dött. Jag vet i alla fall att jag var närmare döden än någon av de förskrämda flickorna anade. Jag kunde höra dem munhuggas om vems fel det var. Somliga gräto över sig själva, över mig och över pojkarnas skamliga sätt att bära sig åt. Men det rörde mig inte alls. Jag höll på att kvävas, jag ville ha luft. Att röra mig var en pina. Jag fick bara svårare att andas. Men ändå släpade flickorna mig med sig, och det var fyra mil hem. Fyra mil! Jag kommer ihåg att mina dimmiga ögon sågo en smal bro tvärs över vägen på oändligt avstånd. I själva verket låg den inte hundra fot avlägset. När jag kom dit, sjönk jag ned och blev liggande på rygg, flämtande. Flickorna försökte lyfta upp mig, men jag var hjälplös och nära att kvävas. Deras skrik på hjälp tillkallade Darry, en drucken sexton års pojke, som började återkalla mig till livet genom att hoppa upp på bröstet på mig. Jag kommer ihåg detta som i en dröm och flickornas skrän, då de ryckte och sleto i honom för att få honom i väg. Sedan förlorade jag medvetandet helt och hållet, men efteråt fick jag veta, att Darry ramlade under bron och låg där och sov hela natten.

När jag kom till mig igen, var det mörkt. Jag hade blivit buren fyra mil och så lagd till sängs. Jag var sjuk och trots alla min kropps försök att spjärnaemot återföll jag gång på gång i yrsel. Allt hemskt och rysligt, som barnasinnet burit på, flödade ut. De hemskaste syner voro verkligheter för mig. Jag såg hur man begick mord och jag förföljdes av mördare. Jag skrek, rasade och slog omkring mig. Mina lidanden voro oerhörda. När jag ett ögonblick hade ett slags medvetande, hörde jag min mor säga: »Men

tänk på barnets hjärna! Gossen kommer att mista förståndet.» Och i det jag sjönk tillbaka i delirant-tillståndet, tog jag med mig den tanken och tyckte att jag var inspärrad på dårhus, blev slagen av vak-tare och var omgiven av skrikande galningar.

Någonting som gjort ett mycket starkt intryck på mitt barnsliga sinne hade varit de äldres tal om alla lastens nästen i San Franciscos kinesstad. I min yrsel vandrade jag djupt under marken genom tusentals aV dessa hålor, och bakom stängda järndörrar plågades jag och led tusen dödar. Och när jag träffade min far i en av dessa underjordiska kryptor, sittande vid ett bord och spelande med fula kineser om högar av guld, då gav mitt ursinne sig luft i de vildaste svordomar. Jag satte mig upp i sängen, kämpade mot händer som ville dra mig bort och förbannade min far ända till nedersta helvetet. All den smuts ett barn, som får springa fritt omkring, hör män yttra, var min, och fast jag aldrig vågat uttala en stavelse av alla sådana eder, flödade de nu från min tunga, då jag förbannade min far, där han satt under jorden och spelade med långhåriga, lång-naglade kineser. Det är ett under att jag inte sprängde både hjärta och hjärna den natten. Pulsådror och nervcentra hos ett sju års barn äro knappt ägnade attuthärda de förfärliga paroxysmer som skakade mig. Ingen fick en blund i ögonen i den lilla stugan den natten, då John Finkelman hade fått mig i sitt våld. J/arry, som låg under bron, yrade inte som jag. Jag är säker på att han sov som en stock utan drömmar, att han vaknade följande morgon, kanske litet tung och ruskig och att, om han lever än i dag, han inte minns den där natten, så obetydlig var händelsen för honom. Men min hjärna hade fått ett brännmärke för alltid. När jag nu efter trettio år skriver öm det, står varje syn lika skarp och klar, varje plåga lika levande och fruktansvärd för mig som den natten.

Jag var sjuk flera dagar efteråt och jag behövde inte alls min mors förmaningar att för framtiden undvika John Finkelman. Min mor hade blivit döds-skrämd. Hon tog det så att jag hade gjort orätt, mycket orätt, att jag hade glömt allt vad hon lärt mig. Hur kunde jag, som aldrig fick svara, som inte hade ord att uttrycka vad jag tänkte, hur skulle jag kunnat tala om för min mor, att det just var hennes lärdomar som voro den direkta orsaken till mitt elände? Om jag inte hört allt hennes tal om svarta ögon och italiensk karaktär, skulle jag aldrig ens ha fuktat mina läppar med det stura, bittra vinet. Och inte förrän jag redan var en vuxen man berättade jag henne den verkliga innebörden av den skamliga historien.

Medan jag var på bättringsvägen, grubblade jag mycket utan att kunna reda ut åtskilliga punkter, under det andra stodo mycket klara för mig. Jag kände mig som en syndare, men ändå tyckte jag att man hade begått en orättvisa mot mig. Det hade inte varit mitt fel, och ändå hade jag begått orätt. Menmycket klart stod mitt beslut att aldrig mera smaka starka drycker. Ingen hund med vattuskräck kan någonsin haft större avsky för vatten än jag för alkohol.

Men vad jag nu vill säga är, att så förskräcklig min erfarenhet än var, kunde den i längden inte avhålla mig från att stifta en mycket nära bekantskap med John Finkelman. Till och med då pressade hela min omgivning mig emot honom. Alla utom min mor tycktes se på saken med urskuldande blickar. Det var ett skämt, någonting lustigt hade inträffat, det var egentligen ingenting att skämmas för. Till och med pojkarna och flickorna hade roligt åt det och berättade skrattande hur Darry hade hoppat upp på bröstet på mig och sedan somnat under bron, hur den eller den hade legat ute bland sandkullarna om natten och hur det gått med pojken som ramlade i diket. Som jag säger, efter vad jag kunde förstå, var det ingenting att skämmas över. Det hade varit någonting »rent förbaskat stiligt», ett härligt avbrott i dagslivets enformiga släp.

De irländska bönderna förebrådde mig vänligt för min bedrift och klappade mig i ryggen, tills jag kände det, som om jag utfört någonting storslaget. Peter, Dominick och de andra italienarna voro stolta över min duktighet i dryckjom. Alla drucko. Det fanns inte en enda nykterhetsman i hela församlingen. Till och med läraren i vår lilla byskola, en grånad man på femtio, gav oss då och då lov, när han brottades med John Finkelman och blev besegrad. Det fanns således ingen moralisk hållhake på mig. Min avsky för sprit var helt och hållet fysiologisk. Jag tyckte inte om den fördömda smörjan.

FEMTE KAPITLET.

Denna fysiska avsky för sprit har jag aldrig kunnat komma fullständigt ifrån. Men jag har besegrat den. Ännu i dag måste jag besegra den var gång jag tar ett glas. Min gom underlåter aldrig att göra uppror, och man kan vara viss om att gommen vet vad som är bra för kroppen. Så mycket jag vet, dricka människor inte på grund av den verkan alkohol har på kroppen, utan på hjärnan. Och att den måste gå genom kroppen, är värst för kroppen.

Men trots min fysiska avsmak för sprit, voro kro-garna ljuspunkterna i mitt barndomsliv. När jag satt på den tungt lastade potatisforan, svept i dimma, med fotterna domnade av att de inte fingo röra sig, med hästarna pulsande långsamt fram på den djupa vägen mellan sandkullarna, var det alltid en ljus vision som gjorde att vägen aldrig blev lång. Den ljusa visionen var krogen vid Colma, där min far eller vem annan som körde alltid steg av för att få sig ett glas. Jag följde med för att värma mig vid kaminen och få en kex. Bara en enda, men det var kalas för mig. Krogar voro i alla fall bra för någonting. När jag sedan satt bakom de stretande hästarna igen, höll jag på en hel timme med min kex. Jag tog den i minsta möjliga bitar, tappade aldrig en smulaoch tuggade varje bit så länge som möjligt, höll den kvar i munnen tills den så småningom försvann i svalget som små klibbiga droppar.

Jag tyckte om krogar. Särskilt tyckte jag om kro-garna i San Francisco. Där fanns en hel mängd läckerheter, som man kunde ta utan att det kostade något, underliga bröd och kex, ost, korv, sardiner — sådant som jag aldrig såg på vårt. tar vliga bord hemma. Och jag minns att en gång blandade mannen bakom disken till åt mig en söt dryck av saft och sodavatten. Min far betalade inte för den. Mannen bjöd på den, och han blev för mig idealet av en snäll och vänlig människa. Jag drömde vaken om honom i flera år. Fast jag då var bara sju år, kan jag ännu i dag se honom alldeles tydligt, ehuru jag aldrig såg honom mer än den enda gången. Krogen låg i södra ändan, på västra sidan av Market Street i San Francisco. När man kom in, var disken till vänster. Till höger mot väggén var en annan disk med frilunchen. Det var ett långt, smalt rum, och i andra ändan bakom ölkaggar, färdiga att tappas, stodo små runda bord och stolar. Värden var blåögd och hade vackert mjukt hår som stack fram under en svart sidenkalott. Han hade en brun jacka, och jag kommer precis ihåg stället midt i buteljraden, varifrån han tog flaskan med den röda saften. Han och min far språkade länge, och jag smuttade på mitt glas och avgudade

honom. I många år fortfor jag att dyrka hans minne.

Trots mina ödesdigra erfarenheter befann jag mig åter i sällskap med John Finkelman, som här regerade överallt och försökte att locka och tubba mig. Här var krogen som med allt vad däri fanns gjorde ett djuptintryck på barnets sinne. Här var ett barn, som just höll på att bilda sig sitt första omdöme om världen och som därvid fann att krogen var ett trevligt ställe. Varken butiker, offentliga byggnader eller privathus öppnade någonsin dörren för mig och lät mig värma mig vid en eld eller stilla min hunger med en bit god mat. Deras dörrar voro alltid stängda för mig; men krogdörrarna stodo alltid öppna. Och överallt fanns det krogar, vid de stora stråkvägarna som vid bygatorna, i smala gränder och trånga passager, alltid vänligt upplysta och välkomnande, varma om vintern och svala om sommaren. Ja, krogen var ett mäkta fint ställe, till och med mer än så.

När jag var tio å$, hade mina föräldrar flyttat från landet till staden, och nu började jag mitt liv som tid-ningspojke på gatorna. Ett av skälen härtill var att vi behövde pengarna. Ett annat skäl var att jag behövde röra på mig. Jag hade nämligen hittat väg till de fria offentliga biblioteken och höll på att »läsa ihjäl mig». På landet hade det inte funnits några böcker. På något underbart sätt hade jag fått låna fyra böcker, iyra underbara böcker, och dem hade jag slukat. Den första var »Garfields liv», den andra Paul de Chaillu’s »Resor i Afrika», den tredje en roman av Ouida med de sista fyrtio sidorna borta, och den fjärde Irvings »Alhambra». Den sista hade jag fått låna av en skollärarinna. Jag var inte något framfusigt barn. I olikhet med Oliver Twist hade jag inte kunnat be att få mer. När jag lämnade tillbaka »Alhambra», hoppades jag att skollärarinnan skulle låna mig en bok till. Och därför att hon inte gjorde det — antagligen tyckte hon att jag inte upp-skattade hennes vänlighet — grät jag hela vägen de tre milen hem. Jag väntade och längtade att hon skulle låna mig en ny bok. Tjogtals gånger försökte jag ta mod till mig och be henne, men så långt kom jag aldrig ändå.

Men så kom jag till staden Oakland, och på hyllorna av det fria biblioteket upptäckte jag hela den stora världen långt bortom horisonten. Här funnos tusentals böcker lika bra som mina fyra underböcker, många till och med mycket bättre. Biblioteken voro den tiden icke avsedda för barn, och jag hade många märkvärdiga upplevelser. Jag kommer ihåg, att jag blev djupt intresserad av en titel i katalogen: »Peregrine

Pickles äventyr». Jag fyllde i en låneblankett och bibliotekarien lämnade mig Smollets samlade verk i oförkortad upplaga. Jag läste allting, men mest historia, äventyrsberättelser och resebeskrivningar från hela världen. Jag läste mornar, eftermiddagar och kvällar. Jag läste i sängen, vid bordet, när jag gick till och från skolan, ja, till och med under lovstunderna då de andra pojkarna lekte.

Och när jag så fyllt tio år, sprang jag omkring gatorna som tidningspojke. Nu hade jag inte tid att läsa. Jag lärde mig i stället att slåss, att vara framfusig och oförskämd. Jag hade den livligaste fantasi och en osläcklig nyfikenhet på allt omkring mig. Icke minst nyfiken var jag på krogarna. Och jag sprang in och ut i många sådana. Jag minns att den tiden fanns det ett helt kvarter på östra sidan av Broadway, mellan sjätte och sjunde gatorna, som uteslutande upptogs av krogar.

Här var livet så olikt mot det jag var van vid. Manpratade högröstat, skrattade högljudt, och över krogen låg som en atmosfär av något överlägset. Här var något förmer än det vanliga vardagslivet, där ingenting hände. Här var livet alltid verkligt liv; ibland till och med hemskt, när det var slagsmål, blod flöt och de stora poliskonstaplarna trängde sig in. Det var storartade ögonblick för mig, som hade huvudet fyllt av alla möjliga äventyr och kämpadater till lands och sjöss. Annat var det, när jag måste springa gata upp och gata ned och kasta in mina tidningar genom dörrarna. Men på krogarna voro till och med fyllbultarna, som lågo rusiga över borden eller i sågspånen på golvet, föremål för min beundran.

Och förresten, det var ingenting orätt med krogarna. Stadens fäder gåvo dem deras rättigheter. De voro visst inte sådana förskräckliga ställen som jag hörde pojkar säga, vilka inte som jag hade tillfälle att lära känna dem. Ja, nog voro de kanske förskräckliga, men då betydde det bara att de voro förskräckligt underliga, och det är just sådant som slår an på en pojke. På samma sätt äro sjörövare och skeppsbrott förskräckliga, och vilken frisk och stark pojke skulle inte vilja ge sin odödliga själ för att få vara med om något sådant!

Jag såg också på krogarna tidningsmän, redaktörer, advokater, domare, vilka jag kände både till utseende och namn. De satte samhällets stämpel av godkännande på krogarna. De endast styrkte mig i min känsla av förtjusning över krogarna. De måste också där ha funnit det där säregna, ofattbara, som jag kände och trevade, efter. Vad det var visste jag inte, men det måste ändå finnas, eftersom människor svär-

John Finkelman. 3.made där likt surrande flugor kring en honungsburk. Jag hade inga bekymmer, världen syntes mig idel ljus, så att jag kunde inte förstå att vad dessa människor sökte var glömska från släp och slit och sorger.

Naturligtvis drack jag aldrig någonting. Från tio till femton år smakade jag knappast sprit, men jag-var i ständig beröring med dem som drucko och med krogama. Enda orsaken till att jag inte drack, var att jag inte tyckte om det. Med tiden blev jag springpojke på en isvagn, reste käglor i en kägelbana, som hörde till en krog, och brukade om söndagarna städa i de små utvärdshusen.

Josie Harper hade ett sådant litet värdshus vid Telegraph Avenue och trettionionde gatan. Dit gick jag ett helt år med en aftontidning, tills jag fick ett annat distrikt nedåt hamnen i Oakland. Då jag hämtade prenumerationsavgiften efter första månaden hos Josie Harper, slog hon i ett glas vin åt mig. Jag skämdes att säga nej, så att jag drack ur det. Men sedan passade jag alltid på att komma och få pengar av hennes kypare, när hon inte var inne.

Första dagen jag arbetade i kägelbanan, ropade värden oss pojkar tillsammans, när vi »rest» flere timmar. Vi skulle efter vanan ha oss ett glas. De andra ville ha öl, jag bad om ingefärsdricka. Pojkarna fnissade, och jag såg att krogvärden gav mig en märkvärdig, ogillande blick. Men han slog i alla fall upp en flaska ingefärsdricka. När vi sedan kommit tillbaka in i kägelbanan, fick jag veta orsaken. Jag hade förargat värden. En flaska ingefärsdricka kostade betydligt mer än ett glas av det vanliga fatölet, så att om jag ville stanna kvar, finge jag nog ta öl. För-resten var öl födande. Jag skulle arbeta mycket bättre, om jag drack det. I ingefärsdrickat fanns ingen föda. Sedan drack jag öl, när jag inte kunde smyga mig undan, och jag kunde inte begripa vad man fann för godt i det.

Vad jag däremot den tiden tyckte mycket om var sötsaker. För fem cents kunde jag få fem »kanonkulor», stora sockerstycken, som räckte förtjusande länge. Jag kunde tugga och suga på en enda kula i en hel timme. Så fanns det en mexikanare som sålde stora kakor av brun knäck för fem cents stycket. Det tog en hel dag att äta upp en sådan kaka, och många gånger bestod min frukost bara av knäck. Och i den kände jag att det fanns föda, men inte i ölet.

SJÄTTE KAPITLET.

Men den tiden närmade sig hastigt, då jag skulle få mina verkliga erfarenheter ifråga om John Finkelman. När jag var fjorton år och hade huvudet fullproppat av all världens reseäventyr på fjärran hav och i fjärran länder, seglade jag en liten centerbordsbåt kring San Francisco viken och på Oaklandfjorden. Min önskan var att få gå till sjöss. Jag ville bort från enformigheten. Jag var en stark och blomstrande ungdom, skälvande av romantik och äventyrslust och med drömmar om ett vildt liv i de vilda männens värld. Föga anade jag, hur både ränning och inslag i denna värld voro genomdränkta av sprit.

En dag när jag höll på att hissa mina segel, träffade jag Scotty. Det var en försigkommen yngling på sjutton år, och han talade om för mig att han rymt som jungman från ett engelskt fartyg i Australien. Han hade arbetat sig över med ett annat fartyg till San Francisco, och nu tänkte han försöka komma ombord på en valfångare. På andra sidan floden, i närheten av fångstfartygen, låg jakten Frifräsaren. Upp-syningsman ombord var en harpunerare, som ämnade göra nästa resa ombord på valfångaren Bonanza. Ville jag ro honom, Scotty, över i min båt, så att han kunde få tala med harpuner aren?Om jag ville? Hur många historier och rykten hade jag inte hört om Frifrdsaren, den stora jakten, som kommit upp från Sandwichsöarne, där den hållit på att smuggla opium. Och harpuneraren som var uppsyningsman! Hur ofta hade jag inte sett honom och avundats honom hans frihet.

Han behövde aldrig lämna sjön. Han sov varenda natt ombord på Frifräsaren, medan jag vackert måste gå i land och sova hemma. Harpuneraren var bara nitton år (och jag vet ingenting annat än att han själv sade sig vara harpuner are). Men han hade för mig varit en alldeles för högt ställd person för att jag skulle vågat tilltala honom, då jag kryssade kring jakten på längtans-fullt avstånd. Om jag ville ro Scotty, den förrymde j ungmannen, över i min båt till harpuner aren på opiumsmugglaren Frifräsaren! Om jag ville!

Harpuner aren kom upp på däck, då vi hojtade, och bjöd oss att stiga ombord. Jag ville visa mig som en äkta sjöman och manövrerade min båt, så att den inte skulle skrubba mot jaktens vita målning, lät den sacka akter över för en lång fånglina, som jag gjorde fast med två vårdslösa halvslag. Vi gingo under däck. Det var första gången jag såg det inre av ett fartyg. Kläderna som hängde på väggarna luktade mögel. Men vad gjorde det?# Det var ju äkta sjöutredning, skinnvästar med kor der oj foder, blå kavajer av Jotskläde, sydvester, sjöstövlar och oljerockar. Överallt syntes hur man hushållat med utrymmet — de smala kojerna, svängborden och skåpen på alldeles otroliga ställen. Där var kontrollkompassen, lanternorna i sina balansringar, de blåryggade sjökorten vårdslöst hoprullade och kastade i ett hörn, sig-nalflaggorna i alfabetisk ordning och en sjömans-passare, intryckt i träväggen för att hålla kvar en almanacka. Äntligen levde jag. Här satt jag ömbord på ett riktigt fartyg för första gången, som kamrat med en harpunerare och en förrymd engelsk sjöman, som sade att han hette Scotty.

Det första den nittonårige harpuneraren och den sjuttonårige jungmannen gjorde för att visa att de voro karlar, var att bete sig som karlar. Harpuneraren tyckte att det skulle smaka bra med ett glas och Scotty letade i fickorna reda på några småslantar. Så begav sig harpuneraren iväg med en flaska till en lönkrog, ty det fanns inga tillåtna krogar i trakten. Vi drucko den billiga rappakaljan ur dricksglas. Skulle jag inte vara lika duktig som harpuneraren och sjömannen? De voro karlar, det visade de genom sitt sätt att dricka. Att dricka var kännetecknet på manlighet. Alltså drack jag med dem, glas efter glas, morskt och utan att blinka, fast den fördömda smörjan inte alls gick upp emot ett stycke knäck eller en »kanonkula». Jag riktigt ryste när jag sväljde, fast jag naturligtvis försökte att inte visa det.

Åtskilliga gånger blev flaskan fylld under eftermiddagens lopp. Allt vad jag ägde var tjugu cents, och jag släppte till dem som en karl, men med hemlig grämelse vid tanken på hur mycket sötsaker jag kunde ha fått för dem. Whiskyn steg oss alla åt huvudet, och Scotty och harpuneraren pratade vidt och bredt om stormarna kring Kap Horn, pampasvindarna utanför .Da Platafloden, undre märssegelbris, sydostpassa-den, orkanerna på Stilla havet och valbåtar som krossats av den arktiska isen.»Man kan inte simma i isvatten», anförtrodde mig harpuneraren. »Man dras alldeles ihop och går till botten på en minut. Om en val slår sönder båten, måste man försöka lägga sig med magen tvärs över en åra, så att man kan flyta, fast man får stelkramp.»

»Naturligtvis», svarade jag med en tacksam nick och med en tpn så säker, att den inte lämnade rum för minsta tvivel att inte också jag en gång skulle komma att jaga valar och ligga och flyta på en åra i ishavet. Jag lade för övrigt hans upplysning noga på minnet och registrerade in den i min hjärna, där den finns kvar än i dag.

Men i början hade jag inte så mycket att säga. Herre gud, jag var ju bara fjorton år och hade ännu aldrig i livet varit ute på oceanen. Jag kunde endast lyssna till de båda sjöbussarna och visa min karlaktig-het genom att hålla jämna steg med dem i att dricka.

Whiskyn fick sin vilja fram med mig. Scottys och harpuneraréns prat flödade genom Frifräsarens kajuta och min hjärna som kraftiga pustar av frisk vind, och i min inbillning genomlevde jag kommande år, då jag skulle kastas ut över den vilda, galna, härliga världen i tusentals äventyr.

Vi släppte lös. Vår känsla av att vara främlingar för varandra svann bort. Det var som om vi hade känt varandra i många år, och vi svuro varandra att vi alltid för framtiden skulle hålla tillsammans. Harpuneraren berättade om missöden och saker, som inte fingo komma vidare. Scotty grät över sin gamla fattiga mor i Edinburg — hon var född adelsdam, påstod han — som nu levde i ytterst små omständigheter därför att hon betalat ut nästan allt vad hon ägde tillen skeppsredare, för att han — sonen — skulle som ett slags volontär få lära sig yrket och bli befälhavare och en fin karl utan den vanliga hårda skolan. Nu var hon alldeles förtvivlad över att han rymt i Australien och gått som vanlig jungman för om masten. Och Scotty kunde bevisa vad han sade. Han tog upp

moderns sista brev ur fickan och grät över det, medan han läste det högt. Harpuneraren och jag gräto med honom och svuro att vi alla tre skulle följas åt ombord på valfångaren Bonanza, förtjäna grova pengar och så tillsammans styra kosan till Edinburg och lägga vår samlade förmögenhet i den snälla fruns sköte.

Och allt efter som John Finkelman tog makten över min hjärna, mjukade upp min tillbakadragenhet, smälte bort min blyghet och började tala genom mig, med mig och som jag själv, såsom min adopterade tvillingbror och mitt andra jag, höjde också jag rösten för att visa mig som en karl, den där åtminstone varit med om något. Jag skröt både vidt och bredt hur jag seglat över San Franciscoviken med min öppna båt i rykande sydväst, så att till och med besättningarna på skonarna tvivlat på att jag skulle lyckas. Vidare talade jag — eller John Finkelman, ty det var detsamma — om för Scotty, att han visserligen kunde vara en bra sjöman till havs, men gällde det att segla en liten båt, gick jag allt utanpå honom många gånger.

Och det bästa var, att mitt skryt verkligen var sanning. Om jag varit mig själv, skulle jag i alla fall inte ha vågat säga Scotty min mening. Men det är alltid John Finkelmans sätt att lösa tungan och pladd-ra ut hemliga tankar.Scotty eller John Finkelman eller båda två blevo naturligtvis förargade över mina anmärkningar. Men det gjorde mig ingenting. Jag kunde klå vilken förrymd jungman på sjutton år som helst. Scotty och jag »skällde» och flaxade av ilska som ett par tuppkycklingar, tills harpuneraren slog i ännu ett glas för att vi skulle få tillfälle att göra upp. Det gjorde vi också, och med armarna om varandras hals svuro vi evig vänskap, alldeles som Svar te Matt och Tom Morrisey i köket ute vid San Mateo. Och när jag kom ihåg det, förstod jag, att jag till sist blivit karl, trots mina futtiga fjorton år, en karl lika stor och duktig som de där två grovhuggna jättarna som hade grälat och försonats den där minnesrika söndagsmorgonen för länge sedan.

Vi hade nu hunnit fram till det sjungande stadiet, och jag stämde in med Scotty och harpuneraren i refrängen på alla möjliga sjömans visor. Det var här i kajutan på Frifräsaren som jag för första gången lyssnade till en hel hop slagdängor, som jag sedan hörde sjöfolk sjunga överallt. Å, det var storartat! Jag började fatta livets mening. Här fanns inte något alldagligt, det var inte Oaklandsfjorden, inte att ränna omkring med tidningar ur hus och i hus, inte att fara på en isvagn eller att resa käglor. Hela världen var min, alla dess stigar lågo under mina fötter, och John P'inkelman lurade min fantasi till att som rama verkligheten se det liv av äventyr jag ständigt längtade efter.

Vi voro inte vanliga människor. Vi voro tre halv-rusiga unga gudar, otroligt visa, underbart genialiska och med krafter utan all gräns, Å, — och det sägerjag nu, efter så många år — kunde John Finkelman alltid hålla en uppe på en sådan höjdpunkt, skulle jag aldrig mera dra ett nyktert andedrag. Men detta är inte en värld där man far på fribiljett. Man får tvärtom betala efter en järnhård taxa — för varje ögonblick av styrka en lika stor svaghet; för varje upp ett motsvarande ned; för varje inbillat gudalikt ögonblick en motsvarande stund i kräldjursdy. För varje kraftprov att pressa ihop livets långa dagar och veckor till vansinniga, härliga ögonblick måste man betala med förkortat liv, ja, mången gång med omänsklig ockrarränta.

Intensitet öch varaktighet äro lika gamla fiender som eld och vatten. De förstöra varandra ömsesidigt. De kunna inte existera tillsammans. Och hur stor svartkonstnär John Finkelman än må vara, är han lika mycket slav under organisk kemi som någonsin vi dödliga själva. Vi måste betala för varje nerv, varmed vi löpa Marathonloppet. Dika litet kan John Finkelman befria oss från att ge ut vad vi blivit skyldiga. Han kan leda oss upp på höjderna, men han kan inte hålla oss kvar där; annars skulle vi alla bli hans tillbedjare. Och det finns inte en, som inte måste betala för den vansinniga dansen efter John Finkelmans pipa.

Allt detta är visdom som jag förvärvat mig efteråt. Den fjorton års pojken, som satt i Frifråsarens kajuta mellan harpuner aren och sjömannen, hade inte den minsta aning om detta. Han söp med vidgade näsborrar in den unkna luften och sjöng skränande med i refrängen: »Yankeeskepp med floden glider —

Hiva, pojkar, hi och ho!»Vi blevo allt mera rusiga och pratade och skreko på en gång. Jag hade en utmärkt kroppskonstitution och en mage som skulle kunnat smälta järnskrot, så att jag löpte fortfarande Marathon för fulla krafter, medan den utmattade Scotty började bli efter. Han begynte tala osammanhängande, han famlade efter ord utan att kunna finna dem, och om han någon gång gjorde det, kunde hans läppar inte forma dem. Han höll på att förlora sitt förgiftade medvetande. Hans ögon slocknade, och han såg lika idiotisk ut som hans försök

att tala vöro lallande. Hans ansikte och kropp slappnade till på samma gång som hans sans. (En människa kan inte sitta rak annat än genom en viljeakt.) Scottys surrande hjärna förmådde inte hålla kontroll över hans muskler. All förbindelse dem emellan började svikta. Han försökte ta ännu ett glas, men tappade glaset i golvet. Till min förvåning började han gråta bittert, rullade på rygg in i en koj och föll ögonblickligen snarkande i sömn.

Harpuneraren och jag fortsatte att dricka och grinade överlägset åt stackars Scotty. Den sista flaskan slogs upp, och vi drucko ur den tillsammans, medan Scotty ackompanjerade oss med sina ljudliga snarkningar. Men så kröp också harpuneraren upp i sin koj, och jag blev lämnad ensam och obesegrad på slagfältet.

Jag kände mig mycket stolt och John Finkelman delade min stolthet. Jag kunde tåla ett glas, jag var en man. Jag hade glas för glas druckit två män till medvetslöshet. Och jag stod alltjämt på mina fötter och banade mig väg upp på däck för att få luft i mina brännande lungor. Det var under detta dryckeslagombord på Frifräsaren som jag upptäckte, vad jag hade för en god mage och för ett starkt huvud, när det gällde att dricka — en kännedom som under kommande år skulle bli mig en verklig källa till stolthet, men som jag slutligen skulle komma att betrakta som en stor olycka. Den människa är lycklig som inte kan förtära mer än ett par glas utan att bli berusad. Men olycklig den stackare som kan ta många glas utan att det märks, som måste dricka en mängd glas för att bli »livad».

Solen höll på att gå ned, då jag kom upp på Fri-fr åsar ens däck. Det fanns godt om kojer inunder, så att jag behövde inte gå hem. Men jag ville visa mig själv, vilken karl jag var. Där låg min båt akter över. Det sista av en stark ebb rusade ut i kanalen tvärs emot en oceanbris på fyrtio mil i timmen. Jag kunde se de vita vågkammarna och hörde hur strömmen sög och virvlade.

Jag hissade segel, satte mig till rors, virade skotet om handen och styrde kurs över kanalen. Båten krängde och rullade förfärligt. Skummet började yra. Aldrig hade jag känt mig så stolt, modig och glad. Jag sjöng: »Blås, Kajsa, blås av bara fan», medan

jag seglade. Jag var inte längre den där fjorton års pojken som levde sitt fattiga liv i den sömniga stad som kallades Oakland. Jag var en man, en gud, och själva elementen lydde mig och läto tygla sig av min vilja.

Tidvattnet hade runnit ut. En sträcka av minst hundra yards med slam låg mellan båthamnen och vattnet. Jag lovade upp med min båt och styrde med full fart in i dyn, firade seglen, och stående akterutbörjade jag staka mig fram med en åra, som jag många gånger förut gjort vid lågvatten. Men då började det gå rundt för mig. Jag förlorade balansen och föll framstupa i gyttjan. Och när jag alldeles nedsmord och med blödande armar tack vare en skrapa mot en uppstående påle äntligen lyckades kravla mig upp, förstod jag att jag var berusad. Men vad gjorde det? På andra sidan kanalen lågo två starka sjömän medvetslösa i kojerna, och dit hade jag druckit dem. Jag var en man. Jag kunde fortfarande stå på fotterna, om jag också sjunkit ner till knäna i gyttjan. Jag brydde mig inte om att gå upp i båten igen, jag vadade genom dyn och sköt båten framför mig.

Men betala fick jag. Ett par dagar låg jag sjuk och mina armar värkte av skrubbsåren. Jag kunde inte använda dem på en hel vecka, och det var en tortyr, när jag skulle ta kläderna av och på.

Jag svor: »Aldrig mera!» Priset var för styvt.

Jag hade visst inte några moraliska betänkligheter. Omslaget hade sina rent fysiska orsaker. Några sådana där »glada, stolta ögonblick»voro rakt inte värda de många timmarna av elände och plågor. När jag på nytt grep mig an med min båt, undvek jag Frifrä-saren, även om jag måste segla en lång omväg. Scotty hade försvunnit. Harpuneraren fanns ännu kvar, men jag gick ur vägen för honom. En gång, när han kom i land vid båthamnen, gömde jag mig i ett skjul för att jag skulle slippa se honom. Jag var rädd att han skulle föreslå ett glas igen — han kanske till och med hade en flaska whisky i fickan.

Och ändå — och här ha vi en av John Finkelmans svartkonster — det där dryckeslaget en hel eftermid-dag ombord på Frifråsaren hade varit som en purpur-strimma i mitt livs enformighet. Det var värdt att minnas. Jag gick igenom detaljerna gång på gång. Bland annat hade jag fått se kuggarna och fjädrarna i människomas handlingar. Jag hade sett Scotty gråta över sin egen uselhet och sin gamla adliga mor$ sorgliga belägenhet.

Harpuneraren hade berättat mig förfärligt underbara saker om sig själv. Jag hade fått en myriad av lockande och eldande vinkar från en värld bortom min egen, en värld för vilken jag bestämt passade lika bra som de där båda pojkarna jag druckit med. Jag hade så att säga kommit bakom människornas själar, min egen själ också, och funnit oanade möjligheter.

Ja, den där dagen stod framom alla mina andra dagar och den gör så ännu. Minnet av den står inbränt i min hjärna. Men priset jag fick betala var för högt. Jag ville inte vara med om det en gång till, utan återvände till mina »kanonkulor» och min knäck. Hela kemin hos min friska, normala kropp drev mig bort från spriten. Den passade inte för mig. Den var avskyvärd. Men trots detta fortforo omständigheterna att driva mig i famnen på John Finkelman, om och om igen, tills efter långa år den stund skulle komma, då jag sökte upp John Finkelman vid alla möjliga tillfällen för att hälsa honom med glädje som min välgörare och vän. Men ändå samtidigt hata honom. Ja, sannerligen, John Finkelman är en underlig vän.

SJUNDE KAPITLET.

Jag hade nyss fyllt femton år, och jag arbetade i en konservfabrik. Månad ut och månad in arbetade jag aldrig mindre än tio timmar om dagen. Om man till de tio timmarna vid maskinen lägger middagsrasten, vandringen till och från arbetet, tiden för att stiga upp, klä sig och äta på morgonen och sedan äta, klä av sig och gå till sängs om kvällen, återstå inte mer än nio timmar av de tjugufyra för en stark och frisk ungdom att sova på. Av dessa nio stal jag alltid undan en stund om aftnarna för att läsa.

Men det fanns många dagar då jag inte slutade arbetet förrän vid midnatt. Ibland kunde jag få arbeta aderton timmar i sträck, och jag minns en gång då jag arbetade vid min maskin oavbrutet i trettiosex timmar. Och det fanns veckor då jag aldrig slutade före klockan elva, kom hem i säng en halvtimme efter midnatt för att bli väckt klockan halv sex, klä mig, äta, gå till arbetet och stå vid min maskin, då ångvisslan blåste klockan sju.

Här fanns ingen möjlighet att stjäla undan några ögonblick för mina kära böcker. Och vad hade John Finkelman att göra med en nyss femtonårig pojkes hårda, ihärdiga arbete? Han hade mycket att göra med det. Ni skall få höra. Jag frågade mig själv,om det var livets mening att vara ett arbetsdjur. Jag visste att det inte fanns en häst i' Oakland som arbetade så många timmar som jag. Om detta var att leva, då var livet någonting alldeles outhärdligt. Jag tänkte på min båt som låg overksam nere i hamnen, på vinden som varje dag blåste över viken, soluppgångarna och solnedgångarna som jag aldrig fick se; den saltbemängda luften som jag aldrig fick känna i mina näsborrar, svedan av saltvattnet i min hud, när jag dök över bord. Jag tänkte på all den skönhet och all den njutning för sinnena ute i världen som förvägrades mig. Det fanns bara en utväg att fly undan mitt dödande släp — jag måste ut på sjön igen. Där måste jag förtjäna mitt bröd. Och sjövägen ledde oundvikligt till John Finkelman, det visste jag, men jag var modig nog att i alla fall inte stanna kvar i mitt djuriska liv vid maskinen.

Jag ville vara där äventyrets vindar blåste. Och äventyrsvindarna blåste kring sluparna, som tjuv-fiskade ostron i San Franciscobukten, från de plundrade ostronbankarna och slagsmålen nattetid på skär och strand till. landstigningen om morgonen vid bryggorna, dit månglare och krogvärdar kommo ned för att göra uppköp. Varenda plundring av en ostronbädd var ett brott som straffades med fängelse. Men vad gjorde det? Fångarna hade kortare arbetsdagar än jag vid min maskin. Och det var någonting mycket mer romantiskt i att vara tjuvfiskare eller fånge än att vara maskinslav. Och bakom alltsammans viskade och lockade äventyret den käcke femtonåringen.

Jag talade vid Jennie, min gamla sköterska, varssvarta bröst jag hade diat. Hon var inte så fattig som min egen far och mor. Numera skötte hon sjuka för god veckopenning. Om hon ville låna »sitt vita barn» litet pengar? Jo, så säkert. Vad hon hade var mitt.

Så sökte jag upp Franske Frank, tjuvfiskaren, som jag hade hört ville sälja sin båt Raketen. Jag träffade honom där han låg för ankar på Alameda-si-dan av fjorden, inte långt från Webster Slreet-bron. Han hade främmande

ombord, men han kom upp på däck för att tala om affären. Han hade ingenting emot att sälja båten. Men det var söndag och dessutom hade han ju besök. Följande morgon skulle han klara saken, så att jag genast kunde få övertaga båten. Och eftersom jag nu var ombord, måste jag komma ner i kajutan och göra bekantskap med hans vänner. Det var två systrar, Mamie och Tess, en mrs Hadley, som var med som »förkläde», »Whisky-Bob», en ung tjuvfiskare på sexton, och »Spindel-Healy», en tjuguåring med svarta mustascher, som brukade gå på varven och sjåa. Mamie, som var systerdotter till Spindeln, kallades »Ostronpiraternas drottning» och brukade ibland presidera vid deras dryckeslag. Franske Frank var kär i henne, fast jag inte visste det, men hon vägrade envist att gifta sig med honom.

Franske Frank slog i ett stort glas rödvin åt mig för att vi skulle dricka köpskålen. Jag kom ihåg rödvinet på den italienska bondgården och ryste invärtes. Whisky och öl voro inte hälften så vedervärdiga. Men Ostronpiraternas drottning såg på mig med ett halvtömt glas i handen. Jag hade min stolthet. Om jag också bara var femton år, skulle jag åt-

John Finkelman. 4.minstone inte visa mig mindre karlaktig än hon. Där fanns ju också hennes syster, mrs Hadley, den unge tjuvfiskaren och sjåaren med mustascherna, och alla hade de sina glas i handen. Var jag kanske någon tévattensmamsell? Nej, och tusen gånger nej, tusen glas nej. Jag svängde glaset som en karl.

Franske Frank kände sig tydligen glad över affären, som jag bekräftat med att ge tjugu dollars på hand. Han slog i mera vin. Jag visste att jag hade både godt huvud och god mage, och jag skulle dricka måttligt, så att jag inte behövde få ondt av det för flera dagar. Jag kunde tåla lika mycket som de — de hade för resten redan druckit åtskilligt.

Vi började sjunga. Spindeln sjöng »I Boston fanns en inbrottstjuv» och »Svarta Dulu». Drottningen sjöng »O, vor' en liten fågel jäg», och hennes syster Tess bidrog med »Var öm emot min do-otter». Glädgen stod snart högt i tak, och jag märkte, ätt jag kunde sitta över ett glas då och då, utan att någon brydde sig om det. Jag kunde till och med ibland i smyg slänga vinet över bord.

Jag resonerade ungefär som så: det är en egenhet hos dessa människor att de tycka om det här vedervärdiga vinet. Nå, så låt dem göra det. Vad tjänar det till att bråka om deras smak? Enligt deras uppfattning måste jag visa min karlaktighet genom att också låtsas tycka om vinet. Godt, men jag skall inte dricka mer än som är nödvändigt.

Drottningen började visa sig kärvänlig mot mig, den yngsta rekryten bland tjuvfiskarna, men i alla fall inte bara medhjälpare, utan båtägare. Hon gick upp på däck för att få frisk luft och tog mig med sig.Naturligtvis visste hon, fast jag inte kunde drömma därom, att Franske Frank satt alldeles ursinnig därnere. Så kom Tess upp till oss och sedan så småningom alla de andra. Där sutto vi på kajuttaket med glasen i händerna och sjöngo, medan den stora vinbuteljen gick rundt. Och jag var den ende som var riktigt nykter.

Och jag hade det alldeles säkert trevligare än någon av de andra. Här, i denna bohémeatmosfär, kunde jag inte låta bli att tänka på kontrasten mot föregående dag, då jag suttit vid min maskin i den instängda luften och utan all ända i vild fart upprepat och åter upprepat mina serier av mekaniska rörelser. Och nu satt jag här med glaset i hand, i gladt kamratskap med »ostronpiraterna», äventyrare som vägrade att vara slavar, som gåvo lagar och förordningar en god dag, som hade liv och frihet i sina egna händer. Och det var genom John Finkelman jag kommit in i detta härliga sällskap av fria och orädda själar.

Och eftermiddagsbrisen blåste sin sälta in i mina lungor och krusade vågorna i inloppet till fjorden. Men före den kommo skonare och jakter, segel vid segel, och bDste i sina lurar för att svängbroarna skulle öppnas. Bogserare med röda skorstenar gledo förbi och kommo Raketen att vagga i svallet. En sockerbark harpade sig ut till sjöss. Solen glittrade på vågorna, livet var stort och härligt, och Spindeln sjöng:

»Ö, svarta Lulu, du min älskling, var har du varit så länge?

I kurran jag satt och väntade att

min grabb skulle komma snart.»Där hörde jag nu bruset av upproriskhetens, äventyrets, romantikens vindilar, av

förbjudna ting gjorda på trots. Och jag hade klart för mig att nästa dag skulle jag inte gå tillbaka till min maskin i konservfabriken. Då skulle jag vara en »ostronpirat», en fri-bytare, så fri som tiden och San Francisco-vikens vatten det tilläto. Spindeln hade redan lovat att följa med mig som gast och kock, medan jag uträttade däcksarbetet. Vi skulle ta in proviant och vatten tidigt på morgonen, hissa storseglet — som var större än något jag hittills seglat under — och kryssa utåt fjorden vid första havsbrisen och med det sista av ebben. Sedan skulle vi fira på skoten och med floden segla utför viken till Sparris-öarna, där vi kunde ankra flera mil från land. Och äntligen skulle min dröm bli verklighet: att få sova på sjön. Morgonen därpå skulle jag också vakna på sjön och så dag efter dag allt framgent.

Drottningen bad mig ro henne i land, när Franske Frank vid solnedgången gjorde tecken till uppbrott. Jag begrep inte alls varför han helt plötsligt ändrade sig och sade att han skulle stanna ombord och att Whisky-Bob kunde ro över hans båt. Inte heller förstod jag Spindelns grinande anmärkning till mig: »Tusan, du går på i ullstrumporna, du.» Hur skulle det ha varit möjligt för mig att begripa, att en grånad man på femti år kunde vara svartsjuk på en femton års pojke?

ÅTTONDE KAPITLET.

Efter överenskommelse träffades vi tidigt på måndagsmorgonen för att avsluta affären. Det var hos Johnny Heinhold, på en krog — naturligtvis — som hette »Sista Resursen». Jag betalade mina pengar, fick köpekontraktet, och Franske Frank bjöd. Jag förstod att det var vanligt så, och jag fann det inte mer än rätt att säljaren som fått pengarna också »blötte» dem på det ställe där affären gjordes upp. Men till min förvåning bjöd Franske Frank över lag. Att han och jag drucko ett glas, det var ingenting märkvärdigt, men varför skulle han också bjuda Johnny Heinhold, som ägde krogen och själv stod bakom disken? Jag räknade genast ut att han gjorde en förtjänst på vad han själv drack. Jag kunde på sätt och vis också förstå att han bjöd Spindeln och Whisky-Bob som voro hans kamrater, men varför skulle han bjuda de båda sjåarna Bill Kelly och »Fyll-Kennedy?» När så Pat, drottningens bror, kom till, voro vi åtta inalles. Det var tidigt på morgonen, och alla beställde whisky. Vad skulle jag göra i detta sällskap av fullvuxna karlar, som alla drucko whisky? »Whisky», sade jag med en vårdslöshet i ton och min, som om jag beställt det tusen gånger. Och en sådanwhisky sedan! Jag riktigt storknade då jag tog den. Br-r-r! Jag kan känna den än i dag.

Jag blev alldeles häpen över vad Franske Frank fick betala — åttio cents. Åttio cents! Det föreföll mig, som var en ekonomisk själ, alldeles oerhört. Åttio cents — lika mycket som jag fått för åtta långa timmar vid min maskin — halkade ner genom strupen på en sekund och med en otäck eftersmak för min del. Det var inte tu tal om att inte Franske Frank var en slösare.

Jag hade brådtom att komma ut i solskenet och över vattnet till min härliga båt. Men ingen gjorde sig någon brådska, inte ens Spindeln, min egen gast. Jag hade inte den ringaste aning om varför alla stodo kvar. Sedan har jag många gånger tänkt på, hur de måste ha sett på mig nykomlingen, som hälsats välkommen i deras sällskap och som nu hängde mot disken utan att göra ens en min av att också bjuda på en omgång.

Franske Frank, som utan att jag visste det svälj t sin förargelse från föregående dag, började nu, när han hade pengarna för Raketen i fickan, att bete sig märkvärdigt mot mig. Jag lade märke till hans förändrade uppförande och den lömska glansen i hans ögon, men förstod ingenting. Ju mer jag såg av människorna, desto märkvärdigare tyckte jag att de voro. Johnny Heinhold lutade sig över disken och viskade mig i örat: »Han är lömsk på er. Akta er.»

Jag nickade samförstånd, som om jag mycket väl begripit. Men i själva verket var jag alldeles häpen. Herre gud! Jag, som arbetat hårdt och läst äventyrsböcker, som inte var mer än femton år gammal, som inte ens drömt om att ägna »Drottningen» den min-sta tanke och som inte alls hade reda på att Franske Frank var vansinnigt förälskad i henne — hur skulle jag ha kunnat gissa mig till, att jag förolämpat honom? Och hur skulle jag ha kunnat veta, att historien om hur drottningen vändt honom ryggen på hans egen båt i samma ögonblick jag steg ombord, redan

var föremål för prat och skämt nere vid hamnen? Eller att hennes bror Pats stelhet mot mig var någonting annat än, att han för tillfället var ur humör?

Whisky-Bob tog mig avsides ett ögonblick. »Håll ögonen öppna», mumlade han. »Eyd mitt råd, Franske Frank är farlig. Jag skall gå uppåt floden med honom för att försöka skaffa en skonare till ostronfisket. När han kommer tillbaka ned på bankarna, så passa på. Han säger, att han tänker segla er i sank. Om han finns i närheten, så ändra ankarplats, när det blivit mörkt, och laga att ni lätt kan låta gå. Begriper ni?»

Jo bevars vad jag begrep. Jag nickade och tackade honom som den ene mannen den andre för hans råd, och gick så tillbaka till sällskapet vid disken. Nej, jag bjöd inte, jag kunde inte drömma om att man väntade något sådant av mig. Jag gick tillsammans med Spindeln, och det hettar i mina öron nu, när jag försöker gissa mig till allt vad man måste ha sagt om mig.

Jag frågade Spindeln så där i förbigående, hur det var fatt med Franske Frank. »Han ä* vansinnigt svartsjuk på dig», blev svaret. »Tror du?» kastade jag fram och lämnade ämnet, som inte var värdt att tänka på.

Men jag lämnar åt vem som helst att tänka sig vilken stolthet jag, en femton års pojke, kände, när jag fick veta att Franske Frank en äventyrare, på femtio, som seglat kring alla världens hav, var svartsjukpå mig och det för en flicka, som romantiskt nog kallades »Ostronpiraternas drottning». Jag hade läst liknande saker i böcker och betraktat dem som möjligheter för mig själv långt fram i tiden. Å, jag kände mig som en märkvärdig kaxe, när vi om morgonen hissade storseglet, lättade ankar och seglade utåt viken dikt bidevind.

På sådant sätt slapp jag ifrån mitt mördande maskinsläp och gjorde mitt inträde bland tjuvfiskarna. Det hade börjat med dryckjom, och livet tycktes arta sig att fortfara på samma sätt. Men skulle jag för den skull hålla mig undan? Överallt, där livet levdes fritt och stort, drack man. Romantik och äventyr tycktes alltid gå arm i arm med John Fmkelman. För att lära känna de två, måste jag göra bekantskap med den tredje. Eller också gå tillbaka till mina böcker från lånbiblioteket och nöja mig med att läsa om andra mäns dåd utan att själv få vara med om några och i stället slava för tio cents i timmen vid en maskin i en konservfabrik.

Nej — det kunde inte på något sätt avhålla mig från detta fria liv på vattnet, att människorna här hade ett så besynnerligt och kostsamt begär efter öl, vin och whisky. Om de nu tyckte, att det var trevligt att också se mig dricka, om de köpte och trugade i mig starkvaror, nåväl, så skulle jag dricka. Det var priset för kamratskapet med dem. Och jag behövde inte bli berusad. Jag håde inte varit det den afton jag gjorde upp om köpet av Raketen, trots det att ingen av de andra var nykter. Jag kunde alltså se framtiden lugnt an, dricka när jag måste, men undvika att dricka för mycket.

NIONDE KAPITLET.

Visserligen skedde min utveckling till en stark drinkare bland tjuvfiskarna gradvis, men den verkliga dryckenskapen kom med en gång icke som ett resultat av begär efter sprit, utan på grund av ett slags intellektuell överbevisning.

Ju mer jag såg av livet, desto mera njöt jag av det. Jag kan aldrig glömma hur jag riktigt kände rysningar första kvällen jag deltog i en gemensam plundringsfärd, när vi samlades ombord på Annie. Det var en hel hop råa sällar, storvuxna och orädda, flere av dem före detta fästningsfångar, alla fiender till lagen och mogna för fängelset, klädda i sjöstövlar och oljerockar, talande med djupa, hesa röster, och främst bland dem Långe George med revolvrar i bältet för att visa att han åtminstone menade allvar.

När jag nu tänker tillbaka på det, vet jag, att alltsammans var uselt och dumt. Men jag tänkte inte tillbaka den tiden, när jag var i sällskap med John Finkelman och började vänja mig vid honom. Det var ett käckt och vildt liv, och j ag levde igenom äventyren jag läst så mycket om.

Nelson, som kallades för »Unga Skrapnosen», till skillnad från sin far, »Gamla Skrapnosen», seglade slupen

Renen i kompaniskap med en karl, som gickunder namnet »Musslan». Musslan var en våghals, men Nelson var en hänsynslös galning. Han var tjugu år, med kropp som en Herkules. Då han ett par år senare blev skjuten i Benicia, sade likbesiktningsmannen att han var den mest bredaxlade man han någonsin sett i ett bårhus.

Nelson kunde varken läsa eller skriva. Han hade »fostrats upp» av sin far på San Franciscoviken, och båtar voro hans andra natur. Hans styrka var oerhörd och hans rykte för våldsamhet allt annat än godt. Han hade riktiga anfall av bärsärkaraseri och begick galna, fruktansvärda dåd. Jag hade gjort hans bekantskap under min första kryssning med Raketen, då jag sett honom segla i en vinande storm och fånga upp sina ostron, medan vi alla andra lågo bi för dubbla ankare och ändå voro rädda att driva på land.

Det var en karl, denne Nelson, och när han, då jag råkade gå förbi krogen »Sista Resursen», ropade an mig, kände jag mig riktigt stolt. Och man kan ju föreställa sig hur kavat jag kände mig, då han genast frågade om jag ville ha ett glas. Jag stod vid disken och drack ett glas öl med honom och pratade karlaktigt om ostron, båtar och vem det kunde ha varit som skjutit det där grova hagelskottet genom Annies storsegel.

Vi stannade kvar vid disken, och det tyckte jag var märkvärdigt. Vi hade fått vårt öl. Men inte kunde jag föreslå att vi skulle gå, när den store Nelson föredrog att stanna kvar. Efter några ögonblick frågade han mig till min förvåning, om jag ville ha ett glas till. Jag tackade och Nelson visade inte något tecken att vilja lämna disken.ut mig få förklara hur jag resonerade i min oskuld. För det första var jag mycket stolt över att vara i sällskap med den store Nelson. Olyckligtvis för min mage och mina slemhinnor hade Nelson en stark fallenhet för att bjuda på öl. Jag hade ingenting annat emot det än att jag tyckte att det smakade illa. Men det var inte något skäl varför jag skulle avstå från äran att vara i hans sällskap. Han hade bjudit mig med sig just för att dricka öl, och då fick jag inte tänka på tycke och smak.

Vi fortsatte alltså att prata och dricka öl, som Nelson beställde och betalade. Nu förstår jag att Nelson var nyfiken. Han ville se vad jag var för slags kamrat. Han ville se hur många gånger jag tänkte låta honom bjuda utan att bjuda igen.

När vi druckit ett halvt dussin glas, tyckte jag att jag hade fått nog — jag hade ju föresatt mig att inte överlasta mig. Jag sade Nelson, att jag måste gå ombord på Raketen, som låg bara ett litet stycke från krogen.

Jag sade alltså farväl till Nelson och gick min väg. Men John Finkelman följde mig tack vare mina sex glas. Det ringde i min hjärna, och jag kände mig stursk över min karlaktighet. Som en verklig ostronpirat skulle jag gå ombord på min egen båt efter att på »Sista Resursen» ha druckit med Nelson, den störste tjuvfiskaren av oss alla. Jag hade ännu kvar i min hjärna visionen av oss båda, som vi stodo där vid krogdisken och pimplade öl. Och jag tyckte det var märkvärdigt att människor kunde finna nöje i att kasta bort pengar på öl åt en sådan som mig, som inte ville ha det.Som jag gick och grubblade på detta, kom jag att tänka på att flera gånger hade ett par karlar kommit tillsammans in på »Sista Resursen», och först hade den ena bjudit och så den andra. Jag drog mig till minnes hur ombord på Frifräsaren Scotty, harpunerer en och jag hade skrapat ihop slantarna för att köpa whisky. Och så erinrade jag mig den gamla pojklagen: om en pojke en dag gav en annan pojke en »kanonkula», så väntade han alldeles säkert att en annan dag få igen antingen en kanonkula eller ett stycke knäck.

Det var därför Nelson hade stått kvar vid disken. När han bjudit på ett glas, väntade han att jag skulle göra detsamma. Och jag hade låtit honom betala för sex glas, utan att jag bjudit på ett endal Och han, som var den store Nelson! Jag kunde känna hur jag blossade av blygsel. Jag satte mig på en pollare nere vid varvet och dolde ansiktet i händerna. Och hettan av min skam brände mig uppåt halsen, i kinderna och pannan. Jag har rodnat många gånger i mitt liv, men jag tror aldrig så förfärligt som då.

Och medan jag satt där på pollaren i min skam, tänkte jag på en hel del saker och började omvärdera värdena. Jag var född fattig. I fattigdom hade jag levat. Ibland hade jag fått gå hungrig. Jag hade aldrig haft några leksaker som andra barn. Mina första minnen i livet voro färgade av fattigdomen. Den hade varit kronisk. Jag var åtta år innan jag bar min första tröja, som var köpt i en butik. Och det var bara en enda. När den var smutsig, fick jag ta på mig rysliga hemgjorda plagg, tills den var tvättad! Jag hade varit så stolt över min tröja, att jag inte villeha

någonting annat utanpå. För första gången var jag olydig mot min mor och grät och skrek, tills hon lät mig få min vilja fram, så att hela världen kunde få se min tröja.

Endast den som vet vad hunger vill säga kan verkligen sätta värde på mat. Endast sjömän och ökenresande förstå vad friskt vatten vill säga. Och endast ett barn med sin barnsliga fantasi kan fatta vad allt detta betyder, som länge förvägrats det. Jag gjorde mycket tidigt den upptäckten att det enda jag kunde få var vad jag skaffade mig själv. Min fattiga barndom hade hos mig utvecklat ett slags girighet. De första saker jag varit i stånd att förvärva mig själv hade varit cigarrettbilder, cigarrettskyltar och cigarrettalbum. Jag hade aldrig själv fått använda de pengar jag förtjänade, och därför bytte jag mig till de där skatterna för »extra» tidningar. Jag bytte sedan dupletter med andra pojkar, och som jag sprang nära nog kring hela staden, hade jag flera tillfällen än de flesta att öka mina förråd.

Det dröjde inte länge förrän jag hade komplett varenda serie som gavs ut av varenda cigarrettfabrikant — som till exempel »Berömda kapplöpningshästar», »Pariserskönheter», »Kvinnor av alla nationer». »Alla nationers flaggor», »Berömda skådespelare», »Champion prisboxare» o. s. v. Och varje serie hade jag på tre olika sätt: i kort från cigarrettpaket, i skyltar och i album.

Så började jag samla dupletter av mina serier. Jag bytte med andra saker som pojkar satte värde på och som de vanligtvis köpte för pengar de fingo av sina föräldrar. De hade naturligtvis inte samma skarpa vär-debegrepp som jag, som aldrig få tt pengar att köpa någonting för. Jag bylte med frimärken, mineralier, fågelägg, marmorkulor. Av sådana hade jag en utmärkt samling som jag aldrig någonsin sett hos en pojke, och stommen till samlingen, som bara den var värd minst tre dollars, hade jag tagit som säkerhet av en springpojke, vilken jag lånat tjugu cents, och som blev skickad till en reformskola, innan han kunde lösa igen den.

Jag bytte vad som helst mot vad som helst annat, bytte sedan kanske ytterligare ett dussin gånger, tills det förvandlats till någonting som var värdt något. Jag var beryktad för min byteshandel, och jag var samtidigt känd som en riktig liten girigbuk. Jag kunde till och med få en lumphandlare att gråta, när jag gjorde affärer med honom. Andra pojkar bådo mig sälja åt dem deras samlingar av buteljer, lump, gammalt skrot, spannmåls- och jutesäckar eller fem-gallons-oljekannor, och så fick jag min lilla provision för att jag gjorde affären.

Och det var denne sparsamma, rent av snåla pojke, van att slava vid en maskin för tio cents i timmen, som nu satt på pollaren och funderade över öl för fem cents glaset som gick ögonblickligen utan att lämna någon valuta. Jag levde nu bland män som jag beundrade och var stolt över att vara tillsammans med. Hade all min girighet någonsin givit mig hundradelen av den glädje jag erfarit, sedan jag sällade mig till ostronfiskama? Och vilket var mera värdt — pengarna eller denna glädje? Dessa män voro inte rädda för att kasta ut sina slantar. De brydde sig tvärtom inte det ringaste om pengar, de bjödo utan vidaretio stycken på whisky för tio cents glaset, som Franske Frank gjort. Ja, och Nelson hade ju nyss givit, ut sextio cents för öl åt oss båda.

Vilket skulle det nu bli? Jag var fullt på det klara med att jag måste fatta ett beslut. Jag hade att välja mellan pengar och män, mellan snålheten och äventyret. Antingen måste jag kasta över bord min gamla uppfattning av pengar och betrakta dem såsom någonting att helt vårdslöst vräkas bort, eller jag måste kasta över bord kamratskap med dessa män, vilka tycktes ha en alldeles särskild fallenhet för starkvaror.

Jag styrde mina steg tillbaka till »Sista Resursen», där Nelson ännu stod utanför. »Kom in och drick ett glas öl», sade jag. Åter stodo vi vid disken och drucko och pratade, men den här gången var det jag som betalade — tio cents. En hel timme av mitt arbete vid maskinen för ett glas av någonting som jag inte tyckte om och som smakade unket. Men det var inte längre svårt. Det hade klarnat för mig. Pengar voro ingenting att räkna med, det var kamratskapet som var värdt någonting. »En till», sade jag. Vi fingo var sitt glas till, och jag betalade igen. Nelson, som var en erfaren drinkare, sade till värden: »Får jag ett litet glas, Johnny.» Johnny nickade och gav honom ett glas som innehöll endast tredjedelen så mycket som de glas vi druckit förut. Men det kostade lika mycket — fem cents.

Jag började nu bli tämligen »glad», så att jag brydde mig inte om ett sådant slöseri. Dessutom fick jag en lärdom.

Det låg någonting mera i detta drickande än blotta mängden som förtärdes. Och jag förstöddet fullkomligt. Det famis ett stadium när ölet inte betydde någonting alls, utan endast stämningen i att vara tillsammans som kamrater. Ja — och så en annan sak. Också jag kunde beställa små glas och på det sättet minska den avskyvärda börda som detta kamratskap lade på mig.

»Jag måste gå ombord efter pengar», anmärkte jag i förbigående, i hopp att Nelson skulle ta det som en förklaring, varför jag låtit honom bjuda sex gånger å rad.

»Det behövde du inte alls ha gjort», svarade han. »Johnny skulle gärna ha givit en pojke som dig kredit, eller hur, Johnny?»

»Naturligtvis», medgav Johnny grinande.

»Hur mycket har ni uppskrivet på mig?» frågade Nelson.

Johnny tog fram en bok som låg bakom disken, slog upp Nelsons sida och summerade ihop en räkning på flera dollars. Ögonblickligen fick jag lust att också ha en sida i den där boken. Det syntes mig nästan som slutstämpeln på karlaktighet.

Efter ännu ett par omgångar, vilka jag betalade, måste Nelson gå. Vi skildes åt som verkliga kamrater, och jag gick ner till Raketen. Spindeln höll just på att göra upp eld för att laga kvällsmaten.

»Var har du fått den där fyllan ifrån?» grinade han upp mot mig från kabyssluckan.

»Å, jag har varit tillsammans med Nelson», svarade jag vårdslöst och försökte dölja min stolthet.

Så fick jag en ny idé. När jag nu en gång fått mitt begrepp klarat, kunde jag gärna visa det ordentligtockså. »Kom», sade jag, »så gå vi upp till Johnny och få oss ett glas. »

När vi gingo upp från bryggan, mötte vi Musslan som var på väg ner. Musslan var Nelsons kompanjon, en duktig, vacker karl på trettio år — en fullkomlig motsats till sitt öknamn. »Kom med och drick ett glas», sade jag. Han gick med. När vi skulle gå in på »Sista Resursen», kom Pat, drottningens bror, just ut.

»Va* har du så brådtom för?» hälsade jag honom. »Vi ska ha oss ett glas. Kom med.» »Jag har nyss fått ett», svarade han. »Nå, va1 gör de1 då? Kom nu bara.» Och Pat vände om med oss, och efter ett par glas tycktes han försonligare stämd mot mig. Å, jag fick lära mig åtskilligt om John Finkelman den där eftermiddagen. Det fanns mycket mer hos honom än den dåliga smaken, då man sväljde honom. Här var nu en trumpen, lömsk individ, som mycket lätt kunde ha blivit en verklig fiende, och för den oförnuftiga kostnaden av tio cents förvandlades han till en god vän. Hans blickar voro vänliga och våra röster smälte samman, då vi stodo där och pratade om ostron och annat skräp.

»Ett litet glas åt mig, Johnny», sade jag, när de andra beställt av de största glasen. Jag sade det som en van supare, helt vårdslöst och i förbigående, som om tanken helt naturligt hade kommit på mig. Och jag är säker på att den enda som gissade .att jag i själva verket var en nybörjare vid krogdisken, det var Johnny Heinhold.

»Hur har han blivit så där?» hörde jag Spindeln fråga John i förtroende.

John Finkehnan. 5.»Å, han har festat om med Nelson här hela eftermiddagen», svarade Johnny.

Jag låtsade inte om att jag hört något, men om jag var stolt! Å, till och med krogvärden berömde mig ju som en hel karl. *Han festat om med Nelson hår hela eftermiddagen.» En riktig trollformel! Dubb-ningen, given av en krogvärd med ett glas öl.

Jag påminde mig att Franske Frank bjudit Johnny den dagen vi gjorde upp köpet av Raketen. Glasen voro fyllda och vi skulle till att dricka.

»Drick någonting själv, Johnny», sade jag med en min som om det varit min avsikt att säga det hela tiden, fast jag hittills varit allt för upptagen av samtalet med Musslan och Pat.

Johnny såg på mig med en hastig, skarp blick, och jag är säker på att han tänkte att jag gjorde goda framsteg i

min uppfostran. Han slog i ett glas whisky åt sig ur sin privata flaska. Detta snärtade ett ögonblick till mitt sparsamhetssinne. Han tog ett glas för tio cents, medan vi andra nöjde oss med det som kostade fem cents. Men detta var också blott för ett ögonblick. Jag slog bort tanken som tarvlig och kom ihåg vad jag lärt.

»Ni kanske vill skriva upp det här på mig», sade jag, när vi druckit ur våra glas. Och jag hade den tillfredsställelsen att se honom lägga upp en blank sida för mitt namn och skriva dit beloppet jag blivit skyldig — trettio cents. Och jag kunde som genom en gyllene dimma se en framtid då den där sidan skulle vara fylld av siffror, överstrukna och ditskrivna på nytt.

Jag bjöd på en omgång till, varefter Johnny tillmin häpnad godtgjorde vad han låtit komma sig till last med tiocentsglaset. Han bjöd också på en omgång, och jag räknade ut att på det sättet voro vi kvitt.

»I/åt oss gå bort till St. Ivouis House», föreslog Spindeln, när vi kommo ut. Pat, som hållit på att skyffla kol hela dagen, hade gått hem och Musslan hade gått ombord på Renen för att laga i ordning kvällsmaten.

Och så begå vo vi oss, Spindeln och jag, till St. Iyouis House — mitt första besök där — en mycket stor lokal, där minst femtio personer, till största delen hamnarbetare, voro församlade. Och där träffade jag Fyll-Kennedy för andra gången och Bill Kelly. Smith från Annie — han med revolvrarna i bältet — kom också inslinkande, liksom litet senare Nelson. Jag träffade ännu flera, bröderna Vigy, som ägde stället, och framför allt Joe Goose med de elaka ögonen, den vridna näsan och den blommiga västen, han som spelade munharmonika så att änglarna kunde gråta.

Medan jag bjöd över lag, kom jag ett ögonblick att tänka på gamla Jennie, som inte skulle få mycket tillbaka på sitt lån av veckans förtjänster. Men vad gjorde det? tänkte jag. Eller rättare sagt: John Finkelman tänkte det för mig. »Du är en man och håller på att bli bekant med män. Gamla Jennie behöver nog inte sina pengar så med detsamma. Hon svälter inte ihjäl. Det vet du mycket väl. Hon har mera pengar på banken. Eåt henne vänta och betala henne så småningom.»

På detta sätt lärde jag känna ett annat drag hos John Finkelman. Han står i vägen för moralen. En orätt handling, som är alldeles otänkbar för en som är nykter, synes helt naturlig för den som är drucken.Därför slog jag bort tanken på skulden till gamla Jennie och fortsatte att odla mina bekantskaper, medan jag blev allt mer och mer berusad. Vem som förde mig ombord och lade mig till kojs den kvällen, vet jag inte, men jag antar att det måste ha varit Spindeln.

TIONDE KAPITLET.

Och på sådant sätt vann jag min mandoms sporrar. Min ställning nere vid hamnen och bland tjuvfiskarna blev genast den allra bästa. Man betraktade mig som en god kamrat, därtill käck och oförfärad. Och från den dagen då jag satt och grubblade på den där pollaren nere vid båthamnen i Oakland har jag aldrig mycket bekymrat mig om pengar. Aldrig har någon sedan kunnat kalla mig en snålvarg, min slösaktighet har tvärtom varit en källa till oro och bekymmer för flera som känna mig.

Så fullständigt bröt jag med mitt sparsamma föregående, att jag skickade hem bud till min mor att hon skulle skänka mina samlingar till pojkarna i grannskapet. Jag brydde mig inte ens om att ta reda på hur hon fördelade dem. Nu var jag en man, och jag sopade med ens bort allting som band mig vid poj-åren.

Mitt rykte växte. När historien kom ut hur Franske Frank hade försökt segla mig i sank med sin skonare, och hur jag hade stått på Raketens däck med en laddad dubbelbössa i handen och styrt kurs med rorkulten mellan mina fötter, tills han var tvungen att ändra kurs och ge sig i väg, var man på det klara med att det fanns någonting hos mig trots min ung-dom. Och jag fortfor att visa vad som fanns hos mig. Det fanns tillfällen då jag kom in med större ostronlast på Raketen än någon annan tvåmansbåt. En gång, då vi seglade på tjuvfiske långt ut i viken, var min båt den enda som i daggryningen var tillbaka på ankarplatsen vid Sparrisöarne. Eller den torsdagskvällen, då vi seglade i kapp och jag kom in först med Raketen, utan roder till och med, och skummade grädden av

fredagsmorgonens marknad.

Men det var icke endast vad jag utförde till sjöss som man räknade med. Vad som satte kronan på verket och förvärvade mig titeln »Prinsen av Ostronbankarna», var att jag alltid i land var en god kamrat med mina pengar och bjöd som en hel karl. Föga drömde jag om att den tid skulle komma, då hela sjösidan av Oakland, som i början gjort mig så häpen, en gång själv skulle häpna över det sataniska i allt vad jag tog mig till.

Men ständigt och jämt och överallt var livet sammankopplat med att dricka. Krogarna äro de fattiges klubbar och mötesplatser. Vi kommo överens om att träffas på krogarna. Vi firade vår goda tur, eller gräto över våra bekymmer på krogarna. Vi blevo bekanta på krogarna.

Skall jag någonsin kunna glömma den eftermiddag, då jag blev bekant med »Gamle Skrapnosen», Nelsons far? Det var på »Sista Resursen». Johnny Heinhold presenterade oss. Att Gamle Skrapnosen var Nelsons far var i och för sig märkvärdigt nog. Men det var mer än det. Han var ägare till och skeppare på skonaren Annie Mine, och en dag kunde jag kanske komma att segla som gast med honom. Hanvar en blåögd, blondhårig och senig viking, stor och muskulös trots sin ålder. Och han hade seglat med alla nationers fartyg under de gamla, vilda dagarna.

Jag hade hört många underliga historier om honom och dyrkade honom redan förut på avstånd. Krogen förde oss tillsammans. Men vår bekantskap skulle nog ändå inte ha sträckt sig över ett handslag och några ord — han var en fåordig gammal gosse — om det inte funnits någonting att dricka.

»Ska vi ha ett glas?» sade jag genast efter den paus som jag lärt mig att god ton krävde. Medan vi drucko ölet som jag betalade, måste han naturligtvis lyssna på mig och tala till mig. Och som god värd gjorde Johnny sina taktfulla anmärkningar, som underlättade för oss att finna gemensamma samtalsämnen. Och när kapten Nelson druckit mitt öl, måste han i sin tur säga till om mera. Detta ledde till ännu mer prat och Johnny drog sig ifrån oss för att passa på andra kunder.

Ju mera öl kapten Nelson och jag drucko, desto mera bekanta blevo vi. Han fann i mig en uppmärksam lyssnare, som tack vare att jag läst en del kände ganska bra till det sjöliv kaptenen hade levat. Han gick tillbaka till sin ungdoms vilda dagar och berättade mig många sällsamma historier, medan vi drucko öl hela den härliga sommaraftonen. Och det var ingen annan än John Finkelman som gjorde det möjligt för mig att sitta en lång eftermiddag med den gamla sjöbussen.

Det var Johnny Heinhold som över disken varnade mig för att bli drucken och föreslog mig att dricka små glas. Men så länge kapten Nelsoii drack sina stora,förbjöd mig min stolthet att själv göra annorlunda, och inte förrän skepparen själv bad om ett litet glas, beställde jag själv detsamma. Och när vi slutligen kommo till ett ömt, långdraget farväl, var jag berusad. Men jag hade den tillfredsställelsen att se Gamle Skrapnosen likadan. Tack vare min ungdomliga blygsamhet vågade jag knappast tro att den gamle härdade sjörövaren till och med var värre däran än jag.

Efteråt fick jag höra av Spindeln, Pat, Musslan, Johnny Heinhold och andra, att Gamle Skrapnosen tyckte bra om mig och inte hade annat än goda ord för vilken präktig pojke jag var, vilket var desto mera märkvärdigt som han var känd för att vara en ilsken och elak gammal kanalje som aldrig tyckte om någon. (Själva hans öknamn »Skrapnos» härledde sig från hans varia att när han slogs klösa sin motståndare i ansiktet.) Och att jag hade vunnit denne mans vänskap, därför hade jag helt och hållet att tacka John Finkelman. Jag har berättat händelsen endast som ett exempel på de många knep John Finkelman använder för att vinna sina tillbedjare.

ELFTE KAPITLET

Men trots allt vaknade hos mig intet begär, ingen fysisk längtan efter sprit. Åratal av ymnigt drickande födde aldrig begäret. Att dricka var för mig och dem jag umgicks med sättet att leva. Under det jag var ute på mina kryssningar till sjöss, tog jag aldrig sprit med mig, och aldrig korsade den tanken min hjärna att det skulle vara

godt med ett glas. Inte förrän jag förtöjt Raketen och gick i land till de vanliga samlingsplatserna, där alkoholen flödade, kom det över mig som ett slags social plikt och ett manlighets-bevis att jag skulle bjuda och bli bjuden igen.

Ibland när jag låg stilla kunde det hända, att drottningen och hennes syster, hennes bror Pat och mrs Hadley kommo ombord till mig. Det var min båt, jag var värd och jag kunde inte visa min gästfrihet mer än på ett sätt som de förstodo. Så skickade jag alltså Spindeln, Scotty eller vem som för tillfället var gast hos mig bort med en kanna för att köpa öl och den stora flaskan till rödvin. En annan gång kunde jag ligga i hamnen för att sälja ut mina ostron. Det var kallt i skymningen och poliser stulo sig ombord, och därför att vi så att säga levde under polisvingarnas skugga, öppnade vi några dussin ostron åt dem, och naturligtvis skulle dessa sedan sköljas ner.Dricka hur mycket jag ville, kunde jag ändå inte förlika mig med John Finkelman. Jag värderade honom så att säga för hans sociala egenskaper, men inte för smaken. Jag strävade ständigt och jämt efter att bli en man bland män, och samtidigt hade jag ett hemligt begär efter sötsaker, som jag skämdes för. Ty förr skulle jag ha dött än jag låtit någon ana det. Jag brukade i hemlighet hänge mig åt min passion sådana kvällar då min gast sov i land. Då gick jag upp till fribiblioteket, bytte ut mina böcker, köpte för tjugufem cents karameller, som voro sega så att de räckte länge, smög mig ombord på Raketen, stängde in mig i kajutan, gick till kojs och låg där långa, härliga timmar och läste och tuggade karameller. Dessa tillfällen voro de enda då jag tyckte att jag verkligen fått valuta för mina pengar. Dollar efter dollar vid krogdisken kunde inte på långt när köpa mig samma tillfredsställelse som tjugufem cents hos en sockerbagare. Allt efter som jag drack mer och mer, började jag lägga märke till att det var under rusets stunder livet blev särskilt purpurfärgat. Ett rus var alltid någonting att minnas. Då brukade det hända någonting. Män sådana som Joe Goose räknade tiden från fylla till fylla. Hamnarbetarna längtade alla till sitt lördagsaftonsrus. Vi på ostronbåtarna väntade tills vi sålt vår fångst, innan vi började på allvar, ehuru ett tillfälligt glas då och då under dagens lopp inte heller var så ovanligt.

På sätt och vis voro de tillfälliga rusen de bästa. Då hände vanligen de mest märkvärdiga ting. Som till exempel den söndag då Nelson, Franske Frank och kapten Spink stulo den stulna laxbåten från Whi-sky-Bob och Grekiska Nicky. Det hade varit förändringar i personalen på ostronflottan. Nelson hade kommit i slagsmål med Bill Kelly på Annie och hade fått en kula genom vänstra handen. Efter en tvist med Musslan hade han brutit kompanjonskapet med denne, och Nelson seglade nu Renen med armen i band och två gamla beckbyxor som besättning. Men han seglade så vanvettigt att han skrämde dem i land. Och de hade sådana saker att berätta om hans oför-vägenhet att ingen vidare var hågad för att gå ut med Nelson, varför Renen utan besättning låg på andra sidan fjorden vid sandtaget. Vid sidan om henne låg Raketen med ett uppbränt storsegel och med mig och Scotty ombord. Whisky-Bob hade blivit osams med Eranske Frank och följt med Grekiska Nicky på en tur uppåt floden.

Resultatet av denna tur var en splitter njf laxbåt, stulen från en italiensk fiskare. Allesammans hade vi på ostronbåtarna besök av italienaren, som var ute och letade efter sin båt, och efter vad vi kände till om deras förehavanden voro vi övertygade om att inga andra än Whisky-Bob och Grekiska Nicky voro tjuvarna. Men var fanns laxbåten? Hundratals grekiska och italienska fiskare hade sökt igenom vartenda kryphål floden upp och ned, men förgäves. När ägaren förtvivlad erbjöd femtio dollars i ersättning åt den som kunde skaffa till rätta båten, stegrades vårt intresse och mysteriet blev allt djupare.

En söndagsmorgon kom gamle kapten Spink över till mig och hade ett samtal i all hemlighet. Han hade just varit ute och fiskat med sin båt i den gamla färj-slipen vid Alameda. När ebben inträdde, hade hanlagt märke till ett rep som var fastgjort vid en påle under vattnet och ledde nedåt. Förgäves hade han försökt hala upp vad som satt fast i andra ändan, hän gr e bort fanns ett annat likadant rep. Utan tvivel var det den försvunna laxbåten. Om vi återställde den till dess rättmätige ägare, betydde det femtio dollars för oss. Men jag hade en besynnerlig moralisk uppfattning om heder tjuvar emellan och vägrade att ha någonting med affären att skaffa.

Men Franske Frank hade haft ett gräl med Whisky-Bob, och Nelson var också hans fiende. (Stackars Whisky-Bob! Han var inte elak, utan tvärtom god-hj ärtad, frikostig, svag från födseln, uppfostrad i fattigdom och med ett

oemotståndligt fysiskt begär efter alkohol. Inte långt efteråt fiskades hans kropp upp ur vattnet, där den sjunkit genomborrad av en hel mängd skott.) En timme efter det jag tillbakavisat kapten Spinks förslag såg jag honom segla nedåt floden ombord på Renen med Nelson. Franske Frank följde efter med sin skonare.

Inte långt efteråt kommo de seglande tillbaka sida vid sida. När de styrde in mot sandtaget, blev den i marvatten liggande laxbåten synlig, fasthållen av trossar från både skonaren och slupen. Tidvattnet var ute till hälften och de seglade rakt in i sanden och läto båten ligga emellan sig.

Strax därpå gick Hans, en av Franske Franks gastar, i en liten båt och vrickade raskt bort mot norra stranden. En stor flaska på aktertoften antydde hans ärende. De kunde inte vänta ett enda ögonblick att »blöta» de femtio dollars de förtjänat så lätt. Det är alltid sättet hos John Finkelmans anhängare. Närde ha tur, dricka de; när de ha otur, dricka de för att liva upp hoppet om att få tur igen eller för att glömma oturen. Om de träffa en vän, dricka de. Råka de i tvist med en vän och förlora honom dricka de. Om de ha tur i kärlek, känna de sig så lyckliga att de måste dricka, och om de bli försmådda, dricka de för att släcka harmen. Och om de inte alls ha någonting att göra, ja, så ta de ett glas, säkra i medvetandet om att när de fått tillräckligt mycket, skola hugskotten börja korsa varandra i hjärnan, så att de få händerna fulla med göra. När de äro nyktra, måste de dricka, och när de äro rusiga, måste de dricka mera.

Naturligtvis blevo Scotty och jag inbjudna att deltaga i dryckeslaget. Vi hjälpte till att göra ett hål i de där femtio dollarna som de ännu inte fått. Från att vara en helt vanlig sommarsöndagseftermiddag, blev det en prunkande purpureftermiddag. Vi pratade och sjöngo, skränade och skroderade, och ständigt fylldes glasen på nytt. Vi lågo inte längre från Oakland än att larmet från vår fest tilldrog sig väm ners uppmärksamhet. Båt efter båt stack ut över sundet och halades upp i sandtaget, medan Hans gång på gång fick fara efter mera »fylla».

Så kommo Whisky-Bob och Grekiska Nicky. De voro nyktra och ursinniga. Var det kamratlikt att på det här sättet lägga sig i deras affär? Franske Frank började med hjälp av John Finkelman att hycklande tala om dygd och hederlighet och trots sina femtio år fick han Whisky-Bob ut på sanden för att »klå honom». Och då Grekiska Nicky kom Whisky-Bob till hjälp med en skyffel, gjorde Hans processen kort med honom. Och när de blodiga kvarlevorna av Boboch Nicky skickades bort, nedpackade i deras båt, måste den händelsen naturligtvis firas med ytterligare pokulerande.

Våra gäster hade nu blivit en mängd, vi voro en hel hop av olika nationaliteter och temperament. Alla voro vi upplivade av John Finkelman, alla hade vi släppt tyglarna lösa. Gamla tvister vaknade på nytt, gammalt hat blossade upp. Det låg slagsmål i luften. Och så fort en sjåare mindes någonting mot en gast, eller tvärtom, eller en tjuvfiskare kom ihåg eller blev ihågkommen, strax var näven färdig och striden i gång. Och varje slagsmål gjordes sedan upp i flera omgångar med glas i hand, varvid slagskämparna, understödda och uppmuntrade av oss övriga, omfamnade varandra och svuro vänskap i döden.

Och just nu passade Fyll-Kennedy på att komma och dra fram en gammal skjorta som han lämnat kvar ombord på Renen från en tur han seglat med Musslan. Han hade ställt sig på Musslans sida i tvisten med Nelson. Han hade också supit en hel del, innan han kom ombord till oss, så att det var John Finkelman som skickat honom till sandtaget för att fråga efter den gamla skjortan. Det behövdes bara några få ord så var det färdigt. Han tog ett nappatag med Nelson och undgick som genom ett underverk att bli träffad i huvudet av en järnstång, som svängdes av Franske Frank, vilken blev ursinnig över att en två-händt man angripit en enhändt.

Men Nelson ryckte sin omlindade, genomskjutna hand ur bandaget, och medan vi höllo honom fast, grät och skrek han i sitt bärsärkaraseri, att han kunde »klå» Fyll-Kennedy, fast han bara hade en hand.Och vi släppte ihop dem i sanden. En gång, när det såg ut som om Nelson skulle få stryk, blandade sig Franske Frank och John Finkelman svekfullt i leken. Scotty protesterade och rusade på Franske Frank, som genast tog emot honom med varma servetter, kastade omkull och satte sig på honom, allt under det han med sina nävar bearbetade sin fiende var helst de träffade. Våra försök att skilja de båda åt resulterade i ett halvt dussin slagsmål till. Men de upphörde på ett eller annat sätt, allt under det Nelson och Fyll-Kennedy fortfarande slogos vildt. Då och då återvände vi till dem med goda råd, såsom då de lågo flåsande i sanden, oförmögna att ge ett enda slag mera: »Smocka sand i

ögonen på honom!» Och

de gnodde sand i ögonen på varandra, flåsade ut och röko ihop igen.

Allt detta var ju i och för sig uselt, löjligt, djuriskt, men försök att tänka er vad det betydde för mig, en knappt sextonårig pojke, brinnande av äventyrslust, fylld av alla möjliga berättelser om fribrytare och sjörövare och med fantasien ytterligare upphetsad av vad jag druckit. Det var livet i dess råhet och nakenhet, vildhet och frihet — det enda liv jag i mina omständigheter kunde få deltaga i för närvarande. Och mer än så. Det innebar ett löfte. Det var begynnelsen. Från sandgropen ledde vägen ut genom »Gyllene Porten» till den verkliga äventyrsvärlden där det kämpades, inte om gamla skjortor och laxbåtar, utan för höga och romantiska mål.

Och därför att jag sade ifrån till Scotty vad jag tänkte om honom, som lät en gammal man sådan som Franske Frank »klå sig», började också vi två att slåssoch bidraga till festligheten i sandtaget. Och Scotty sade upp sig som gast hos mig och gav sig under natten i väg med ett par filtar, som voro mina. Samma natt, medan tjuvfiskarna lågo döddruckna i sina kojer, svängde skonaren och Renen i den stigande floden kring sina ankaren. Uaxbåten, som ännu var fylld av sten och vatten, låg kvar på bottnen.

Tidigt på morgonen fick jag höra vilda rop från Renen och tumlade ut i den kyliga grådagern för att bevittna en syn som kom hela strandgatan att skratta i flera dagar efteråt. Den vackra laxbåten låg på den hårda sanden tillplattad som en pannkaka, medan Franske Franks skonare och Renen lågo över den. Olyckligtvis hade ett par plankor i Renen blivit inbräckta av laxbåtens starka ekför. Tidvattnet, som höll på att stiga, hade strömmat in genom hålet och väckt Nelson, när det stigit ända upp i kojen till honom. Jag hjälpte till att pumpa och reparera skadan.

Så lagade Nelson i ordning frukost, medan vi tänkte över situationen. Han var pank, jag också. Den där belöningen på femtio dollars skulle naturligtvis aldrig betalas ut för de spillror som lågo i sanden tilder oss. Han hade en sårad hand och ingen gast. Jag hade ett uppbränt storsegel och ingen gast. »Vad säger du, om vi båda . . .?» frågade Nelson.

»Kyss till», svarade jag. Och på det sättet blev jag kompanjon med Unga Skrapnosen, den vildaste och galnaste av oss alla. Vi lånade pengar till utrustning och proviant av John Heinhold, fyllde våra vattenfat och seglade samma dag utåt ostronbankarna.

TOLFTE KAPITLET.

Jag har aldrig ångrat de där månadernas vilda galenskaper tillsammans med Nelson. Han kunde segla, om han också skrämde varenda man, som seglade med honom. Att styra så att det berodde på en tum eller ett ögonblick för att undgå en olycka var hans glädje. Att göra vad ingen annan ens vågade försöka var hans stolthet. Hans mani var att aldrig reva, och om det blåste aldrig så hårdt, blev aldrig ett rev intaget på Renen så länge jag var ombord. Hon var heller aldrig torr. Vi lämnade Oaklandsfarvattnen och stävade vida ut på äventyr.

Och hela denna härliga tid av mitt liv hade jag John Finkelman att tacka för. Men på samma gång är det en anklagelse. Jag törstade efter ett liv av vilda äventyr, och enda utvägen för mig att få min längtan tillfredsställd var att gå hand i hand med John Finkelman. Det gjorde alla som levde livet. Ville jag deltaga i det, måste jag gå samma väg. Det var tack vare att jag kunde dricka som jag blev kamrat och kompanjon med Nelson. Om jag druckit bara det öl han bjöd på eller inte druckit alls, skulle hans val aldrig ha fallit på mig. Han ville ha en kompanjon som inte blott kunde arbeta i kapp med honom utan också dricka.

John Finkelman. 6.Jag hängav mig åt detta liv och fick så småningom den missuppfattningen att hemligheten hos John Finkelman låg i att dricka sig dödfull. Jag tyckte inte om smaken, så att jag drack uteslutande för att bli hjälplöst och hopplöst drucken. Och jag som hade sparat och skrapat, gjort affärer som en Shylock och fått lumphandlarna att gråta, jag som hade häpnat när Franske Frank på en gång kastat ut åttio cents för whisky, jag

blev så småningom mera slösaktig än någon av de andra.

Jag minns hur jag en natt gick i land med Nelson. I fickan hade jag hundraåttio dollars. Min mening var att först köpa mig kläder och sedan ta några glas. Jag behövde kläder, allt vad jag ägde var vad jag gick och stod i, och det utgjordes av: ett par sjöstövlar, som fritt släppte vattnet ut och in, ett par femtio cents »overalls», en fyr ti cents bomullsskjorta och en sydväst. Jag hade inte någon hatt, och jag har inte räknat med underkläder och strumpor därför att det hade jag heller inte några.

För att komma till butikerna, där jag kunde köpa kläder, måste vi gå förbi ett dussin krogar. Och så togo vi oss några glas först. Jag kom aldrig till butikerna. På morgonen var jag pank, förgiftad, men gick belåten ombord och klarade seglen. Jag hade fortfarande på mig mina lumpor och inte en cent kvar av hundraåttio dollars. Det kan tyckas otroligt för den som inte varit med om det, att en pojke på tolv timmar kan förstöra hundraåttio dollars på sprit. Men jag har en annan erfarenhet.

Och jag ångrade ingenting, kände mig tvärtom stolt. Jag hade visat att jag inte var sämre än någon annan.Jag liade visat mig stark bland starka karlar, och jag hade ännu en gång gjort skäl för namnet »Prinsen». Mitt beteende får också delvis betraktas som en reaktion mot fattigdomen och det intensiva arbetet under mina barnaår.

Det är möjligt att min omedvetna tanke var: bättre att härska bland dryckeshj ältar som en prins än att slava tolv timmar om dagen vid en maskin för tio cents i timmen. Det finns inga purpurinslag i maskinarbetet. Men om inte det är purpur att kasta bort hundraåttio dollars på tolv timmar, då skulle jag vilja veta vad som är det.

Jag skall förbigå mycket av mitt umgänge med John Finkelman under denna period och endast omnämna sådana detaljer som kunna kasta ljus över John Finkelmans vägar. Det var tre omständigheter som satte mig i stånd att härda ut detta förfärliga drickande: först en ypperlig kroppskonstitution, mycket starkare än de flestas, vidare det hälsosamma livet på sjön och slutligen att jag drack med uppehåll. När vi voro till sjöss, hade vi aldrig sprit ombord.

Världen höll på att öppna sig för mig. Jag kände redan åtskilliga hundra mil av dess vattenvägar, dess städer och fiskehamnar. Men jag längtade efter mera. För Nelson var det redan för mycket. Han ville tillbaka till sitt älskade Oakland, och när han beslöt vända om dit, skilj des vi åt i all vänlighet.

Jag slog nu upp mitt huvudkvarter i den gamla staden Benicia vid Carquinezsundet. Där lågo en hel hop fiskare, drinkare och vagabonder, och jag sällade mig till dem. Ibland vistades jag i land långa tider, drack mera och lärde mig att dricka ännu värre.J ag kunde tävla med vem som helst, glas om glas, och drack i bland mer än jag behövde för att visa vad jag var för en karl. När min medvetslösa lekamen en morgon lösgjordes från näten i en gistgård, dit jag i fyllan och villan raglat kvällen förut, och när man överallt hade omåttligt roligt åt det vid glasens klang, kände jag mig verkligen riktigt stolt.

Och när jag en gång under tre hela veckor aldrig drog ett nyktert andedrag, kände jag mig säker på att jag nått toppen. Ingen kunde gå om mig i den vägen. Det var tid för mig att börja röra på mig. Ty, antingen jag var full eller nykter, viskade alltid någonting innerst inne att detta ändå inte var livet, så som jag levde det. Den där viskningen var min lycka. Jag råkade vara så skapad att jag kunde höra den, hur den kallade mig bort och ut i världen. Det var inte klokhet från min sida. Det var nyfikenhet, kunskapsbegär, en oro och ett sökande efter under, som jag sett glimta eller anat mig till. Vad tjänade livet till, om detta var alltsammans? Nej, det fanns någonting mera, fjärran och bortom. Och med hänsyn till min mycket senare utveckling som drinkare är det skäl i att komma ihåg dennna viskning, denna aning om ting, som funnos bakom mitt liv, ty de voro bestämda att spela en fruktansvärd roll i mina senare brottningar med John Finkelman.

Men vad som kom mig att omedelbart sätta mitt beslut i verket att draga vidare var ett streck av John Finkelman, ett förskräckligt, otroligt streck, som blottade en avgrund av rus som jag aldrig drömt om. Klockan ett en morgon efter ett otäckt rus raglade jag. ombord på slupen för att gå till kojs. Tidvattnetsveper genom Carquinezsundet som i en kvarndamm och det var full ebb då jag ramlade över bord. Det fanns ingen människa i närheten. Jag

föides bort av strömmen. Jag blev inte rädd, jag tyckte snarare att olyckshändelsen var riktigt trevlig. Jag var en god simmare och i mitt upphettade tillstånd svalkade beröringen med vattnet min hud som kallt linne.

Och så spelade John Finkelman ut sin vansinniga trumf mot mig. Jag greps plötsligt av något slags virrig idé att jag skulle gå ut med tidvattnet. Det hade aldrig funnits något sjukligt hos mig, sj älvmor ds-tankar hade aldrig haft plats i min hjärna. Men när de nu kommo, tyckte jag att det skulle vara ett riktigt lysande slut på min korta men spännande bana. Jag som aldrig vetat av en flickas kärlek eller en kvinnas eller ett barns, jag som aldrig gått ett steg på konstens milsvida fält eller bestigit filosofiens st järnekalla höjder eller sett mer än ett knappnålshuvuds yta av den underbara världen — jag tyckte nu att detta var allt, att jag sett allt, levat allt, varit allt vad som var värdt någonting, och att det nu var tid på att det blev slut. Detta var John Finkelmans bovstreck att förgifta min fantasi och i narkotiska drömmar släpa mig mot döden.

Å, han var så övertygande. Jag hade verkligen erfarit allt i livet, och det var inte mycket att tala om. Den djuriska fylla, vari jag levat under veckor och som följdes av en känsla av förnedring och syndfullhet, var det sista och bästa, och jag kunde själv se vad den var värd. Alla de där skränfockarna och sluskarna som jag bjudit på sprit över lag — det var det enda som åstertod av liv. Skulle jag vilja blisom en av dem? Nej och tusen gånger nej! Och jag grät sorgens varma tårar över min härliga ungdom som försvann med tidvattnet. (Vem har inte sett drinkaren som gråter och är melankolisk? Han finns på alla krogar, och kan han inte få någon annan att berätta sina sorger för, gör han det för mannen innanför disken som får betalt för att höra på.)

Vattnet var härligt. Det var att dö som en man. John Finkelman slog nu an en annan ton i min hjärna. Bort med tårar och ånger. Det var en hjältes död, för en hjältes egen hand och av hans fria vilja. Jag stämde upp min dödssång och sjöng den till en lustig melodi, medan gurglet och plasket av vattnet i mina öron påminde mig om min situation för ögonblicket.

Nedanför Benicia, där Solanobryggan sticker ut, blir sundet bredare. Jag hade kommit in i strandtidvattnet, som svepte in under bryggan och vidare ut i bukten. Jag kände av gammalt till sugning som uppstod då tidvattnet svängde rundt om Dödsön och gick rakt på bryggan. Jag ville inte komma in där, jag skulle förlora en hel timme, innan jag kom ut i den fria, öppna bukten. Jag klädde av mig i vattnet och sträckte ut i långa simtag, i det jag tog strömmen i räta vinklar. Och jag upphörde inte, förrän ljusen på bryggan blevo avlägsna och sade mig, att jag var i säkerhet. Då lade jag mig på rygg och vilade. Det hade varit en hård simtur, och det dröjde en liten stund innan jag hunnit hämta andan

Jag var stolt över att ha undgått suget. Jag började sjunga min dödssång igen — ett fullkomligt ex-temporerat mischmasch av en spritupphetsad ungdom. »Sjung inte — ännu», viskade John Finkelman.»Man är vaken på Solanobryggan hela natten. Där finns järn vägskarlar. De kunna höra och komma ut i en båt och rädda dig, och du vill ju inte bli räddad?» Nej, det ville jag inte. Vad? Berövas min hjältedöd? Aldrig! Och jag låg på ryggen i stjärnljuset' och såg de kända ljusen på bryggan glida bort, rödt, grönt och vitt, och jag bjöd dem alla ett sorgset, sentimentalt farväl.

När jag väl kommit klar midt ute i strömmen, började jag sjunga på nytt. Ibland sam jag några tag, men för det mesta nöjde jag mig med att flyta och drömma långa, druckna drömmar. Innan dagen började gry, hade det kalla vattnet och de långa timmarna gjort mig tillräckligt nykter för att börja undra var jag egentligen befann mig och om inte tidvattnet, när det vände sig, skulle få tag i mig och föra mig tillbaka, innan jag drivit ut i San Pabloviken.

Så började jag märka, att jag var mycket trött och att jag frös, att jag var fullkomligt nykter och inte alls ville drunkna. Jag kunde urskilja Selby-smält-ugnarnas skorstenar på Contra Costa-stranden och fyren på Mare Island. Jag började simma mot Solano, men var för trött och genomfrusen, så att det gick mycket långsamt. Jag uppgav försöket och lade mig att flyta igen med ett simtag då och då för att hålla balansen i tidvattnet, som började öka farten på ytan. Och jag kände mig rädd. Nu var jag nykter och ville inte dö. Jag upptäckte plötsligt flera tjog skäl för att leva. Och ju flera jag fann på, desto sannolikare tycktes det att jag i alla fall skulle drunkna.

När jag varit i vattnet fyra timmar, fann dagsljuset mig i ytterst medtaget tillstånd i vågorna under MareIsland, där den snabba ebben från Vallejo-sundet och Carquinez-sundet kämpa mot varandra och där de nu också hade att strida mot floden som bröt in mot dem från San Pablo-viken. En styv bris hade sprungit upp, de korta sjöarna slogo mig oupphörligt i munnen och jag började få salta kallsupar. Jag var en kunnig simmare, och jag visste att slutet var nära. Men då kom båten — en grekisk fiskare på väg till Vallejo. Och än en gång hade jag blivit räddad från John Finkelman genom min kroppskonstitution och min styrka.

I förbigående vill jag nämna att det där vansinniga strecket av John Finkelman ingalunda är någonting ovanligt. En tillförlitlig statistik över procenttalet av självmord på John Finkelmans konto skulle bli häpnadsväckande. Men i mitt fall, där det gällde en frisk, normal ungdom, full av livsglädje, torde själv-mordssuggestionen vara mera sällsynt. Man måste dock ta hänsyn till att den kom ovanpå ett långt rummel, då min hjärna och mina nerver voro fruktans-värdt förgiftade och den dramatiska, romantiska sidan av min fantasi, sprithetsad till galenskap, kände ett slags vällust vid suggestionen. Men de gamla sjukliga drinkarna, som slitits ut av livet och ta livet av sig, göra det vanligen efter långvariga orgier, då deras hjärna och nerver äro alldeles genomsyrade av giftet.

TRETTONDE KAPITLET.

Så lämnade jag Benicia, där John Finkelman varit nära att göra slut på mig, och begav mig på nytt ut att söka efter det där underliga livet långt bortom mitt närvarande, varom viskningarna alltid förföljde mig. Men vart min kosa bar, gick den på alkoholdränkta vägar. Man samlades alltjämt på krogarna. De voro den fattiges klubbar, de enda han hade tillgång till. Jag kunde göra bekantskaper på krogarna, kunde gå in på dem och tala med vem som helst. J ag vandrade genom främmande trakter och städer — det enda ställe dit jag kunde gå var krogen. I samma ögonblick jag kom in där var jag inte längre en främling.

Jag skall passa på att skjuta in upplevelser som inte äro äldre än från föregående år. Jag selade upp två par hästar, tog med mig Charmian och färdades i tre och en halv månader genom de vildaste bergstrakterna i California och Oregon. Varje förmiddag utförde jag mitt reglementerade skrivarbete. När det var gjort, åkte vi till fram på eftermiddagen, då vi gjorde halt. Men rastställena lågo så oregelbundet och vägarna voro så olika farbar a, att jag måste göra upp en särskild resplan för varje dag. Jag måste dagen förut veta när vi skulle ge oss av nästa morgon för att inte tvingas till avbrott i minaskriverier. När vi sålunda hade en lång resdag för oss, brukade jag stiga upp och börja skriva klockan fem på morgonen, men ofta behövde jag inte ta till pennan förr än vid niotiden.

Men hur kunna planera? Så snart vi anlände till en köping eller stad och jag sett om hästarna, gick jag in på en krog på vägen till hotellet. Det första var ett glas och så till mannen innanför disken: »Drick

någonting själv också.» Och medan vi drucko, började jag tala om vägar och rastställen.

»Iyåt mig se», kunde värden säga, »det går en väg över Tarwateråsen. Den brukar vara bra. Jag for den för tre år sedan, men i våras hörde jag . . . vet ni vad! Jag ska fråga Jerry —» Och krogvärden vänder sig till män, som sitta kring ett bord eller hänga mot disken och som äro Jerry, Tom eller Bill. »Hör du, Jerry, hur är det med Tarwatervägen? Du var ju nere hos Wilkins i förra veckan?

Och medan Bill, Tom eller Jerry gör sig i ordning att öppna språklådan, föreslår jag att få bjuda på ett glas. Och så börjar diskussionen om vilken väg som kan vara bäst, den eller den, vilka rastställen som äro bekvämast, hur lång tid det kan ta dit eller dit, var det kan vara bäst att fiska laxöring — och så vidare. Allt flera personer börja delta i samtalet och så måste också de ha ett glas.

Efter att ha besökt ett par tre krogar till, börjar jag känna mig tämligen glad och har blivit bekant med så godt som »hela sta*n» förutom en god del av den kringliggande landsbygden. Jag känner advokaterna, redaktörerna, affärsmännen, politikerna, landt-männen som äro på besök, jägare, gruvarbetare, såatt när Charmi an och jag sedan om aftonen ta oss en promenad fram och tillbaka genom stadens huvudgata, är hon alldeles häpen över att

jag känner så mycket folk i en vildt främmande stad.

Härmed har jag velat bevisa att John Finkelman verkligen gjorde mig en tjänst. Och var jag än färdats i världen under alla dessa år har det varit på samma sätt. Det må nu vara en cabaret i Quartier Latin, ett kafé i någon liten italiensk by, en buskrog i en hamnstad eller kanske uppe i den förnäma klubben vid en whisky och soda; men överallt är det John Finkelman som genast är framme, förmedlar bekantskaper och lagar att jag får de upplysningar jag behöver. Och i en framtid, när John Finkelman jämte andra barbarer blivit bannlysta och inte längre existera i samhället, måste ovillkorligen något annat slags samlingsplatser än krogarna inrättas, där människorna kunna lära känna varandra till ömsesidig nytta.

Men för att nu återgå till min berättelse. När jag vände ryggen åt Benicia, ledde min väg genom krogarna. Moraliskt hade jag inga invändningar mot att dricka, och jag tyckte fortfarande mycket illa om sprit. Men jag hade blivit respektfullt misstänksam mot John Finkelman. Jag kunde inte glömma det spratt han hållit på att spela mig — mig, som inte alls ville dö. Därför fortfor jag visserligen att dricka, men jag höll alltid ett skarpt öga på John Finkelman och beslöt att motstå alla framtida frestelser till självmord.

I främmande städer gjorde jag genast bekantskaper på krogarna. När jag »luffade» och inte hade någonbostad, var krogen det enda ställe där jag kunde få en stol vid kaminen. Jag kunde gå in på krogen och tvätta mig, borsta kläderna och kamma håret. Och krogar fanns det överallt, så att man nästan stupade på dem.

Jag kunde inte på samma sätt gå in i en främlings hus. Där voro inte dörrarna öppna för mig och inte fanns det en plats för mig vid den varma härden heller. Kyrkor och präster hade jag aldrig gjort någon bekantskap med och kände ingen dragning till dem. För resten voro de mig för stillsamma, hörde inte alls till äventyret som jag ständigt sökte. De levde och förblevo ständigt på samma plats, voro ordentliga, avmätta, systematiska, tillbakadragna varelser utan fantasi, utan spår av kamratskap. Nej, det var trevliga kamrater, lätt tillgängliga, djärva, ibland litet galna till och med, frikostiga och inte harhjärtade, som jag ville bli bekant med.

Här vill jag göra ännu en anklagelse mot John Finkelman. Pet är just sådana människor han får i sitt våld, människor med eld och liv i sig, som äga storvulenhet och värme och de bästa av de mänskliga svagheterna. Och John Finkelman släcker elden, kramar ut livet hos dem och om han inte så godt som genast mördar dem eller gör dem till galningar, gör han dem grova och råa, förvrider och vanformar dem tills ingenting finns kvar av deras naturliga godhet och finhet.

Jag talar på grund av senare erfarenheter. Himlen bevare mig från de allra flesta av de där så kallade »präktiga människorna», de där som ha kallt hjärta och kallt huvud, som aldrig röka, dricka eller sväraoch för resten heller inte göra någonting som är duktigt, som äro hämndlystna och ettriga, därför att de aldrig i sina svaga fibrer känt livet mola och sjuda, så att det till sist gick över bräddarna. Dem träffar man varken på krogarna eller på äventyrsstigarna. De ha alldeles för brådt med att hålla sig varma om fotterna, bevara sitt hjärtelugn och skapa sig framgång av sin andliga medelmåtta.

Och det är därför jag slungar anklagelsen mot John Finkelman. Det är just dessa, de verkliga människorna, dessa som äga svagheten av för mycken styrka, för mycken intelligens för mycket eld och låga, som han lockar och frestar. Naturligtvis förstör han också stackare, men dessa tar jag ingen hänsyn till här, just därför att de äro stackare. Jag fäster mig endast vid att det är så många av de bästa vi äga som John Finkelman förstör. Och orsaken till detta är att John Finkelman finns vid alla färdvägar, lätt tillgänglig, skyddad av lagen, hälsad av polisen på sitt pass, tilltalar de bästa och duktigaste och leder dem vid handen till de ställen där de mötas och titta djupt i glaset. Om John Finkelman kunde skaffas ur vägen, skulle det fortfarande födas präktiga och duktiga människor, och de skulle uträtta någonting i stället för att de nu gå under.

FJORTONDE KAPITLET.

När jag efter mina strövtåg kom tillbaka till Oak-land, återvände jag ner till hamnen och bryggorna och

upplivade mitt kamratskap med Nelson, som numera vistades i land alltjämt och levde mera galet än någonsin. Jag stannade därför också i land, oavsett en eller annan kortare tur under några dagar som extra hjälp ombord på en skonare eller jakt.

Resultatet blev att min kropp icke längre kunde hämta nya krafter under längre perioder av nykterhet och arbete i fria luften. Jag drack varenda dag och till överdrift så ofta jag kunde komma åt, ty jag hade fortfarande den uppfattningen att John Finkelmans hemlighet låg i att man skulle supa tills man blev ett redlöst djur. Och jag blev genomsyrad av alkohol under denna tid. Jag levde rent av på krogarna.

John Finkelman höll nu på att få mig helt och hållet i sitt våld igen, men på ett mera försåtligt, ehuru inte mindre farligt sätt än när han nästan höll på att ta livet av mig ute i tidvattnet. Det var några månader innan jag skulle bli sjutton år; jag föraktade varje tanke på någon stadig sysselsättning; jag kände mig själv som en ganska viktig person bland en samling råa sällar, och jag drack därför att de drucko och därför att jag måste visa mig lika duktig som de.Jag hade aldrig haft någon verklig barndom eller ungdom och nu i min brådmogna mandom var jag mycket hård och bedrövligt klok. Fastän jag aldrig känt en flickas kärlek, hade jag krälat genom sådana djup att jag var fullkomligt övertygad om att jag kände allt vad liv och kärlek heter till sista ordet. Och det var inte någon vacker kunskap. Utan att vara pessimist var jag dock på det klara med att livet var en mycket tarvlig och alldaglig affär.

Som ni ser höll John Finkelman på att förslöa mig. Min hjärna arbetade inte mer så starkt, min vetgirighet höll på att överge mig. Vad angick mig egentligen vad som låg på andra sidan av världen? Männen och kvinnorna där voro antagligen lika de män och kvinnor jag kände; man gifte sig, man gjorde affärer, och naturligtvis drack man också. Men det var alldeles för lång väg till andra ändan av världen för att få ett ordentligt glas. Jag behövde ju bara gå till nästa hörn för att få allt vad jag ville ha hos Joe Vigy, och John Heinhold var fortfarande värd på »Sista Resursen». Och så fanns det krogar i alla hörn och mellan hörnen också.

Viskningarna från det okända livet blevo allt otydligare, ju mera min kropp och själ blevo så att säga utlakade. Min gamla oro var inte längre så stark. Jag kunde lika gärna ruttna och dö här i Oakland som någon annanstans. Och hade saken bara berott på John Finkelman, skulle jag verkligen ganska snart ha både ruttnat och dött, med den fart han drog i väg med mig. Jag fick lära mig vad det vill säga att inte ha någon aptit, hur det känns att stiga upp darrande om morgonen, med en mage som suger, medfingrar som äro stela och okänsliga, och att vara tvungen att ta ett stort glas med oblandad whisky — »för att bli människa» igen. John Finkelman är i sanning en häxmästare. När hjärna och kropp äro förbrända och förgiftade, låter han dem återfå sin styrka genom samma gift som förorsakade förbannelsen.

Ja, det finns inte något slut på John Finkelmans streck och knep. Han hade försökt locka mig att begå .självmord; nu höll han på att göra sitt bästa att ta livet av mig på ett ganska hastigt sätt. Men inte nog med det, han försökte med en annan lymmel-aktighet, och det var inte långt ifrån att han tagit mig med hull och hår också. Jag fick i alla fall en ytterligare lärdom som gjorde mig till en mera förfaren drinkare. Jag lärde mig att min rent av underbara konstitution hade sina gränser, vilket inte var fallet med John Finkelman. Jag lärde mig att på en eller ett par korta timmar kunde han bli herre över mitt starka huvud, mina breda skuldror och mitt välvda bröst, kasta mig på ryggen och med ett djävulskt grepp om min strupe börja kväva mig till döds.

Nelson och jag sutto på Överland House. Det var tidigt på kvällen och enda orsaken till att vi voro där var att vi voro panka och att det var valtid. Ty under valtiderna bruka lokalpolitikerna, som fika efter ämbeten, gå omkring på krogarna för att få röster. Man sitter vid ett bord i misshumör och undrande vem, som skall komma in och bjuda en på ett glas eller om det kunde vara skäl att rent av gå till en annan krog, då dörren plötsligt slås upp och in träder en flock välklädda män. De ha ett leende och en häls-ning för alla, även för dig, som inte har fem cents i fickan till ett glas öl, för den skygge luffaren, som gömmer sig i ett hörn och som alldeles säkert inte har någon röst, men som möjligen kan bli inregistrerad genom något knep. Och när dessa politiker slå upp dörrarna på vid gavel och komma in med sina breda skuldror och höga bröst och stora magar, då sätter man genast näsan i vädret. Det kommer säkert att bli en het kväll, och innan man vet ordet av, står man i en lång rad vid disken och

stjälper i sig det ena glaset efter det andra, allt under det man får veta vad herrarna heta och vilka ämbeten de hoppas att få bekläda.

Det var under denna tid, då politikerna gjorde sina krogrunder, som jag fick ganska bittra erfarenheter av hur nobla både politiken och politikerna i själva verket äro.

Nå väl, den där kvällen sutto alltså Nelson och jag utan ett öre, men med drinkarens tro på ett oförmodat glas, vid vårt bord i Överland House och väntade på att någonting skulle inträffa. Då steg Joe Goose in, han med den osläckliga törsten, de lömska ögonen, den krokiga näsan och den blommiga västen.

»Kom, pojkar, fri supning så mycket ni orka; ni ska inte ångra er.»

Vi ville veta var.

»Kom ni bara, jag skall tala om alltsammans under vägen. Vi ha inte en minut att förlora.» Och medan vi skyndade upp åt staden, förklarade Joe Goose. »Det är Hancockbr andkår en. Allt vad ni ha att göra är att ta på er en röd skjorta och en hjälm och bära en fackla. De ska fara med extratåg till Haywards för att paradera.»

John Finkelman. 7.Jag tror det var Haywards, men det kan godt ha varit San Leandro eller något annat ställe. Och jag minns inte heller riktigt om Hancockbrandkåren var en demokratisk eller republikansk organisation. Men politikerna, som hade den till sitt förfogande, hade ondt om fackelbärare, och alla, som ville gå med till paraden, fingo supa sig fulla om de ville.

»Sta'n kommer att stå på vid gavel», fortfor Joe Goose. »Fylla? Det kommer att rinna som vatten. Politikerna ha köpt upp lagren på alla krogar. Det kommer inte att kosta någonting. Allt vad ni ha att göra är att gå till disken och beställa. Vi ska föra ett helvetes liv.»

I kasernen uppe vid åttonde gatan nära Broadway blevo vi försedda med brandsoldaternas röda skjortor och hjälmar, fingo våra facklor och föstes ombord på tåget, under knot över att vi inte fingo ett enda glas före affärden. Å, dessa politiker hade haft att göra förr med sådana som oss. Vid Haywards fanns heller ingenting att dricka. Först paradera, först förtjäna er fylla, var ordern för kvällen.

Alltså gingo vi i paraden. Så öppnades krogarna. Extra kypare hade blivit anställda och vi stodo snart sex man djupt i långa led framför de nedspillda och otorkade diskarna. Det fanns ingen tid att torka glasen, endast att fylla dem. Oaklands hamnkvarter kan verkligen vara törstigt ibland.

Men att stå och trängas vid disken tilltalade oss inte alls. Det gick för långsamt. »Fyllan» var vår, politikerna hade ju köpt alltsammans åt oss. Vi hade gått i paraden, hade vi kanske inte förtjänat våra glas? Alltså trängde vi oss innanför disken, skötoundan de protesterande kyparna och skaffade oss själva flaskor.

Utanför krogen slogo vi sedan halsen av flaskorna mot trottoaren och drucko. Både Joe Goose och Nelson hade lärt sig att vara försiktiga med oblandad whisky i stora kvantiteter. Jag hade det inte; jag hade fortfarande den missuppfattningen att man skulle dricka så mycket man kunde få, allra helst när det inte kostade någonting. Vi delade våra flaskor med andra och drucko ganska mycket själva, och jag drack mest. Och ändå tyckte jag inte om det. Jag drack det på samma sätt som jag druckit öl, när jag var fem år, och vin, när jag var sju år gammal. Jag behärskade mina kväljningar och sväljde som om det varit fråga om medicin. Och när vi ville ha flera flaskor, gingo vi in på andra krogar och togo för oss.

Jag har inte den ringaste aning om hur mycket jag drack, om det var två eller fem flaskor. Men jag vet att jag började med glas på nära en kvarts flaska utan att dricka vatten efteråt för att ta bort smaken och späda ut whiskyn.

Politikerna voro emellertid för kloka att lämna staden full av druckna sällar från Oakland. När tiden för tågets avgång var inne, föstes vi helt enkelt ut från krogarna. Jag kände redan hur förfärligt whiskyn började verka. Nelson och jag kastades helt enkelt ut från en krog och funno oss i de allra sista leden av ett oordnat tåg. Jag raglade hjältemodigt framåt, medan benen veko sig under mig, mitt huvud svindlade, mitt hjärta dunkade och

mina lungor flämtade efter luft.

Min hjälplöshet kom så hastigt över mig, att minoredliga hjärna sade mig att jag aldrig skulle komma fram till tåget, om jag höll mig i slutet av processionen. Jag gick ut ur ledet och sprang ner på en gångstig under stora träd vid sidan av vägen. Jag kommer särskilt ihåg de där träden och hur jag sprang under dem. För varje gång jag föll omkull, hälsade mig skränande skrattsalvor från den övriga rusiga hopen. De trodde att jag bara spelade drucken. De kunde inte drömma om att John Finkelman fått mig om strupen i en verklig dödskamp. Men jag kände det. Och jag minns den virriga bitterhet jag kände, då jag förstod att jag höll på att kämpa med döden, utan att de andra begrepo det. Det var som om jag hållit på att drunkna inför en hop åskådare, som trodde att jag bara utförde några konster för att roa dem.

Slutligen föll jag medvetslös omkull under träden. Vad som sedan hände måste, med ett enda undantag, andra berätta mig. Med sin oerhörda styrka tog Nelson upp mig och släpade mig ombord på tåget. När jag kommit ner på min plats, började jag slå omkring mig och flämta så förfärligt efter luft, att till och med han i sin slöhet förstod att jag var illa däran. Jag förstår nu att jag vilket ögonblick som helst kunde ha dött på fläcken. Jag tror till och med att jag aldrig varit så nära döden. Det är endast Nelsons beskrivning över mitt beteende jag har att gå efter.

Jag höll på att brinna upp levande. Det var en kamp till döds mot eld och kvävningar och jag ville ha luft. Mina ansträngningar att få upp fönstret voro förgäves, ty alla fönstren i vagnen voro försiktigtvis tillskruvade. Nelson hade sett män supa sig vansinniga och trodde, att jag ville kasta mig ut på

ioobanan. Han försökte hålla mig tillbaka, men jag kämpade emot. Jag fick tag i någons fackla och slog ut fönstret.

I vagnen fanns det både vänner och fiender till Nelson, och alla voro druckna. När jag slog ut fönstret, blev detta signal till ett slagsmål. Jag fick ett slag i ansiktet och därmed var det färdigt. Mannen som slog till mig föll strax tvärs över mig och ovanpå honom Nelson, och man talade sedan om för mig, att efter några minuter fanns det inte en hel fönsterruta i j ärnvägs vagnen.

Den omständigheten att jag blev slagen sanslös och låg där orörlig var kanhända det bästa som kunde hända mig. Min häftiga kamp hade endast stegrat min redan förut farliga hjärtverksamhet och ökat kravet på luft för mina brännande lungor.

Sedan slagsmålet väl var över, fick jag inte egentligen medvetandet tillbaka. Jag var inte mera mig själv än en drunknande som fortfar att kämpa ännu sedan han förlorat sansen. Jag har inte något minne av mina handlingar, men jag skrek »luft! luft!» så ihärdigt, att Nelson började ana att jag inte alls tänkte begå självmord. Han plockade därför bort glasbitarna från fönsterkarmen och lät mig sticka ut huvud och skuldror, i det han höll mig om livet för att hindra mig att förlora balansen. Och under hela vägen till Oakland låg jag på detta sätta, fäktande som en galning, när man försökte dra in mig igen.

Och det är det enda jag minns av alltsammans från det ögonblick jag föll omkull under träden, att jag låg med huvudet ut ur järnvägsvagnen med ansiktet mot vinddraget, medan rök och sot förblindade

ioimig, under det jag med flit andades djupa tag. Hela min viljekraft var koncentrerad på att andas, supa in luft i lugnorna så mycket som möjligt på möjligast korta tid. Det gällde detta eller döden, jag var simmare och dykare, så att jag visste det. Och under outhärdliga kvävningsanfall höll jag mig kvar mot vind och flygande, brännande gnistor och andades för livet.

Allt det andra har jag ingen aning om. Nästa afton kom jag till mig i ett logihus nere vid hamnen. Jag var ensam. Ingen doktor hade blivit tillkallad, fastän jag mycket väl kunnat ligga där och dö. Men Nelson och de andra trodde att jag bara sov ruset av mig och läto mig ligga i mitt letargiska tillstånd i sjutton timmar. Vilken läkare som helst vet att en människa lätt dör av slag efter att ha druckit en flaska whisky — man läser någon gång om att sådant skett på grund av ett vad. Men det visste jag inte då, och jag hade endast min märkliga fysik att tacka för min räddning. Den hade ännu en gång triumferat över John Finkelman, och jag hade fått en lärdom som kom

mig att sedan under många år dricka med mera förstånd.

Ja detta är tjugu år sedan, och ännu lever jag. Jag har sett mycket, gjort mycket, upplevat mycket under den mellanliggande tiden. Och jag ryser ännu när jag tänker på hur »nära ögat» det var den gången, hur nära jag var att gå miste om det femtedels århundrade som blivit mitt. Och det var sannerligen inte John Finkelmans fel att han inte fick mig den där kvällen, då jag var fackelbärare i Hancocks brandkår.

FEMTONDE KAPITLET.

Det var tidigt på vintern 1892 som jag beslöt att gå till sjöss. Det berodde mycket litet på mina nyss skildrade erfarenheter. Jag drack fortfarande, jag levde faktiskt på krogarna. Enligt min åsikt kunde det vara farligt att dricka whisky, men visst inte orätt. Whisky var farligt på samma sätt som andra farliga ting här i världen. Människor dogo av whisky, men fiskare kapsejsade och drunknade, luffare föllo under järnvägståg och blevo krossade. För att inlåta sig med vind och vågor, järnvägståg och krogar måste man begagna sitt omdöme. Att dricka sig rusig som en vanlig människa var ingenting att säga om, men man måste göra det med urskillning. Det var slut med helflaskor för min del.

Men i alla fall var det nog den omständigheten som något bidrog till mitt beslut att gå till sjöss, att jag fått mina första verkliga aningar om den dödsväg John Finkelman har i beredskap åt sina anhängare. Visserligen såg jag det inte riktigt klart, och det var liksom två olika sidor som stundom blandade ihop sig. När jag gav akt på dem jag sällskapade med, slog det mig att det liv vi levde var mera fördärvbringande än genomsnittsm änniskans.Genom att döva moralen eggade John Finkelman till brott. Överallt såg jag människor begå saker, när de voro druckna, som de aldrig skulle ha drömt om i nyktert tillstånd. Och det var inte det värsta. Det var böterna som måste betalas. Krogkunder jag brukade dricka med, som voro stillsamma och ofarliga människor då de voro nyktra, begingo de mest våldsamma galenskaper under rusets inflytande. Så tog polisen hand om dem och de försvunno från vårt tillhåll. Ibland hälsade jag på dem, när de sutto häktade, och tog farväl av dem, innan de forslades tvärs över viken för att få fångdräkten på sig. Och om och om igen hörde jag en och samma förklaring: T>Om jag inte varit full, skulle jag aldrig ha gjort det.*

Den andra sidan av dödsvägen var de verkliga, oförbätterliga drinkarnas, som hade för vana att lägga sig med näsan i vädret utan synbar anledning. När de blevo sjuka, till och med i åkommor som vilken vanlig människa som helst skulle ha gått igenom, så var det slut. Ibland fann man dem döda i sängen, ibland drog man upp deras lik ur vattnet, medan det stundom kunde bero på en ren olyckshändelse, som t. ex. då Bill Kelly, när han berusad höll på att lossa ett fartyg, fick ett finger avslitet — det kunde lika lätt ha varit hela huvudet.

När jag riktigt började tänka över min ställning, fann jag att jag kommit på mycket dåliga vägar. De ledde till döden alldeles för fort för att det skulle passa min ungdom och livskraft. Och det fanns bara ett sätt att komma ifrån alltsammans, och det var att ge sig av. Segelflottan låg i vinterkvarter i San Francis-coviken och på krogarna träffade jag skeppare, styr-män och annat sjöfolk. Jag träffade också sälj ägaren Pete Holt och kom överens med honom att bli hans båtsman och ta hyra på samma fartyg som han. Och vi drucko tillsammans ett halvt dussin glas för att besegla vår överenskommelse.

Och med ens vaknade hos mig all den oro som John Finkelman bragt till sömns. Jag kände mig plötsligt uttröttad på både kroglivet och hela Oakland och undrade över att jag kunnat finna något lockande däri. Och med tanken på den där dödsvägen etsad in i min hjärna började jag bli rädd att någonting skulle hända innan jag kom iväg, vilket skulle bli någon gång i januari. Jag levde mera förståndigt, drack mindre och var mindre sällan hemma. När man började supa för vildt, gick jag min väg. Och när Nelson fick sina galna perioder, lagade jag att jag kom ifrån honom. Den tolfte januari 1893 fyllde jag sjutton år och den tjugonde tog jag hyra på Sophie Sutherland, en tremastad skonare, destinerad till kusten av Japan. Naturligtvis måste vi dricka på det. Joe Vigy gav mig pengar på en check jag fått i förskott och Pete Holt bjöd. Så bjöd jag, sedan Joe Vigy och andra säl-jägare. Nåja, sådan var seden, och hur skulle jag, en sjutton års pojke, kunna avslå att göra på samma sätt som dessa präktiga,

duktiga, hederliga karlar?

SEXTONDE KAPITLET.

Det fanns ingenting att dricka ombord på Sophie Sut herland och vi hade femtioett dygns härlig segling till Boninöarna. Denna avsides liggande grupp, som tillhör Japan, hade valts till anhalt för de canadien-siska och amerikanska segelflottorna. Här fyllde de sina vattenfat och verkställde sina reparationer, innan de gåvo sig ut på sin hundra dagars razzia bland säl-stimmen längs nordkusten av Japan upp till Behrings hav.

Dessa femtioett dygn i frisk luft och under fullständig nykterhet hade satt mig i en utomordentlig kondition. Alkoholen hade arbetats ut ur kropps-systemet och från det ögonblick resan började hade jag aldrig känt det minsta begär efter alkohol — jag tvivlar på att jag en enda gång ens ägnade den en tanke. Naturligtvis talade vi i skansen ofta om sprit och både den ena och den andra berättade sina mera spännande eller humoristiska erfarenheter av John Finkelman, och dylika episoder mindes de vanligen mycket bättre och med större nöje än alla andra erfarenheter i sitt äventyrliga liv.

Den äldste i skansen var den tjocke fem tioårige Louis. Han var en avsigkommen skeppare. John Finkelman hade blivit herre över honom, och nu höllhan på att sluta livet på samma ställe där han börjat det, i skansen. Hans öde gjorde ett ganska starkt intryck på mig. John Finkelman gjorde tydligen också annat än att döda människor. Han hade inte dödat Ivouis, han hade gjort vad som var värre: berövat honom hans viljekraft, hans ställning och välstånd, krossat hans stolthet och dömt honom till en vanlig sjömans hårda lott, som skulle räcka så länge han andades, det vill säga ganska länge.

Vi fullbordade vår resa över Stilla havet, fingo i sikte de vulkaniska, skogklädda topparna av Bonin-öarna, seglade in bland den landomslutna hamnens rev och läto ankaret gå bland ett tjog eller fler av samma slag havstattare som vi själva. Infödingar i märkvärdiga, utriggade kanoter och japaner i ännu konstigare sampaner paddlade omkring i bukten och kommo ombord. Det var mitt första främmande land. Jag hade äntligen nått andra sidan av världen och jag ville se om allt det jag läst verkligen var sant. Jag var alldeles vild efter att få komma i land.

Viktor och Axel, en svensk och en norrman, hade redan gjort upp med mig att vi skulle hålla ihop. (Det gjorde vi också på ett sätt som för återstoden av resan gav oss namnet »de tre sportgrabbarna».) Viktor pekade ut en gångstig, som försvann uppe i en vild ravin, blev synlig igen utför en stupande, kal lavasluttning och sedan försvann och blev synlig gång på gång, alltid uppåt, bland palmerna och blommorna. Han ville försöka på den där vägen, sade han, och vi instämde. Vi skulle bestämt få se härliga scenerier, underliga byar med infödingar och gud vet allt äventyrligt till sist. Axel ville också gärna fiska och dethade vi andra heller ingenting emot. Vi skulle hyra oss en sampan och ett par japanska fiskare som kände till fiskeställena, och vi skulle säkert få mycket roligt. Vad mig angår, var jag gärna med om vad som helst.

När vi lagt våra planer, rodde vi i land över bankar av levande korall och drogo upp vår båt på stranden av vit korallsand. Vi vandrade vidare under kokospalmerna upp till den lilla staden och funno där flera hundra bråkiga sjömän från hela världen, som söpo och skränade, sjöngo och dansade midt på huvudgatan och midt för näsan på några stycken hand-fallna, hjälplösa japanska polismän.

Viktor och Axel sade att vi skulle ha oss ett glas innan vi började vår långa vandring. Kunde jag vägra att göra mina båda präktiga skeppskamrater sällskap? Med glasen i hand satte man ju inseglet på vänskapen. Sådant var livet. Vår kapten var helnykterhetsman, och vi alla skrattade och gyck-lade med honom för hans avhållsamhet. Jag ville alls inte dricka något, men jag ville vara en god kamrat. Tanken på Louis1 öde avhöll mig heller inte alls, när jag sväljde den brännande drycken. John Finkelman hade farit illa fram med Touis, men jag var ung. Mitt blod rann fullt och rödt, jag hade en konstitution av järn och — ja, ungdomen grinar ju alltid hånfullt åt varje gammal stackare.

Det var någonting märkvärdigt starkt vi drucko. Jag kan inte säga vad det var, antagligen något slags inhemsk blandning. Men det var hett som eld, vitt som vatten och överväldigade en hastigt som döden. Det hade fyllts på sådana där fyrkantiga flaskor, som en gång innehållit holländskt gin och som ännu buroetiketten »Ankar-Gin». Ja, nog förankrade det oss. Vi kommo aldrig ut ur staden, det blev ingenting av med vårt fiske i sampanen heller. Och fastän vi voro där i tio dagar, $atte vi aldrig vår fot på den där vilda stigen längs lavaklintarna och bland blommorna.

Vi träffade gamla bekanta från andra skonare, folk som vi hade mött på krogarna i San Francisco, innan vi seglade. Och varje sammanträffande var detsamma som ett glas; och det var så mycket att tala om — och flera glas. Så måste det sjungas och skrålas, tills fantasien kom i farten och alltsammans tycktes mig så stort och underbart, — dessa lustiga, väderbitna sjörövare, av vilka jag utgjorde en, samlade till dryckeslag på en korallstrand. Gamla sagor jag läst om riddare till bords i banketthallen, om vikingar som firade hemkomsten genom att låta mjödhornen gå omkring, kommo för mig, och jag kände att de gamla tiderna icke voro döda och att vi hörde just till detta samma släkte.

Tidigt på eftermiddagen var Viktor fullkomligt berusad och ville slås med alla. Jag har sedan på hospital sett dårar i tvångsceller som uppfört sig precis på samma galna sätt som Viktor, kanske bara att han var ännu galnare. Aixel och jag gingo emellan som fredsmäklare, fingo våra duktiga slängar också, men lyckades till sist få vår kamrat ned i båten, varpå vi rodde honom ombord på skonaren.

Men knappt hade Viktors fotter berört däcket, förr än han genast började slåss med hela besättningen. Han ägde flera mäns styrka i sitt bärsärkaraseri. Jag kommer särskilt ihåg, hur han hade fått en man ned i ankarklyset, men inte lyckades träffa med sina slagdärför att mannen snodde och hukade sig. Viktor krossade alla sina knogar mot de grova kättingslän-karna. Och då vi fått honom ifrån att slå ihjäl den stackars karlen, tog hans galenskap en annan vändning. Han trodde, att han var en storsimmare och i nästa ögonblick var han över bord för att visa sin skicklighet genom att tumla och dyka och svälja stora portioner saltvatten.

Vi räddade honom, fingo honom under däck, klädde av honom och lade honom i hans koj. Det var inte mycket med oss själva heller, men både Axel och jag ville se mera av livet i land och foro tillbaka från den snarkande Viktor. Det omdöme som fälldes om Viktor av hans egna skeppskamrater, som själva drucko, var ganska märkligt. De skakade ogillande på huvudet och mumlade: »En karl som han borde aldrig

smaka starkt». Viktor var den duktigaste sjöman, den bästa och lugnaste kamraten i skansen. Han var en härlig, rent av idealisk typ för en äkta sjöman. Hans kamrater erkände hans egenskaper, respekterade och tyckte om honom. Men John Finkelman förvandlade honom till en våldsam, farlig dåre. Och det var just detta de andra menade. De visste att dricka

— och dricka betyder för en sjöman alltid till övermått

— gjorde dem galna, men bara på ett beskedligt sätt. Våldsam galenskap var förkastlig därför att den förstörde andras glädje och ofta slutade med en tragedi. Från deras synpunkt var det ingenting att anmärka mot att vara »full och galen, bara man höll sig i skinnet». Men från hela människosläktets synpunkt bör väl all galenskap vara misshaglig. Och finns det någon större skapare av all slags galenskap än John Finkelman?

noNär vi väl kommit i land, gingo Axel och jag bort till ett japanskt nöjeshus, satte oss i ett hörn, jämförde våra blessyrer och talade vid ett stilla glas om aftonens tilldragelser. Vi tyckte om vad vi drucko, det smakade mildt och godt, och vi togo ett glas till. En skepps-kamrat kom in, så småningom flera, och glasen blevo många. Slutligen engagerade vi en liten japansk orkester och den hade just låtit oss höra första tonerna från de egendomliga instrumenten, då det genom pap-persväggarna kom ett vildt vrålande utifrån gatan. Vi kände igen det. Utan att bry sig om dörren, kom Viktor rusande in bland oss direkt genom väggen. Han skrek fortfarande högt, hans ögon voro blodspräng-da och han svängde vildt med sina muskulösa armar. Det gamla bärsärkaraseriet hade gripit honom igen och han ville se blod, allas blod. Orkestern flydde, vi också, genom dörrar och väggar, var som helst, bara vi kommo undan.

Sedan huset blivit till hälften förstört och vi gått in på att betala skadeersättning och sedan Viktor visat tecken till att falla i dvala, begå vo Axel och jag oss till ett lugnare supställe. Huvudgatan var en enda stor galenskap. Hundratals sjömän strövade upp och ned. På grund av att polisen med sin ringa styrka var hjälplös, hade koloniens guvernör utfärdat order till kaptenerna att alle man skulle vara ombord före solnedgången.

Vad nu? Att bli behandlade på det sättet! När nyheten spred sig ombord på fartygen, tömdes de genast. Varenda en kom i land, till och med de som aldrig tänkt det gingo i båtarna. Den olycklige guvernörens ukas hade påskyndat en orgie över lag som

insäkert inte annars kommit i fråga. Solen hade gått ned för flera timmar sedan, och nu väntade man att få se vem som skulle köra dem ombord. Tätast hade man samlat sig utanför guvernörens hus; där skränade man sjömans visor och dansade. Polisen stod alldeles handfallen på avstånd och väntade på den befallning guvernören var klok nog att inte utfärda. Jag tyckte att alltsammans var storartat. Det vai som om de gamla dagarna på Spanska sjön kommit tillbaka. Det var självsvåld, det var äventyr. Och jag var en av deltagarna, en ung sjörövare i sällskap med de andra sjörövarna bland japanska pappershus.

Guvernören gav aldrig någon order att rensa gatorna, och Axel och jag strövade omkring från glas till glas. Slutligen började jag bli drucken och kom ifrån honom. Men jag gick vidare, gjorde nya bekantskaper, fick ännu flera glas och blev allt mer och mer dimmig. Jag kommer ihåg att jag satt någonstans med japanska fiskare, kanakbåtstyrare från våra egna fartyg och en ung dansk sjöman som helt nyligen kommit från prärielivet i Argentina. Och vi drucko allesammans under vederbörligt japanskt ceremoniel svag och ljum sake ur små porslinskoppar.

Jag kommer också ihåg några pojkar på aderton och tjugu år, tillhörande engelska medelklassen, vilka rymt från sina skolfartyg i olika hamnar i världen och slutligen hamnat i skansen på fångstskonarna. De voro friska, med lena kinder och klara ögon; de voro unga som jag och som jag i färd med att lära sig männens liv. Och de voro män. Ingen mild sake för dem, nej, det skulle vara någonting starkare, karlaktigare, så att flammorna tändes i deras ådror och blevo tillverklig eldsvåda i deras huvuden. Jag kommer ihåg, att de sjöngo en smäktande sång, vars refräng var:

»Det är blott en liten gyllne ring,

Men mer du ej kan få.

Bär den för din moders skull Allt uppå böljan blå.»

De gräto medan de sjöngo den, de otacksamma unga odågorna. Jag sjöng med dem och grät också och tyckte att det var så tragiskt och romantiskt. Jag har ännu ett minne som står kvar mycket klart midt i allt obestämt och slutligen mörkt. Vi pojkar ragla och snubbla vår väg framåt under stjärnorna med armarna om varandras hals för stödets skull. Vi sjunga sjömansvisor, utom en som sätter sig på marken och börjar gråta. Från gatans båda ändar höras liknande körer och livet är stort, skönt, romantiskt och härligt vansinnigt.

Så följer mörkret, och när jag därpå vaknar upp, ser jag en japansk kvinna ängsligt böja sig ned över mig. Hon är hustru till hamnlotsen och jag ligger i hennes port. Jag skälver av köld, jag känner mig så där dödssjuk som ofta efter ordentliga utsvävningar. Och jag tycker att jag har så litet på mig. Å, de där pojkarna, som alltid hade för vana att schappa. Nu hade de schappat med mina tillhörigheter, min klocka, mina få dollars, mina kläder och skor — alltsammans borta.

Det föregående är ett exempel på hur det gick till de tio dygn vi stannade vid Boninöarna. Viktor kryade till sig och följde sedan Axel och mig all jämt, men vi voro litet försiktigare med att supa. Iyava-stigen bland blommorna beträdde vi dock aldrig.

II3

John Finkehnan. 8.Den som bränt sig måste tala om elden. Jag skulle kunnat få se och njuta mycket, mycket mera på Bo-ninöarna, om jag gjort vad jag borde ha gjort. Men efter vad jag kan förstå, är inte huvudsaken vad

man bör eller icke bör göra. Utan vad man verkligen gör. Det är ett bestämt, ovedersägligt faktum. Och jag gjorde vad dessa män gjorde på Boninöarna, vad millioner människor över hela jorden alltjämt göra i detta fall. Jag gjorde det därför att vägen ledde dit, därför att jag endast var en pojke, en produkt av omgivningarna, varken en blodfattig skugga eller en gud. Jag var helt enkelt mänsklig, och jag gick samma väg som de män jag beundrade, fullblodiga, lustiga, bredaxlade människor och.allt annat än smulgråtar i sitt sätt att låta livet brusa i väg med dem.

Och vägen var öppen. Den var som en otäckt brunn på en gård där barn bruka leka. Det tjänar inte mycket till att säga åt de små duktiga parvlarna som hålla på att tulta sig till sina första livserfarenheter, att de inte få leka i närheten av den öppna brunnen. De vilja leka just bredvid den. Det känna alla föräldrar till. Och vi veta att en viss procent av dem, de livligaste och djärvaste, komma att falla i brunnen. Vad man då har att göra, begriper en var: man måste täcka till brunnen. Sak samma är förhållandet med John Finkelman. Inga tal och inga predikningar i världen om att låta bli komma någonsin att hålla män och ynglingar ifrån John Finkelman, så länge han är tillgänglig överallt, och varhelst han finns innebär det också, att där finns manlighet, djärvhet och storvulenhet.

Det enda förståndiga det tjugonde århundradetsmänniskor ha att göra är att täppa till brunnen, att göra det tjugonde århundradet till ett verkligt tjugonde århundrade och förvisa till det nittonde århundradet och alla de föregående vad som tillhör dem, häxeripro-cesserna, ofördragsamheten, fetischerna och — icke att förglömma bland all denna barbarism — John Finkelman.

SJUTTONDE KAPITLET.

Vi seglade nordvart från Boninöarna för att komma in bland sälstimmen, och i hundra dagar fortfor jakten i frost och vinterväder, i tät dimma som skymde solen för oss en vecka åt gången. Det var vildt och tungt arbete utanför Sibiriens kust, utan ett enda glas eller en enda tanke på sprit. Sedan seglade vi söderut till Yokohama med en väldig last av skinn, och där skulle vi få vår hyra, som vi visste skulle bli ganska betydlig.

Jag var ivrig att komma i land och få se Japan, men de första dagarna hade vi fullt upp att göra ombord, så att först mot aftonen kunde vi sjömän komma i land. Och enligt själva tingens ordning, på grund av det sätt varpå livet här var inrättat och människorna gjorde affärer, kom John Finkelman genast och stack sin arm under min. Kaptenen hade lämnat våra pengar åt sälj ägarna och dessa väntade nu på oss i ett visst japanskt värdshus. Vi åkte till stället i rickshaws. Vår egen besättning hade så godt som tagit värdshuset i besittning. Spriten flödade. Alla hade pengar och alla bjödo. Vi hade arbetat hårdt i hundra dagar under fullständig avhållsamhet, vi befunno oss på höjden av fysisk kraft, svällande av hälsa, och känslan av att vara våra egna herrar,som disciplinen och omständigheterna så länge undertryckt, flödade över sina bräddar. Vad var naturligare än att vi skulle ha oss ett par glas, innan vi gingo ut för att »se på sta'n»?

Det blev den gamla historien: det var så många glas som nödvändigt måste drickas, och allt efter som den värmande trolldrycken spred sig i våra ådror och gjorde våra röster och känslor veka, blev den personliga urskilluingen allt mindre — det kom inte längre an på att dricka med den ene och avböja ett glas med den andre. Vi voro alla skeppskamrater som tillsammans ridit ut stormarna, hissat och firat samma segel, äntrat samma rigg, löst av varandra vid ratten och så vidare. Därför skålade vi alla, vi bjödo alla, vi blevo allt mera högröstade, vi började dra oss till minnes tusentals små ömsesidiga vänligheter under kamratskapet, glömde bort allt gnabb och alla tvister och tyckte oss alla vara de bästa kamrater i världen.

Det var ännu inte långt lidet på aftonen, när vi kom-mo till det där värdhuset, men det blev det enda jag såg av Japan den första kvällen — en krog ganska lik vilken annan krog som helst var som helst i världen.

Vi lågo i Yokohama i två veckor och ungefär allt vad vi sågo av hela Japan var sjömanskrogama. Ibland piggade vi upp enformigheten med en mera genomgående »fylla». Vid ett sådant tillfälle utförde jag en verklig bedrift

genom att en mörk natt simma ut till skonaren och helt lugnt gå till kojs, medan hamnpolisen sökte genom hela hamnområdet för att få tag i mitt lik och ställde ut mina kläder för att den drunknade skulle kunna identifieras.

Jag föreställde mig att det möjligen kunde vara isådana syften folk drucko sig rusiga. I vår lilla krets var vad jag gjort någonting som uppmärksammades. Hela hamnen talade om det. I flera dagar var jag en ryktbar man bland de japanska sjömännen och på krogarna i land. Min simtur var någonting som jag kunde tala om med stolthet, och jag kommer ännu i dag ihåg händelsen med en hemlig glimt av tillfredsställelse. Den var ett purpurinslag, alldeles som då Viktor rev ned téhuset på Boninöarna och jag blev rånad av de unga engelska lymlarne, vilket också var sådana där högröda strimmor.

Och ändå — själva tjusningen hos John Finkelman var alltjämt en hemlighet för mig. Jag var till min organism så helt och hållet en icke-alkoholist, att alkoholen själv inte utgjorde någon lockelse; de fysiska reaktioner den framkallade hos mig voro inte nog angenäma, emedan jag icke hade något behov av dylik kemisk tillfredsställelse. Jag drack därför att mitt sällskap drack och därför att det låg i min natur att inte vilja vara sämre än andra. Jag tyckte alltjämt om sötsaker och ibland hände det att jag i hemlighet köpte sådana och åt med förtjusning.

Vi hivade ankaret och seglade från Yokohama till San Francisco. Vi togo den norra vägen och med den stadiga västliga vinden gjorde vi resan över Stilla havet på trettiosju dygn. Vi hade ännu en duktig hyra att få och under dessa trettiosju dygn utan en droppe sprit funderade vi oupphörligt på var vi skulle göra av våra pengar. Och var och en av oss gjorde upp sina särskilda drömbilder. Viktor till exempel sade, att så snart han kom i land i San Francisco, skulle han sätta in en annons om inackordering hos någonarbetarfamilj. »Sedan», fortfor Viktor, »tänker jag gå i dansskola ett par veckor för att göra bekantskap med några trevliga flickor. Så ska jag gå på dans-klubbar och bli bjuden hem i familjer, och med de pengar jag har och får kan jag leva på det viset till nästa januari, då jag går till sjöss igen.»

Nej, han tänkte verkligen inte supa. Han måtte väl känna till hur det var med honom: vinet in och

vettet ut och pengarna skulle vara slut innan han hann blinka. Han hade gjort sina sura erfarenheter och han ville inte ha dem upprepade.

Axel Gundersen, som inte brydde sig om dans och familjeumgänge, sade: »Jag har förtjänat bra med

pengar. Nu kan jag fara hem.' Jag har inte sett min mor och de andra på femton år. När jag mönstrar av, ska jag genast skicka mina pengar hem i förväg. Så går jag ombord på något bra fartyg och kommer över till Europa med ännu en hyra, och det blir tillsammans mer än jag nånsin haft i livet. Jag kommer att bli som en prins hemma. Ni kan inte tro vad allting är billigt i Norge. Jag kan köpa presenter åt allihop och kasta ut pengar som om jag vore millionär ett helt år, innan jag måste gå till sjöss igen.»

»Det är just vad jag också tänker göra», förklarade Röda John. »Det är tre år sedan jag hade en rad hemifrån och tio år sedan jag var hemma i Sverige. Allting är lika billigt där som hos dig, Axel, och mina föräldrar äro bondfolk. Jag skickar också hem min hyra och tar samma fartyg som du rundt Kap Horn. Vi ska laga att vi få fatt i en bra skuta.»

Och medan Axel Gundersen och Röda John sutto och målade ut de landtliga fröjderna och festliga sedernai sina respektive land, blevo de förälskade i varandras hembygder och lovade varandra högtidligt att göra' resan tillsammans och vara sex månader i Sverige och sex månader i Norge. Och under återstoden av vår resa kunde de knappast skiljas åt, så betagna hade de blivit i att diskutera sina planer.

Iyånge John var inte alls hemsjuk, men han var trött på skansen. Han skulle också skaffa sig ett rum i en enkel familj, gå på en navigationsskola och läsa på examen. Och ungefär på samma sätt var det med oss alla. Varenda en svor på att den här gången skulle han vara förståndig och inte slösa bort sina pengar. »Inga logihajar, inga krogar», var lösen i vår skans.

Vi började allesammans bli snålä. Aldrig hade det funnits maken till ekonomi. Vi vägrade att köpa någonting

från klädesförrådet ombord. Gamla lumpor måste räcka, och vi satte lapp på lapp, så att det var märkvärdigt hur vi kunde få plats för dem alla. Vi till och med sparade på tändstickor och väntade vanligen på varandra, så att vi kunde tända tre eller fyra pipor med samma sticka.

Då vi seglade upp till San Francisco och hamnläkaren gick ombord, kommo logivärdarne långsides i sina båtar. De svärmade omkring på däck, var och en pratande och snattrande om sitt logihus och alla med en flaska whisky innanför rocken. Men vi körde skymfligt i väg dem allesammans. Vi ville varken ha deras logi eller deras whisky. Vi voro nyktra, strävsamma sjömän, som hade bättre användning för våra pengar.

Så fingo vi vår hyra inför sjömanshusombudsmannen och kommo ut på gatan med fickan full av pengar.Hajarna och harpyorna svärmade omkring oss som gamar. Och vi sågo på varandra. Vi hade varit tillsammans i sju månader och här skulle våra vägar skiljas. Det var bara den sista farvälakten som nu återstod av kamratskapet. »Kom* pojkar», sade vår högbåtsman. Där låg den oundvikliga krogen alldeles bredvid och minst ett dussin krogar till funnos omkring. Och när vi följt vår högbåtsman in på det ställe han valt, stodo hajarna i en klunga ute på trottoaren. Några vågade sig till och med in, men vi ville inte ha någonting med dem att göra.

Där stodo vi nu alla längs disken — högbåtsmannen, styrmannen, de sex jägarna, de sex båtstyrarna och vi fem roddare. Vi voro bara fem, ty en av oss hade blivit släppt över bord med en säck kol vid sina fötter mellan två snöbyar i en rungande storm utanför Kap Jerimo. Vi voro alltså nitton och det här skulle bli vårt sista glas tillsammans. Med sju månaders arbete bakom oss, i lust och nöd, sågo vi nu på varandra för sista gången. Och alla nitton drucko vi det glas högbåtsmannen bjöd på. Sedan såg styrmannen på oss med vältaliga ögon och beställde ännu ett lag. Vi tyckte lika bra om styrmannen som om högbåtsmannen — inte kunde vi dricka med den ena och inte med den andra?

Och Pete Holt, min egen jägare — som gick förlorad året därpå med Mary Thomas — ville också bjuda. Tiden gick, glasen fortforo att komma fram på disken, rösterna höjdes och det började krypa i hjärnan. Det var sex jägare och var och en fordrade i kamratskapets heliga namn att alla skulle dricka just med honom. De sex båtstyrarna och vi fem andra hadesamma logik. Pengar fanns i alla fickor, våra pengar voro lika goda som någon annans, och våra hjärtan voro glada och frikostiga.

Nitton omgångar! Kunde John Finkelman begära mera för att få sin vilja fram med oss? Vi voro för längesedan mogna att glömma bort alla våra älsklings-planer. Vi raglade ut från krogen rakt i armarna på hajarna och harpyorna. Så gick det fort. Efter två dagar eller högst en vecka voro pengarna slut, och logivärden hade de flesta mönstrade på nytt ombord på långtursfartyg. Viktor lyckades komma undan detta och fick plats vid livräddningsstationen. Han kom aldrig att gå i dansskola eller att annonsera om inackordering i en arbetarfamilj. Inte heller blev det någonting av med Eånge Johns navigationsskola. Inom mindre än en vecka fick han nöja sig med att gå som tillfällig sjåare på en flodångare. Röda John och Axel skickade inte sin hyra hem till det gamla landet. I stället skingrades de med de övriga ombord på fartyg destinerade till jordens alla fyra hörn och fingo arbeta av förskottspengar som de varken sett eller förstört.

Vad som räddade mig var att jag hade mitt hem och min familj att gå till. Jag for över viken till Oak-land, och bland annat gjorde jag ett besök på dödssti-gen. Nelson var borta —- skjuten till döds under ett rus och bråk med polisen. Hans kamrat i den affären satt i fängelse. Whisky-Bob var borta, likaså gamle Cole, gamle Smoudge och Bob Smith. En annan Smith, han med revolvrarna i bältet ombord på Annie, hade drunknat. Franske Frank sades hålla sig undan uppåt floden därför att han gjort något galet. Andra hade fått ta på sig fångdräkterna i San Quentin eller Fol-som. Starke Alec, greken, som jag hade känt mycket väl under mina Benicia-dagar och med vilken jag hade druckit hela nätter, hade slagit ihjäl ett par stycken och flytt till främmande land, Fitzsimmons, som jag också seglat tillsammans med, hade fått en knivstyng i ryggen genom lungan och hade sedan dött i lungsot. Så gick vägen vidare, alltjämt kantad av lik. Och för alla utom Smith på Annie var John Finkelman ansvarig.

ADERTONDE KAPITLET.

Min svaghet för Oaklands hamnkvarter var helt och hållet död. Jag tyckte inte längre om dess utseende och inte heller det liv där levdes. Jag hade inte mer någon lust att dricka eller leva som en dagdrivare. Därför gick jag tillbaka till det fria biblioteket och började läsa igen, nu med mera förstånd än förr. Min mor sade också att nu kunde jag ha rustat om, så det kunde vara på tiden att jag skaffade mig något regelbundet arbete. Och de mina behövde för resten pengarna. Jag fick slutligen arbete i en jutefabrik — tio timmarsdag med tio cents i timmen. Fastän jag nu var mycket starkare och hade betydligt större erfarenhet i allmänhet, fick jag inte mera än då jag för åtskilliga år sedan arbetade på konservfabriken. Men jag fick löfte om att få en på-ökning av tjugufem cents om dagen efter några månader.

Vad John Finkelman särskilt beträffar, började nu för mig en riktig oskuldens period. På flera månader visste jag inte vad det ville säga att ta mig ett glas. Men jag var inte aderton år än, frisk och stark, med av arbete härdade muskler, och som varje ung varelse behövde jag förströelse, någonting eggande utöver böckerna och det mekaniska slitet.Jag gick in i Kristliga Föreningen för Unga Män. Livet där var hälsosamt med sin sport och sina kroppsövningar, men alldeles för ungdomligt. Det var för sent för mig. Jag var varken pojke eller yngling trots mina fåtaliga år. Jag hade redan stångats för mycket med verkliga män. Jag kände livet i dess underlighet och våldsamhet. Jag tillhörde en annan sida av detta liv i jämförelse med de unga män jag träffade i K. F. U.-M. Jag talade ett annat språk, hade gjort sorgligare och hemskare erfarenheter. Hur som helst, de unga männen i K. F. U. M. voro för unga för mig, för naiva. Detta skulle ändå inte ha gjort någonting, om de kunde ha mött och hjälpt mig andligen. Men jag hade lärt mera ur böcker än de. Deras magra fysiska erfarenheter plus de magra intellektuella kunskaperna utgjorde tillsammans en negativ summa så betydlig, att den mer än uppvägde deras välgörande moralitet och hälsosamma sport.

Med ett ord, jag kunde inte leka med lärjungarna i en lägre klass. Hela det rena, klara unga liv som var deras kunde inte längre bli mitt, tack vare mitt tidigare myndlingskap under John Finkelinan. Jag visste för mycket så ung som jag var. Men när den tiden en gång kommer, då alkohol inte längre finns bland människornas behov och institutioner, kommer det att bli K. F. U. M. och andra om möjligt ännu bättre samlingsplatser som få mottaga de män, vilka nu gå på kro-garna för att träffa sig själva och andra.

Jag arbetade alltså tio timmar om dagen i en jutefabrik. Det var ett enformigt maskinslit. Jag längtade efter liv. Jag längtade efter att se mig själv som någonting annat än en maskin för tio cents i timmen.Och jag var mätt på krogarna, jag ville ha någonting annat, jag höll på att växa, jag utvecklade oanade och oroväckande krafter och böjelser. Lyckligtvis för mig lärde jag just på detta stadium känna Louis Shat-tuck, och vi blevo vänner.

Louis Shattuck, som inte hade ett enda elakt karaktärsdrag, var själv alldeles övertygad om att han var en mycket fördärvad stadspojke. Och jag var inte stadspojke alls. Louis såg bra ut, var älskvärd och galen i flickor. De voro hans allt behärskande passion. Jag visste inte alls någonting om flickor. Jag hade haft alldeles för mycket bestyr med att bli man. Detta var en ny sida av tillvaron, som alldeles undgått mig. Och när jag såg Louis säga farväl till mig, lyfta på hatten för en av sina bekanta flickor och promenera bredvid henne bort över trottoaren, kände jäg mig både upplivad och avundsjuk. Jag ville också vara med och spela det där spelet.

»Nå, det finns bara en utväg», sade Louis, »och det är att du skaffar dig en flicka.»

Något som är svårare än det låter. Jag skall visa er det genom att göra en liten utvikning. Louis kände inte några flickor i deras hemliv. Han blev aldrig mottagen i sina flickors hem. Och naturligtvis var jag som främling i denna nya värld i alldeles samma predikament. Varken Louis eller jag hade tillfälle att besöka dansskolor eller offentliga danstillställningar, där man har lättare att göra bekantskaper. Vi hade nämligen inte råd. Han var smedsgesäll och förtjänade föga mer än jag. Vi bodde båda i våra hem och betalade för oss. När vi gjort detta och köpt våra cigarretter jämte det nödvändiga av skor ochkläder, hade vi för vår personliga del mellan sjuttio cents och en dollar i veckan kvar. Vi hjälpté varandra så godt vi kunde, ibland lånade den ena den andra allt vad han ägde, om den andra skulle ut på något storartat flickäventyr, såsom en spårvagnsfärd ut till Blair’s Park och tillbaka — tjugu cents på ett bräde; och så glass för två — trettio cents.

Jag brydde mig inte om att jag hade så där ondt om pengar. Det förakt för pengar jag lärt mig bland ostronfiskarna hade aldrig lämnat mig. För min egen del kände jag mig nu lika obesvärad utan en tiocent i fickan som då jag förstörde tjogtals dollars genom att bjuda alla möjliga krogkunder på ett glas.

Men hur få fatt i en flicka? Bouis kunde inte ta mig med sig hem till någon av dem han kände och där jag kunde bli bekant med andra. Och fast han kände många flickor, ville han ha dem allesammans för sig själv; han skulle för resten inte, med det sätt gossar och flickor ha att uppfatta en sådan sak, kunnat låta mig få någon. Han bad dem ta med sig några väninnor åt mig; men jag tyckte att de sågo för bleka och klena ut i jämförélse med de praktexemplar han själv hade.

»Du får göra som jag gjorde», sade han slutligen. »Jag har fått de här genom att ta dem. Det är nog

det enda för dig också.»

Och han satte mig in i saken. Man måste komma ihåg att både Bouis och jag hade det ekonomiskt mycket dåligt. Vi måste riktigt kämpa för att kunna dra oss fram och kläda oss snyggt. Vi träffades om kvällarna, när vi slutat arbetet, i ett gathörn eller en liten sockerbagarbod på en sidogata. Här köpte vi våracigarretter och någon gång för ett par cents karameller. (Ja, Louis och jag tuggade verkligen karameller utan att rodna — så mycket vi kunde få. Ingendera av oss drack eller besökte någonsin en krog.)

Men nu var det flickan. Louis rådde mig att helt enkelt välja ut en och sedan göra mig bekant med henne. Vi strövade omkring på gatorna tidigt om aftonen. Flickorna gingo parvis alldeles som vi. Och flickor som äro ute och gå se alltid på gossar som se på dem. Så har det alltid varit, så är det ännu i dag. Svårigheten med mig var att jag, som gått tämligen härdad igenom livets andra förhållanden, härvidlag var blyg och försagd. Gång på gång försökte Louis morska upp mig. Men jag hade ingen kännedom om flickor. De voro för mig främmande och underliga trots mitt brådmogna manliga liv. Jag tappade alltid kuraget när det viktiga ögonblicket kom. Så skulle Louis lära mig rätta sättet — en viss vältalig blick i ögat, ett leende, en djärv lyftning på hatten och ett hastigt uttalat ord, litet tvekan, fnitter och blyg nervositet, och verkligen lyckades det inte Louis att på det sättet göra sig bekant och sedan vinka fram mig för att bli presenterad. Men när vi sedan skulle promenera vidare, en gosse och en flicka tillsammans, märkte jag att Louis alltid tog för sin del den som såg bra ut och lät mig behålla den lilla ofärdiga systern.

Naturligtvis gjorde jag framsteg allt efter som min erfarenhet växte, så att till sist fanns det flera flickor som jag kunde lyfta på hatten för och promenera med om kvällarna. Men flickkärleken kom inte omedelbart över mig. Jag hade emellertid blivit intresserad och fortsatte mitt sökande. Och aldrig hade jagen tanke på att dricka. Några av Iyouis’ och mina äventyr ha sedan väckt allvarliga tvivel hos mig under mina sociologiska resonemanger. Men på det hela taget var alltsammans oskyldigt ungdomligt, och jag inhämtade en snarare biologisk än sociologisk lärdom, nämligen »fru överstinnan och tattarekvinnan äro systrar».

Och det dröjde inte länge förr än jag lärde mig vad flickkärlek vill säga, hur djup, fin och underbar den kan vara. Jag vill kalla henne Haydée. Hon var mellan femton och sexton år. Hennes kjol räckte inte stort mer än till kängskaftet. Vi sutto brevid varandra på ett frälsningsarmémöte. Hon var inte frälst, inte heller hennes tant som satt på andra sidan. Hon var från landet, där man på den tiden inte hade frälsningsarmén, och nu hade hon av nyfikenhet gått in på ett möte. Iyouis satt bredvid mig och gjorde sina iakttagelser — jag tror verkligen inte han gjorde annat, ty Haydée var inte en flicka i hans stil.

Vi talade inte, men under mer än en halv timme sågo vi blygt på varandra gång på gång. Hon hade ett magert, ovalt ansikte. Hennes bruna ögon voro vackra. Hennes näsa var förtjusande, likaså hennes mun med de ljuva läpparna, som dock skvallrade litet om trots. Hon var klädd i pojkmössa och hennes hår hade den vackraste nyans av brunt jag någonsin sett. Och alltsedan den där halvtimmen har jag varit orubbligt övertygad om att det verkligen finns något som kallas kärlek vid första ögonkastet. Haydée och hennes tant avlägsnade sig alldeles för snart, och sedan var jag inte längre intresserad av mötet, utan gick också med Iyouis efter ett par minuter. Som vi

John Finkelman. 9.gingo ut, fick en kvinna bak i salen ögonen på mig, reste sig och följde efter mig. Jag skall

inte beskriva henne. Det var en gammal bekantskap från den tiden jag levde nere i hamnkvarteren. När Nelson blev skjuten, hade han dött i hennes armar, och nu kände hon igen mig som en av hans forna kamrater. Och hon måste tala om för mig hur Nelson dött, jag ville veta det. Med henne tog jag ut jättesteget från en spirande gossekärlek för en brunhår ig flicka i pojk-mössa till den gamla hemska råhet jag förr känt så väl till.

Och när jag hört vad hon hade att berätta, rusade jag i väg för att få fatt på Douis, rädd att jag hade förlorat min första kärlek redan från början. Men Ivouis var pålitlig. Hennes namn var Haydée. Han visste var hon bodde. Hon gick varje dag förbi smedjan där han arbetade, när hon gick till och ifrån Dafayette-skolan. Han hade vidare en och annan gång sett henne tillsammans med Ruth, en annan skolflicka, och i sällskap med Nita som vi köpte karameller av och som var en väninna till Ruth. Vad vi nu hade att göra var att gå till sockerbagarboden och höra efter om vi kunde få Nita till att ge Ruth en biljett till Haydée. Ville hon det, hade jag bara att skriva biljetten.

Så gick det till. Och under de stulna halvtimmar vi träffades lärde jag känna all den ljuva dårskapen i gossekärlek och flickkärlek. Jag säger inte att det är den största kärlek i världen men jag vågar påstå att det är den ljuvaste. Å! När jag tänker tillbaka på den! Aldrig hade en flicka en mera oskyldig gosseälskare än jag, som hade varit så fördärvat erfaren och vildlångt före mina år. * Jag kände inte till det minsta om flickor. Jag som haft namnet »Prinsen av Ostronbankarna», som kunde gå vart som helst i världen som en man ibland män, in i de farligaste nästen i hamnstäderna, supa med hamnbusar och förbrytare, jag hade ingen aning om vad jag skulle säga till denna späda brodd till flick-kvinna, vars enkla kjol räckte ned till kängskaften och som var lika bottenlöst okunnig om livet som jag var eller ansåg mig vara outgrundligt klok.

Jag kommer ihåg hur vi sutto på en bänk i stjärnljuset. Det var godt en fots rum mellan oss. Vi vågade knappast se på varandra, en eller ett par gånger snuddade vi emot varandra med armbågarna. Och som i ett lyckligt rus talade vi de blidaste och finaste ord för att inte hennes känsliga öra skulle såras, och jag brydde ängsligt min hjärna för att fundera ut vad hon ville att jag skulle göra. Vad väntade flickor av gossar, när de sutto tillsammans på en bänk och försökte få reda på vad kärlek är? Vad väntade hon av mig? Skulle jag ge henne en kyss? Väntade hon att jag skulle försöka? Och om hon gjorde det och jag inte kysste henne, vad skulle hon då tänka om mig?

Å, hon Var klokare än jag — nu förstår jag det —• denna lilla oskyldiga flick-k vinna i sin hal vkor ta kjol. Hon hade känt gossar i hela sitt liv. Hon uppmuntrade mig på alla de sätt en flicka får använda. Hon hade tagit av sig sina handskar och höll dem i ena handen, och jag kommer ihåg, hur hon skämtsamt och lätt snuddade vid mina läppar med de små handskfingrarna som straff för någonting jag sade. Jag höll nästanpå att svimma av glädje. Det var det underbaraste jag någonsin varit med om, och jag minns ännu den svaga doft som strömmade ut från handskarna och som jag söp in i samma ögonblick de snuddade vid mina läppar.

Jag greps av en pinsam villrådighet. Skulle jag fånga den där lilla handen med de löst hängande handskarna som nyss slagit till mig? Skulle jag töras flytta mig närmare henne?

Nej, jag vågade inte. Jag gjorde ingenting. Jag bara satt kvar och älskade henne av hela min själ. Och när vi skildes åt den kvällen, hade jag inte kysst henne. Jag kommer mycket väl ihåg den första kvällen, när jag sedan gjorde det — vi skulle också då skiljas, när jag samlade allt mitt mod och vågade. Vi lyckades aldrig stjäla oss till mer än ett dussin möten, och vi kysste varandra kanske ett dussin gånger, som gossar och flickor bruka, kort, oskyldigt och undrande. Vi gingo aldrig någonstans tillsammans, inte ens på en matinée. En gång åto vi tillsammans upp för fem cents karameller. Men jag har alltid varit innerligt övertygad om att hon älskade mig. Jag vet att jag älskade henne, och jag drömde vakna drömmar om henne i ett helt år och längre, och jag har henne ännu i kärt minne.

NITTONDE KAPITLET.

När jag var tillsammans med folk som inte drack, hade jag aldrig en tanke på sprit. Louis drack inte. Varken han

eller jag hade råd till det, men ännu märkligare var att vi aldrig kände något begär att dricka. Vi voro friska och normala människor. Om vi haft något fysiskt behov av sprit, skulle vi ha druckit vare sig vi haft råd eller inte.

Varje kväll sedan vi slutat vårt arbete, tvättat oss, ömsat kläder och ätit, träffades vi i gathörnet eller i den lilla sockerbagarboden. Men när det varma hostvädret tog slut och det blev kyligt eller regnigt om aftnarna, var gathörnet inte längre någon trevlig mötesplats. Och sockerbagarboden var inte uppvärmd. Nita eller vilken annan som stod innanför disken hade på mellanstunderna ett litet varmt rum att gå in i, men dit fingo vi inte följa med, och i boden var det lika kallt som ute.

Louis och jag hade en överläggning. Det fanns bara en lösning: krogen, den vanliga samlingsplatsen, där man drack i sällskap med John Finkelman. Jag kommer mycket väl ihåg den fuktiga och blåsiga afton, då Louis och jag, skälvande av köld därför att vi inte hade råd att ha överrock, gingo omkring för att välja ut en krog åt oss. Krogar voro alltid varma och trev-liga. Louis och jag gingo inte in på den där krogen för att dricka. Men vi visste ju att krogar inte voro några välgörenhetsinrättningar. Man kunde inte sitta och hänga på en krog utan att beställa någonting från disken.

Vi hade mycket ondt om pengar, ty vi måste ju ha till spårvagnsbilj etter för oss och våra flickor — när vi voro ensamma, gingo vi alltid. Vi måste således försöka göra det så billigt som möjligt för oss på den där krogen. Vi satte oss därför vid ett bord och spelade kort en timmes tid eller så, och under tiden bjöd jag en gång och Iyouis en gång på öl, det billigaste vi kunde få, tjugu cents för oss båda. Ett sådant slöseri! Och så den utgiften förargade oss!

Vi studerade de män som kommo in. De tycktes alla vara medelålders eller äldre arbetare, för det mesta tyskar, som slogo sig ned i olika kotterier och med vilka vi knappast kunde vänta att få någon beröring. Nej, den krogen var ingenting för oss, och vi gingo vår väg misslynta över en förspilld afton, och den hade ändå kostat oss tjugu cents för öl som vi inte velat ha.

Vi gjorde flera nya försök, och slutligen hittade vi på National i hörnet av tionde gatan och Franklin. Här tycktes det vara trevligare folk. Douis träffade ett par han kände och jag några som jag varit skolkamrat med när jag ännu var en liten pys i knäbyxor. De bjödo och vi drucko, och så var det naturligtvs vår tur. Det sved, ty det betydde fyrtio eller femtio cents på ett bräde.

Vi kände oss riktigt upplivade, när den korta aftonen var över, men samtidigt voro vi panka. Fickpengarnaför hela veckan hade gått. Vi voro i alla fall ense om, att det just var den rätta krogen för oss, bara vi voro litet mera försiktiga. Återstoden av veckan måste vi »suga på ramarna». Vi kunde inte träffa ett par flickor från West Oakland som vi lovat, därför att vi inte hade pengar att följa dem hem i spårvagn. Vi måste helt och hållet, som så många andra ekonomiskt ruinerade, dra oss ur »nöjesvirveln», åtminstone till nästa avlöning. Därför fingo jag och Louis träffas i ett hyrkuskstall, där vi med knäppta rockar och skallrande tänder sutto och spelade kasino, tills vår landsflykt kunde få ett slut.

Då återvände vi till National och förstörde inte mer än vi nödvändigt måste i gengäld för värmen och trevnaden. Ibland hade vi förstås otur; som till exempel om någon av oss förlorade två gånger å rad, när vi spelade om vem som skulle bjuda. En sådan olycka betydde tjugufem ä åttio cents, beroende på hur många av spelarna som beställde whisky. Men vi kunde vid sådana tillfällen undgå de ödesdigra direkta följderna av olyckan genom att låta »skriva upp». Naturligtvis betydde det bara ett uppskov, men det frestade oss att ge ut mera än om vi måst betala kontant.

Jag har uppehållit mig vid det föregående för att visa hur man rent av lockas och tvingas till John Finkelman i vårt moderna samhälle, där krogarna stå på vid gavel i vartenda hörn. Louis*och jag voro två friska och sunda ungdomar. Vi ville inte dricka, vi hade inte heller råd till det. Men ändå tvungos vi av omständigheterna, det kalla och regniga vädret, att söka tillflykt på krogen, där vi måste ge ut en god del av våra stackars slantar för sprit. Nu kan man kanskesäga, att vi kunnat gå upp i K. F. U. M. eller i en aftonskola eller i någon familj. Enda svaret är att vi gjorde det inte. Det är ett obestridligt faktum. Och ännu i dag finns det hundratusentals pojkar

sådana som Douis och jag, som göra alldeles som vi båda: gå och hälsa på John Finkelman, som bjuder på värme och trevnad, som vinkar så inbjudande, som.tar dem så vänligt under armen och lär dem att gå hans försåtliga vägar.

TJUGONDE KAPITLET.

Jutefabriken höll inte sitt löfte att öka på min avlöning till en och en kvarts dollar, och jag, en friboren amerikanare, vars förfäder kämpat i alla krig ända från indianstriderna före revolutionen, utövade genast min suveräna rättighet i fråga om det fria avtalet och lämnade min plats.

Jag ville i alla fall stanna kvar i Oakland och började se mig omkring. En sak var alldeles klar. Grovarbete betalade sig inte. Jag måste lära mig ett yrke och beslöt att ägna mig åt elektriciteten. Efterfrågan på elektriska arbetare var i ständigt stigande. Men hur skulle jag kunna bli elektriker? Jag hade inte råd att gå på någon teknisk skola och för resten hade jag just inga höga tankar om allt vad skolor heter. Jag var en praktisk man i en praktisk värld. Jag trodde också fortfarande på de gamla myter som voro den amerikanske gossens arvedel när jag var pojke.

En springpojke kunde bli president. Vilken pojke som helst som fick plats hos en firma kunde genom flit och energi sätta sig in i affärerna, stiga i graderna, tills han blev delägare i firman. Och mycket ofta hände det — så förtalde myten — att han blev gift méd sin äldre kompanjons dotter. Och numera kändejag mig så säker på mig själv, när det gällde flickor, att jag inte ett enda ögonblick tvivlade på att jag skulle gifta mig med min arbetsgivares dotter. Så gjorde alla små gossar i sagorna, när de voro gamla nog.

J ag sade alltså farväl till äventyren och gick ut till kraftstationen för en av spårvägarna i Oakland. Jag fick tala vid direktören själv i hans privata kontor, som var så fint att jag nästan baxnade. Jag sade ärligt ifrån, sade honom att jag ville bli praktisk elektriker, att jag inte var rädd för arbete, att jag var van att arbeta hårdt och att allt vad han behövde göra var att se på mig, om han tyckte att jag passade och var stark nog. Jag sade också att jag ville börja riktigt från början och arbeta mig upp, och att jag under alla omständigheter inte ville ägna mig åt något annat yrke.

Direktören riktigt strålade, medan han hörde på mig. Han sade mig, att jag just var av rätta sorten för att lyckas, och att han alltid var villig att uppmuntra den amerikanska ungdom som ville framåt. Ack, arbetsgivare sökte alltid efter ynglingar sådana som jag, men tyvärr träffade de sällan på dem. Jag hade ambition, och han skulle laga att jag fick tillfälle att visa vad jag dugde till. (Och medan jag lyssnade med svällande hjärta, stod jag och undrade om det var hans dotter jag skulle komma att gifta mig med.)

»Innan ni kan gå ut på linjen och lära er de mera invecklade och finare detaljerna av yrket», sade han, »måste ni naturligtvs arbeta tillsammans med dem som installera och reparera motorerna.» (Nu var jagsäker om att det var hans dotter, och jag undrade hur många aktier han kunde ha i bolaget.)

»Men», sade han, »som ni naturligtvis själv inser, kan ni inte vänta att genast få bli medhjälpare åt montörerna. Det blir när ni kommit så långt. Ni vill ju börja från början. Ert första arbete i vagnsstallarna blir att sopa, tvätta fönsterna och hålla allting rent. När ni visat att ni kan det ordentligt, får ni börja som medhjälpare åt elektrikerna där.»

Jag insåg inte hur sopning och skurning kunde vara någon förberedelse för en elektrikers yrke. Men jag hade läst om, att alla pojkar började med de allra simplaste göromål och genom att visa sig dugliga slutligen blevo ägare till hela affärern.

»När får jag börja?» frågade jag, ivrig att genast begynna min lysande karriär.

»Men», sade direktören, »som vi redan kommit överens om, måste ni börja från början. Ni kan inte genast få komma in i vagnsstallarna. Dessförinnan måste ni gå igenom maskinrummet som smörj are.»

Mitt mod sjönk för ett ögonblick och jag såg vägen förlängas mellan hans dotter och mig. Men det steg igen. Jag skulle bli en bättre elektriker, om jag också förstod mig på ångmaskiner. Som smörj are i ett stort maskinrum var jag säker på att ingenting ifråga om ånga skulle undgå mig. Min bana syntes mig mera lysande än någonsin.

»När får jag börja?» frågade jag tacksamt.

»Men», sade direktören, »ni kan inte genast få komma in i maskinrummet. Först måste ni förbereda er vid ugnarna. Jag tror att ni förstår mig. Inte ens att hantera kol är någonting man får underskatta.Vi väga varje skålpund kol vi bränna! På det sättet få vi veta värdet av det kol vi köpa. Vi måste ha kännedom om den exakta kostnaden av varje detalj i vårt stora maskineri. Vi få på detta sätt veta, vilka eldare som äro slösaktiga och vilka som förstå att ta ut ända till det sista ur det kol de bränna.» Direktören strålade igen. »Där ser ni hur viktig den detalj är som kallas kol, och genom att ni lär er den blir ni en så mycket bättre arbetare och mera av värde både för oss och för er själv. Nå, vill ni börja?»

»När som helst», svarade jag tappert, »ju förr desto bättre.»

»Nå, då kan ni komma klockan sju i morgon bittida», svarade han.

Jag blev ledsagad ut och visad vad jag hade att göra. Jag fick också veta mina villkor: tio timmars arbetsdag, söndag och vardag med en fridag i varje månad och en avlöning på trettio dollars i månaden. Det lät inte så värst uppmuntrande. Flera år förut hade jag förtjänat en dollar för tio timmars arbetsdag i konservfabriken. Jag tröstade mig med tanken att orsaken till att jag inte kunde förtjäna mer nu, fast jag var äldre och starkare, låg i att jag inte fortfarande var yrkesarbetare. Men nu var det i alla fall skillnad. Jag skulle få lära mig ett yrke så småningom, jag arbetade för min framtid, för en förmögenhet och direktörens dotter.

Och jag började i rätt ända, det var huvudsaken. Jag forslade kol åt eldarna, som skyfflade in det i ugnarna, där det förvandlades till ånga, vilken i maskinrummet förvandlades på nytt till elektricitet, varmed elektrikerna arbetade. Att köra kol var sannerligenden allra första början ... så vida inte direktören skulle få i sitt huvud att skicka mig till gruvorna från vilka kolet kom, för att jag skulle få en ännu mer fullständig uppfattning av ursprunget till spårvägselektrici-tet.

Arbete! Jag som ändå hade arbetat tillsammans med män, fann nu att jag inte hade en aning om vad verkligt arbete ville säga. En tio-timmarsdag! Jag hade att skaffa fram kol för både dag- och nattskiftena, och fastän jag arbetade också under middagstimmen, fick jag inte slut förrän klockan åtta på kvällen. Jag arbetade tolv å tretton timmar och fick inte betalt för övertid som i konservfabriken,

Jag kan så gärna tala om hemligheten genast. Jag arbetade för två. Före mig hade en fullvuxen arbetare gjort dagskiftet och en annan nattskiftet. De hade haft fyrtio dollars i månaden var. Direktören, som var mycket ekonomisk, hade övertalat mig att arbeta för de båda andra — för trettio dollars. Jag trodde han ville göra en elektriker av mig. I själva verket ville han endast spara femtio dollars i månaden åt bolaget.

Men jag visste inte att jag ersatte två män. Ingen talade om det för mig. Direktören hade tvärtom förbjudit någon att säga ett ord. Så modigt jag gick till arbetet första dagen! Jag arbetade i full fart, fyllde järnskottkärran med kol, sköt upp den på vågen och vägde lasset, sköt den vidare in i pannrummet och stjälpte ur den framför ugnarna.

Arbete! Jag gjorde mer än de två män jag ersatte. De hade bara skjutit in kolet och stjälpt ur det. Men medan jag gjorde detta med kolet för da-gen, måste jag stapla upp nattkolet mot väggen i pannrummet. Detta var ganska trångt, så att jag måste göra allt högre och högre travar och stötta med grova plankor. Mot toppen måste jag arbeta dubbelt med kolet, ty där var jag tvungen att kasta upp det med en skyffel.

Jag dröp av svett, men jag gick på, fast jag kände hur krafterna togo slut. Klockan tio på morgonen hade jag förbrukat så mycket av min kroppsliga energi att jag kände mig hungrig och tog en stor dubbelsmörgås ur min frukostkorg. Jag slukade den stående, nedsvärtad av kolstybb och med knäna darrande under mig. När klockan var elva hade jag gjort slut på korgens hela innehåll. Med vad gjorde detl Jag förstod att det skulle sätta mig i

stånd att arbeta också under middagstimmen. Och jag arbetade hela eftermiddagen. Det blev mörkt, jag arbetade vid elektriskt ljus. Dageldar en gick och natteldar en tog hans post — jag knogade på.

När klockan blev halv nio hade jag slutat, tvättade mig och ömsade kläder och släpade mig vacklande och uthungrad till spårvagnen. Jag hade tre mil hem, och jag hade fått en fribiljett med tillsägelse att jag fick sitta så länge ingen betalande passagerare behövde en plats. Jag sjönk ned i yttersta hörnet på ett säte och bad till Gud att jag skulle få behålla det. Men vagnen fylldes så småningom. En kvinna kom in och det fanns ingen plats åt henne. Jag ville resa mig upp, men till min häpnad kunde jag inte. När den kyliga vinden började blåsa omkring mig, hade min kropp alldeles styvnat till. Det tog mig hela återstoden av vägen att komma på fötter igen, och närjag sedan skulle stiga av, höll jag på att falla raklång i gatan.

Jag linkade de två kvarteren till mitt hem och gick in i köket. Medan min mor höll på Vid spisen, började jag med smöret och brödet, men innan min aptit blivit tillfredsställd och kötfet stekt, hade jag somnat djupt och tungt. Förgäves sökte min mor ruska mig vaken och med hjälp av min far fick hon mig in i mitt rum, där jag blev avklädd och lagd till sängs. Och vilken pina sedan, när jag skulle vakna på morgonen. Jag var som sönderbråkad i hela kroppen och, värst av allt, handlederna började svullna. Men jag tog igen min förlorade kvällsmat genom att äta en kolossal frukost, och när jag linkade i väg till min spårvagn, hade jag två gånger så stor lunch som dagen förut.

Arbete! Iyåt vilken aderton års pojke som helst försöka ersätta två fullvuxna kolskyfflare. Arbete! I/ångt innan middagen hade jag ätit upp varenda smula av min väldiga lunch. Jag hade föresatt mig att visa dem vad en duktig pojke, som ville fram, kunde uträtta. Det värsta var med de svullna handlederna, som började plåga mig. Det är nog inte många som veta vilken plåga det är att gå med en vrickad fot. Föreställ er då hur smärtsamt det skall vara att skyffla kol och skjuta en lastad skottkärra med två försträckta handlovar!

Arbete! Mer än en gång sjönk jag ned på kolhögarna, där ingen kunde se mig, och grät av ursinne, missräkning, trötthet och förtvivlan. Den andra dagen var den värsta, och vad som satte mig i stånd att överleva den och få in den sista kärran av nattkoletefter tretton timmars arbete var, att dageldaren band om mina handlovar med breda läderremmar. De drogos till så tätt, att de sutto som plåster och hindrade inflammation i de försträckta musklerna.

Och på detta sätt fortfor jag att lärå mig bli elektriker. Kväll efter kväll linkade jag hem, föll i sömn innan jag ätit min kvällsmat, hjälptes i säng och kläddes av. Morgon efter morgon linkade jag hemifrån till mitt arbete med allt stadigare och stadigare lunch i min korg.

Jag läste inte längre någonting, jag hade inga möten med flickor. Jag var rätt och slätt ett arbetsok: jag arbetade, åt och sov. Min intelligens sov hela tiden. Det hela var som en nattmara. Jag arbetade alla dagar, också söndagen, och jag började långt i förväg längta efter min enda fridag i slutet av månaden. Då skulle jag ligga till sängs och sova hela dagen.

Det märkvärdigaste av allt under denna period var att jag aldrig drack, inte ens hade en tanke däråt. Och ändå visste jag att män med hårdt arbete nästan alltid brukade dricka. Jag hade sett dem göra det och hade en gång i tiden ofta gjort det själv. Men jag var så fullständigt fri från allt spritbegär, att det aldrig föll mig in att ett glas kunde vara bra för mig. Jag betonar detta här för att visa hur helt och hållet jag saknade varje predisposition för alkohol. Nej, det var den mångåriga beröringen med John Finkelman som till sist hos mig framkallade alkoholbegäret.

Jag hade ofta märkt att dageldaren betraktade mig på ett märkvärdigt sätt. Slutligen en dag öppnade han munnen. Först fick jag svära att inte säga någonting, ty han hade blivit förbjuden av direktörenatt tala om det för mig, och han kunde förlora sin plats. Han berättade mig om de båda kolskyfflarna och deras avlöning. Jag gjorde för trettio dollars det samma de fått åttio dollars för. Han skulle ha sagt mig det förr, påstod han, om han inte varit säker på att jag aldrig skulle stå ut, utan helt enkelt gå min väg. Men som det nu var, skulle jag bara ta livet av mig, och det tjänade ingenting till. Jag# gjorde ingenting annat än tryckte ned priset på arbetet och höll två man borta,

menade han.

Men jag var en stolt amerikansk pojke, så att jag slutade inte genast. Jag vet att det var dumt av mig. Jag ville i alla fall visa direktören vad jag kunde göra utan att duka under. Sedan skulle jag gå och han skulle inse vilken tin pojke han hade förlorat.

Och jag gjorde så också. Jag arbetade tills jag fått in den sista kärran kol för natten. Då klockan var sex, lämnade jag pannrummet och förhoppningen att bli elektriker genom att utföra två mans arbete för en pojkes avlöning, gick hem och lade mig att sova urtavlan rundt.

Lyckligtvis hade jag inte hållit på med det övermänskliga arbetet så länge att jag tagit skada av det, ehuru jag var tvungen att ha mina handleder lindade ett helt år efteråt. Men följden av den arbetsorgie jag överlämnat mig åt var att jag hade blivit led åt allt vad arbete heter. Jag ville helt enkelt inte arbeta. Blotta tanken därpå var mig motbjudande och jag struntade i att lära mig något yrke. Då var det mycket bättre att ströva världen rundt som jag gjort förut. Och jag gav mig ut på äventyrsstigen igen, gav mig i väg öster ut genom att tjuvåka på järnvägarna.

TJUGUFÖRSTA KAPITLET.

Men se! Så snart jag begav mig ut på äventyrs-stigen, mötte jag genast John Finkelman igen. Jag rörde mig i en värld av idel främlingar och bruket att ta sig ett glas tillsammans gjorde en bekant med människor och öppnade vägen till nya äventyr. Antingen var det en krog med skränande stadsbor, en trevlig järn vägskarl med en välfylld plunta eller en skara luffare i något hybble. Ja, till och med i en förbudsstat, sådan som Iowa var 1894, där jag vandrade upp för huvudgatan i Des Moines, blev jag på olika sätt av främlingar inbjuden på åtskilliga lönkro-gar — jag kommer ihåg att jag drack i rakstugor, verkstäder och möbelbutiker.

Alltid var det John Finkelman. Till och med en luffare kunde på dessa lyckliga tider supa sig full hur ofta som helst. Jag kommer ihåg, hur några av oss fingo sig ett hederligt rus i själva fängelset i Buffalo, och när vi blivit lössläppta, finansierades en ny fylla med slantar som vi tiggt ihop.

Jag hade ingen längtan efter sprit, men jag drack, när andra drucko. Jag försökte alltid att få med på luffen de trevligaste och intelligentaste karlarne och det var just de som drucko mest. Kanske det var därför att de hade för mycket temperament som dedrivits bort från livets enformighet i armarna på John Finkelman. Hur som helst, dem jag tyckte mest om, helst ville vara tillsammans med, de voro alltid till finnandes i John Finkelmans sällskap.

Under mina strövtåg genom Förenta Staterna gjorde jag en ny erfarenhet. Som luffare stod jag utom samhället, ja, levde så att säga i källaren. Jag kunde se hur maskineriet arbetade. Jag såg hjulen i det sociala maskineriet gå rundt och jag lärde mig att kroppsarbetets värdighet inte var vad som blivit mig sagt av lärare, präster och politiker. De människor som inte kunde ett yrke voro som hjälplös boskap. Om man lärde sig ett yrke, var man tvungen att tillhöra en fackförening för att ha tillstånd att arbeta. Och fackföreningen å sin sida var nödsakad att bekämpa arbetsgivareföreningarna för att hålla uppe avlöningarna eller korta av arbetstiden. Arbetsgivareföreningarna hade sedan sina strider att utkämpa. Jag kunde inte alls se någon värdighet i detta. Och när en arbetare blev gammal eller om han råkade ut för en olyckshändelse, kastades han på skrothögen som en annan utsliten maskin.

Min nya erfarenhet var således, att kroppsarbete helt enkelt var någonting mindervärdigt och att det inte betalade sig. Inte något yrke för min del, blev mitt beslut, och inte någon direktörsdotter heller. Men inte heller några olagligheter. Sådant kunde vara lika fördärvligt att begå som att vara arbetare. Hjärna betalades, men inte kött, och jag beslöt att aldrig mera bjuda ut mina muskler på köttmarknaden. Min hjärna, endast min hjärna skulle jag sälja.

Jag återvände till Californien med det fasta beslu-tet att utveckla min hjärna. Detta betydde så mycket som skoluppfostran. Jag hade gått igenom folkskolan för länge sedan. Nu gick jag in i fortsättnings-skolan i Oakland.

För att kunna leva under tiden arbetade jag som gårdskarl. Min syster hjälpte mig också. Och jag höll mig inte för god att klippa gräsplaner eller piska golvmattor, när jag hade en halv dag över. Jag arbetade för att slippa arbeta och jag krökte rygg under oket med ett bistert medvetande av paradoxen.

Gosse- och flickkärlek hade jag lämnat bakom mig och på samma gång både Haydée, Douis Shattuck och kvällspromenaderna. Jag hade inte tid. Jag gick in i Henry Clay-diskussionsklubben. Jag mottogs i hemmen hos flera av dess medlemmar, där jag träffade snälla flickor, vilkas kjolar räckte ned till golvet. Jag var med i små hemkotterier, där vi läste poesi och diskuterade konst. Jag gick ofta upp på socialisternas samlingslokal, där vi studerade och talade nationalekonomi, filosofi och politik, och jag hade skaffat mig sex medlemskort till det fria biblioteket, så att jag kunde få en ofantlig massa böcker, som jag läste utan vidare urskillning.

Och under ett och ett halvt år drack jag inte en droppe sprit. Jag hade varken tid eller behov. Efter mitt arbete som gårdskarl, mina studier och oskyldiga nöjen, som till exempel schackspel, hade jag inte ett ögonblick över. Jag höll på att upptäcka en ny värld, och så stor var min upptäckariver, att John Finkelmans gamla värld inte vidare hade någon lockelse för mig.

Nu minns jag, jag gick verkligen en gång in på enkrog. Det var till Johnny Heinhold på >Sista Resursen» för att låna pengar. Och här ha vi en annan sida av John Finkelman. Krogvärdar äro kända som godhjartade människor. I allmänhet äro de mycket mer öppenhändta än affärsmän. När jag helt enkelt måste ha tio dollars och i min förtvivlan inte visste vart jag skulle vända mig, gick jag till Johnny Heinhold. Flera år hade gått sedan jag lagt ned en cent vid hans disk. Och när jag gick till honom för att låna, köpte jag inte heller ens ett glas öl. Men Johnny Heinhold lät mig ändå få tio dollars utan både säkerhet och ränta.

Mer än en gång under den tid jag kämpade för mina studier gick jag till Johnny Heinhold och lånade pengar. När jag skrev in mig vid universitetet, lånade han mig fyrtio dollars utan alla villkor, utan ens ett glas. Men senare — och det tycks vara John Finkelmans oskrivna lag — då jag kom i bättre omständigheter, många år efteråt, kunde jag ta en omväg på flera kvarter för att på Johnny Heinholds disk lägga ner de försenade räntorna på de många lånen. Inte så att Johnny Heinhold fordrade eller väntade det av mig. Jag gjorde det, som sagt, för att lyda den där oskrivna lagen som jag fått inpräntad i mig jämte så mycket annat i sammanhang med John Finkelman. När en man i sin nöd inte vet vart han skall vända sig, när han inte äger det ringaste som en hårdhjärtad pantlånare ens skulle vilja kasta en blick på, då kan han gå till någon krogvärd han känner. Tacksamhet är någonting medfött mänskligt. När en man som blivit hjälpt på sådant sätt får pengar igen, kan man vara säker om att han lägger ned en del av dem pådisken hos den krögare som visade honom vänlighet.

Jag kommer ihåg min tidigaste period som författare, då de småsummor jag förtjänade från tidningar och tidskrifter kommo med tragisk oregelbundenhet, medan jag samtidigt hade att släpa mig fram med en växande familj — hustru, barn, mor, en systerson och min gamla amma Jennie med sin man, som hade fått onda dagar. Det fanns två ställen där jag kunde låna pengar, på en krog och en raksalong. Barbera-ren tog fem procent i månaden i förskott. Krogvärden hade jag känt ett par år, men hade aldrig lagt ned en cent hos honom och gjorde det inte heller när jag lånade av honom. Men han nekade mig aldrig vad jag begärde. Olyckligtvis flyttade han till en annan stad, innan jag kom i goda omständigheter, och ännu i dag är jag ledsen över att han är borta. Ty om jag visste var han fanns, skulle jag då och dä gå in till honom och göra av med några dollars för gammal vänskaps och tacksamhets skull.

Jag säger inte alls detta för att sjunga krogvärdarnas lov, utan för att framhålla John Finkelmans makt och belysa ännu ett av de tusen sätt på vilka en man blir bragt i beröring med honom, tills han slutligen finner att han inte kan reda sig utan John Finkelman.

Men för att nu återvända till min berättelse. Jag hade lämnat äventyrsstigen, jag var upp över öronen fördjupad i studier, hade inte ett ledigt ögonblick, och jag levde fullkomligt glömsk av John Finkelmans tillvaro. Ingen i min omgivning drack. Hade någon gjort det och bjudit mig, skulle jag alldeles säkertockså ha druckit. Men som det nu var, begagnade jag mina få vilostunder till att spela schack, sällskapa med unga flickor som också studerade, eller åka cykel när jag var lycklig nog att inte ha den i pantlånarns förvar.

Vad jag ännu en gång och ytterligare vill betona är, att hos mig fanns inte det ringaste spår av spritbegär och det trots den långa och hårda lärotid jag haft under John Finkelman. Jag hade kommit tillbaka från den andra sidan av livet och trivdes godt med studerande ungdomars arkadiska enkelhet. Jag hade också funnit min väg till andens rike, och jag var andligt berusad. Ack, jag skulle längre fram få lära mig att också andlig berusning har sina kopparslagare.

TJUGUANDRA KAPITLE.«

Det tog tre år att gå igenom fortsättningsskolan. Jag började mista tålamodet. Dessutom begynte mina studier bli finansiellt omöjliga, och med den vanliga farten skulle jag inte kunna hålla ut, hur mycket jag än önskade att komma till universitetet. När jag gått ett år i fortsättningsskolan, beslöt jag försöka en genväg. J ag lånade de nödvändiga pengarna och började i den äldre kursen på en »studentfabrik». Där skulle jag kunna ta min examen för inträde vid universitetet på fyra månader och sålunda spara två år.

Det blev att läsa! Två års arbete måste utföras på ett tredjedels år. I fem veckor pluggade jag så att fjärdegradsekvationer och kemiska formler ringde i mina öron. Då tog rektorn mig avsides. Han var mycket ledsen, men han var tvungen att lämna mig tillbaka min avgift och be mig lämna skolan. Inte för att jag ej kunde följa med min klass; tvärtom redde jag mig utmärkt bra, och han var övertygad att jag både skulle kunna ta min examen och sedan sköta mig vid universitetet. Men saken var den, att det började pratas om mig. Vad för slag? Två års kurs på fyra månader! Det skulle vara skandal, och universitetet började bli allt strängare mot studentfabri-kem$L Han vågade inte utsätta sig för en sådan skandal, och därför fick jag vara vänlig och sluta skolan.

Jag gjorde så, betalade tillbaka de lånade pengarna, bet ihop tänderna och började läsa på egen hand. Det var ännu tre månader till universitetsexamina. Och jag arbetade nitton timmar om dagen. I tre månader höll jag på oavbrutet, endast med ett eller annat tillfälligt avbrott. Jag var trött både till kropp och själ, men jag höll ut. Mina ögon blevo inflammerade, dock inte värre än att jag kunde använda dem. Kanske jag blev litet konfys mot slutet, ty jag minns att jag kände mig övertygad om att jag funnit formeln för cirkelns kvadratur, ehuru jag resolut uppsköt utarbetandet av problemet till efter examen. Men då skulle jag visa dem.

Så kommo examensdagarna, under vilka jag knappast fick en blund i ögonen. Och när jag lämnade in mina sista skriftliga prov, var jag fullkomligt slut. Jag ville inte se en bok ens, jag ville inte tänka, knappast se åt någon som var i stånd att tänka.

Det fanns blott ett enda recept för ett sådant tillstånd, och jag gav mig det själv — äventyr sstigen. Jag väntade inte ens för att få veta hur examen utfallit. Jag stuvade in några filtar och litet kallmat i en lånad båt och satte till segel. Med den sista ebben drev jag tidigt en morgon ut ur Oaklandfjorden, for med första floden uppåt bukten och seglade vidare för en rivande bris. San Pabloviken yrde och Carquinez-sundet utanför Selbysmältugnarna yrde, då jag sköt förbi och lämnade akter över de gamla landmärkena jag först lärt känna, då jag kamperade med Nelson på den orevade Renen.Benicia låg framför mig, jag rundade Solanobryg-gan och strök förbi hela den kända flottan av gamla fisksmackar, bland vilka jag levat och supit i forna dagar.

Och här kände jag någonting, vars betydelse för min framtid jag inte hade en aning om. Jag hade ingen avsikt att stanna i Benicia. Det blåste en härlig vind för en seglare. Men när jag lät mina ögon vila på de där fisksmackarna, lacle jag utan vidare ned rodret, halade in skotet och styrde kurs mot stranden. Ögonblickligen visste jag hur det var fatt med mig. Jag ville dricka, jag ville bli drucken.

Bockelsen var omotståndlig. Mer än någonting annat i denna värld längtade mitt sönderslitna, sargade sinne efter vila från tröttheten på den väg, där jag visste att vila fanns att få. Och för första gången i mitt liv ville jag medvetet och överlagt bli drucken. Det var en alldeles ny uppenbarelse av John Finkelmans makt. Det var inte mitt fysiska, utan mitt andliga jag, mitt utarbetade, pinade sinne som ville glömma.

Och här är det en sak som jag särskilt vill betona. Trots mina oerhörda själsansträngningar, som fullkomligt bragt mig ur jämnvikt, skulle jag aldrig ha fallit på den tanken nu att dricka mig rusig, om jag inte hade druckit förut. Jag hade börjat med att avsky alkohol, sedan hade jag börjat dricka för kamratskaps skull och därför att sprit stod till buds överallt på äventyr sstigen. Nu hade jag nått det stadium, då min hjärna ropade icke blott efter ett glas, utan efter ett rus. Hade jag inte så länge varit van vid sprit, skulle jag ha seglat förbi Buli Head ut till havs, ochdet vindarnes vin som fyllde mina segel skulle också ha fyllt mig, kommit mig att glömma min trötta hjärna, givit den styrka och friskhet.

Alltså seglade jag i land, gjorde fast och begav mig upp bland fiskebåtarna. Charley Le Grant föll mig om halsen och hans hustru Lizzie slöt mig till sitt omfångsrika bröst. Bill Murphy, Joe Lloyd och alla som funnos kvar av det gamla gardet omringade mig. Charley fick fatt i kannan och begav sig till Jörgensens krog på andra sidan järnvägsspåren. Det betydde öl, men jag ville ha whisky och ropade efter honom att hämta en flaska.

Många gånger gick den där flaskan fram och tillbaka över järnvägsspåren. Flera vänner från de gamla friluftsdagarna kommo till. Var och en ville bjuda, så att det blev en hel mängd omgångar. Och jag drack ärligt med allesammans. Jag bara sväljde och kolkade. Whisky rann ner i mig i en enda flod, och jag kände de där bekanta stickningarna i min hjärna.

Så kom Musslan, Nelsons kompanjon före mig, vacker som alltid, men ännu mera hänsynslös, halvt vansinnig och i färd med att förbrinna av whisky. Han hade nyss haft en tvist med sin kompanjon ombord på slupen Gazellen, knivarna hade dragits, knytnävsslagen hade haglat och nu skulle han dränka ursinnet i whisky. Och vi började tala om Nelson och hur han sträckt ut sina breda skuldror i den sista långa sömnen just här i Benicia; vi gräto över hans minne, kommo endast ihåg det goda hos honom och skickade efter en ny flaska whisky.

Man ville att jag skulle stanna kvar, men genom denöppna dörren kunde jag se den präktiga brisen på vattnet och mina öron fylldes med dess sus. Och medan jag glömde att jag suttit begraven bland böckerna nitton timmar om dagen i hela tre månader, tog Char-ley Le Grant och förde över min utrustning i en stor laxbåt. Så stuvade han in proviant och vatten. Jag kunde inte själv gå till laxbåten, utan man måste hjälpa mig. Jag fick också hjälp med att hissa segel. Man var litet tvehågsen om man skulle sätta till toppen, men jag var envis och Charley gav mig rätt. Han kände mig sedan gammalt och visste att jag kunde segla så länge jag orkade hålla ögonen öppna. Så kastade man loss. Jag lade upp rodret, med dimmiga ögon stöttade jag min båt i krusen och viftade farväl.

Tidvattnet hade vändt sig och den starka ebben, som kämpade mot en ännu starkare blåst, drev upp en styv sjö. Suisunviken var vit av skum. Men en laxbåt kan segla och jag kunde segla en laxbåt. Jag bara gick på genom sjöarna, pratade och småsvor för mig själv över allt vad böcker och skolor hette. Sjöarna vräkte in, så att jag hade en fots vatten i båten, men jag bara skrattade, när det skvalpade om fotterna, och sjöng ut hela mitt förakt för vind och vågor. Nu var jag återigen livets herre, där jag red på ryggen de otyglade elementen och John Finkelman red med mig. Och midt i svamliga föredrag i matematik och filosofi, midt i deklamationer och citatramsor sjöng jag de gamla visor jag lärde mig den tiden jag övergav konservfabriken för att bli tjuvfiskare, visor sådana som: »Svarta Lulu», »Svävande sky», »Var öm emot min do-otter», »O, vor' en liten fågel jag» och många andra.Några timmar senare, i solnedgångens brand, seglade jag in i San Joaquin till Antioch, där jag, litet nyktrare och glupande hungrig, lade mig långsides med en stor potatisslup, vars rigg föreföll mig bekant. Här voro gamla vänner ombord som hjälpte mig steka i olivolja en gös jag fått med mig av Charley. Så fick jag mig ett bastant mål av härlig sjömansbiff, alltsammans nedsköljt med några stora glas starkt rödi vin.

Min laxbåt låg nästan i marvatten, men i kajutan på slupen fick jag en koj och torra filtar, och vi lågo där och rökte och pratade om gamla tider, medan över våra huvuden vinden tjöt genom riggen och spända fall trummade mot masten.

TJUGUTREDJE KAPITLET.

Min kryssning med laxbåten varade en vecka och jag återvände lagom för att ta inträde vid universitetet. Under denna vecka drack jag ingenting, men för att kunna låta bli det måste jag undvika alla gamla vänner. Ty nu som alltid behärskade John Finkelman äventyrsstigen. Första dagen hade jag haft begär att dricka, men det hade jag inte de följande dagarna. Min uttröttade hjärna hade kryat till sig. Jag kände inga moraliska betänkligheter, jag varken skämdes för eller ångrade mina orgier i Benicia, och jag tänkte inte vidare på alltsammans, när jag nu glad återvände till mina böcker och studier.

Långa år måste gå innan jag kunde se tillbaka på den där dagen såsom särskilt märklig. Då kom jag ihåg, att den gav mig en erfarenhet, som senare upprepats mångfaldiga gånger, nämligen att när en man är själsligt uttröttad, kommer lätt kravet på den bedövning som ligger i spriten.

Emellertid återgick jag nu till min fullständiga av-hållsamhet först och främst därför att jag inte ville dricka. Därtill kom att jag levde bland böcker och studenter som aldrig använde alkohol. Hade jag befunnit mig ute på äventyrsstigen, skulle det ha varit en helt naturlig sak för mig att dricka. Och det ärsynd att just den skall vara ett favorittillhåll för John Finkelman.

Något iner än ett halvt år stannade jag vid universitetet. Så väl penningbrist som min övertygelse att universitetet icke var i stånd att ge mig vad jag önskade under den tid jag kunde offra där, tvingade mig emellertid att lämna det. Och det skedde utan alltför stor saknad. Jag hade studerat sammanlagt i två år och därunder läst kolossalt, så att jag beslöt att genast ägna mig åt något levnadskall. Det var fyra vägar, som särskilt lockade mig: musiken, poesin, filosofin, men kanske framför allt författarbanan. Musiken sköt jag genast resolut åt sidan och ägnade mig sedan åt allt det andra på en gång. Herregud, så jag skrev. Aldrig tror jag att någon känt en ska-parfeber sådan som min utan att följderna blivit ödesdigra. Jag arbetade så att jag lätt skulle kunnat bli mjuk i hjärnan och hamnat på dårhuset. Allting skrev jag, tungrodda vetenskapliga och sociologiska uppsatser, noveller, dikter, dramer på vers. Jag kunde sitta och skriva ända till femton timmar på dygnet, dag ut och dag in. Ibland glömde jag bort att äta eller vägrade att gå ifrån mitt arbete för att få en bit mat.

En ganska bekymmersam sak var, att allting måste vara maskinskrivet. Min svåger hade en skrivmaskin som han själv använde om dagarna. Om nätterna fick jag begagna den. Det måste ha varit den första modellen från år ett av skrivmaskinernas tidevarv. Alfabetet bestod endast av stora bokstäver. En ond ande tycktes bo i mekaniken. Den lydde inga kända fysiska lagar och omkullkastade det gamla axiomet,att de som äro lika med ett och samma äro sins emellan lika. Jag svär på att den där maskinen aldrig gjorde samma sak två gånger på samma sätt.

En sådan ryggvärk den skaffade mig! Och ändå hade min rygg varit utéatt för åtskilligt utan att knota. Men skrivmaskinen lärde mig att jag hade ett pipskaft till rygg. Den kom mig också att tvivla på mina skuldror. De värkte som om de varit fulla av reumatism efter varje sammandrabbning med skrivmaskinen. Man måste slå så hårdt på tangenterna att det utanför på gatan hördes som om någon hållit på att slå sönder möblerna inomhus. Jag blev som stel i armarna och mina fingerändar blevo fulla med blå-sor. Hade maskineh varit min, skulle jag bestämt ha slagit på tangenterna med en hammare. Och på denna maskin måste jag skriva tusentals ord om dagen!

Ofta greps jag av dödströtthet, men aldrig hade jag den minsta tanke på sprit nu. Jag levde i en värld där spriten icke existerade, i de skimrande vackra illusionernas värld, där jag trodde mig se framgången skymta bakom allt slit och släp.

Men redaktörerna föredrogo att låta mig vänta. Mina manuskript riktigt slogo rekord i sina rundturer mellan Stilla havets och Atlantens kuster. Kanske det var den usla maskinskriften som avhöll utgivarna från att acceptera ens det minsta lilla erbjudande från mig. Gud skall veta att vad jag författade var lika underligt som skriften. Jag sålde mina dyrt förvärvade böcker i antikvariaten, jag lånade småsummor var jag kunde komma åt och tvang min gamle far att föda mig på de magra inkomsterna av hans tynande kraft.Det varade emellertid endast några få veckor. Då måste jag kapitulera och skaffa mig arbete. Men ändå kände jag inte något begär att dricka. Egentligen hade jag inte lidit någon missräkning, min framgång hade endast blivit fördröjd, det var alltsammans. Kanske behövde jag längre förberedelse. Jag hade lärt tillräckligt ur mina böcker för att veta att jag endast

snuddat vid fallen av kunskapens klädnad. Fortfarande levde jag uppe på de ljusa höjderna. Mina vakna timmar och de flesta av dem jag borde ha ägnat åt sömnen tillbragte jag med böckerna.

TJUGUFJÄRDE KAPITLET.

Jag for ut till landet och vid Belmont-akademien fick jag arbete i en liten ångtvättinrättning. En man till och jag skötte det hela, från sorteringen och tvätten till strykningen av skjortorna, kragarna, manschetterna och alla möjliga fruntimmersfinesser som tillhörde lärarna vid akademien och deras hustrur och döttrar. Vi arbetade som hästar, isynnerhet när sommaren kom och de unga männen började begagna vita lärftsbyxor. Det tar en förfärlig tid att stryka bara ett par sådana och det var så många par. Vi svettades igenom vecka efter vecka utan all ända, och mer än en natt, när studenterna snarkade i sina bäddar, arbetade min kamrat och jag under det elektriska ljuset vid ångmangeln eller strykbordet.

Timmarna voro långa, arbetet var tungt, fastän vi blevo riktiga mästare i att uppfinna kraftbesparande metoder. Jag fick trettio dollars i månaden utom husrum och mat — således litet mera än jag fick, då jag skyfflade kol eller arbetade i konservfabriken, ty mat och husrum kunde beräknas till tjugu dollars. Min ökade fysiska styrka, min större färdighet och allt vad jag lärt mig genom min läsning hade jag att tacka för dessa tjugu dollars. Om det hädanefter skulle gå med samma fart för mig genom livet, kunde jagmöjligen hoppas på att före min död bli nattvakt med sextio dollars i månaden eller på sin högsta höjd poliskonstapel med hundra dollars utom sportler.

Både min kamrat och jag arbetade hela veckan så hänsynslöst, att när söndagen kom voro vi alldeles slut. Jag hade åter blivit det där arbetsdjuret jag så väl kände till, som hade längre arbetstid än en häst. Böckerna fingo ligga hopslagna. Jag hade tagit med mig en hel koffert full, men kunde ingenting läsa. I samma ögonblick jag försökte det föll jag i sömn, och försökte jag hålla mig vaken kunde jag inte hålla i minnet vad jag läste. Jag uppgav alla försök till allvarliga studier, sådana som juridik, nationalekonomi och biologi, och försökte med lättare saker, såsom historia. Jag somnade. Jag försökte med litteratur och somnade. Och när jag till sist föll i sömn över en spännande roman, uppgav jag hela saken. Under hela tiden jag var vid tvättinrättningen läste jag inte en enda bok.

Och när lördagsaftonen kom och veckans arbete var över till måndagsmorgonen, hade jag endast ett begär utom att sova, och det var att berusa mig. Det var andra gången i mitt liv som jag alldeles oförtyd-bart hade hört John Finkelman ropa på mig. Första gången var det när min hjärna varit utarbetad. Så var inte fallet nu; min hjärna arbetade tvärtom inte alls. Det var olyckan. Den hade blivit så vaken, så uppfriskad av alla undren i den nya värld böckerna avslöjat för mig att jag nu led obeskrivligt av denna stagnation och overksamhet.

Och jag som så länge stått på förtrolig fot med John Finkelman, jag visste mycket väl vad han lovade mig— vaknande fantasi, drömmar om makt, glömska, allting utom roterande tvättmaskiner och manglar, surrande vridmaskiner, vita spetsunderkläder och lärft-byxor fräsande och rykande under mitt strykjärn. Så är det alltid. John Finkelman begagnar sig av människornas svaghet, olycka och dödströtthet. Han. är den lättaste vägen bort från alltsammans. Men han ljuger hela tiden. Han erbjuder kroppen falsk styrka, själen falsk lyftning, kommer tingen att synas vad de icke äro och ofantligt vackrare än de i själva verket äro.

Men det får inte glömmas att John Finkelnian uppträder i mycket skiftande gestalter. Det är icke endast svagheten och tröttheten han begagnar sig av, lika ofta är det den alltför stora styrkan, den översvallande livskraften eller sysslolöshetens enformighet. Han kan ta en man under armen i vilken sinnesstämning han än befinner sig, han kastar sitt nät av lockelser över alla människor. Han byter ut gamla lampor mot nya, verklighetens vadmal mot illusionens glitterväv och till sist lurar alla som umgås med honom.

Jag drack mig i alla fall inte rusig av den enkla anledningen att det var en och en halv mil till närmaste krog och att lockelsen denna gång icke var så stark i mina öron. Annars hade jag nog gått tio gånger den vägsträckan. Hade krogen legat just om hörnet, skulle jag ha berusat mig. Men nu sträckte jag på min enda fridag ut mig i

skuggan och slöade över en söndagstidning, tills jag föll i sömn.

Ehuru jag sålunda inte föll för John Finkelmans frestelse under den tid jag arbetade vid tvättinrätt-ningen, gick dock lockelsen icke alldeles spårlöst förbi. Jag hade hört den, känt begäret gnaga, längtat efter stimulansen. De senare årens starkare begär hade så att säga förberedts hos mig. Och den här gången utvecklades begäret helt och hållet i min hjärna. Min kropp ropade icke alls efter alkohol: den var mig som alltid fysiskt motbjudande. När jag var kroppsligt uttröttad av att skyffla kol, kom aldrig en tanke på sprit för mitt medvetande. När jag var själsligt uttröttad efter mina förberedande universitetsstudier, skaffade jag mig genast ett rus. Vid tvättinrättningen led jag återigen av kroppslig utmattning nästan i lika hög grad som efter kolskyfflingen. Men det var en skillnad. Mellan dessa båda perioder hade min själ varit stadd i snabb utveckling. Medan jag skyfflade kol hade den sovit; nu var den vaken, men grymt plågad.

Och vare sig jag föll offer för ruset, som i Benicia, eller motstod det, såsom vid tvättinrättningen, höllo alkoholbegärets frön på att gro i min hjärna.

TJUGUFEMTE KAPITLET.

Efter tvättinrättningen hjälpte min syster och hennes man mig i väg till Klondyke. Det var under den första guldrusningen till dessa trakter om hösten 1897. Jag var tjuguett år gammal och i ypperlig fysisk kondition. Jag kommer ihåg hur jag under den tjuguåtta mil långa färden över Chilkoot från Dyea till Lake Linderman tröttade ut till och med indianerna i att bära packning. Sista passet var tre mil och jag gick det fram och tillbaka fyra gånger på samma dag med en börda av etthundrafemtio skålpund vid varje färd tillbaka, det vill säga, jag gick sammanlagt tjugufyra mil och halva vägen under en börda av etthundrafemtio skålpund.

Ja, jag hade uppgivit varje tanke på att göra karriär och var åter ute på äventyrsstigen för att söka lyckan. Och naturligtvis mötte jag John Finkelman. Här färdades de grovhuggna männen igen, fribytare och äventyrare, och de brydde sig inte så värst mycket om hunger, bara de hade whisky. Whiskyn flödade bredvid vägen, medan matknytet låg gömt och orört.

Till all lycka voro de tre männen jag hade i sällskap inga drinkare. Därför drack inte heller jag annat än undantagsvis och ytterst sällan. Jag hadc enflaska whisky i min medikamentlåda. Jag drog inte ens upp den förrän efter sex månader i ett ödsligt läger, där en läkare utan bedövning måste operera en man. Doktorn och patienten tömde buteljen tillsammans under operationen.

När jag efter ett år kom tillbaka till Californien, ännu lidande under följderna av skörbjugg, hade min far dött och jag var således familjens enda försörj are. När jag talar om att jag lämpat kol ombord på en ångare från Behrings hav till Brittiska Columbia och farit tredjeklasspassagerare därifrån till San Francisco, förstår man att jag inte förde med mig från Klondyke annat än skörbjuggen.

Tiderna voro dåliga. Det var svårt att få något slags arbete. Och det var sådant jag måste ha, ty jag kunde inte något yrke och hade ingen tanke vidare att komma mig upp. Jag måste skaffa mat åt två munnar utom min egen och tak över våra huvuden och så skaffa mig en vinterkostym, ty den jag hade var alltför sommarsval. Alltså måste jag ha arbete genast, och när jag sedan hunnit dra andan, fick jag börja tänka på framtiden.

Grovarbetaren är den förste som får känning av dåliga tider, och jag hade inte något yrke utom sjömannens, och så kunde jag tvätta och stryka. Med mina nya försörjningsplikter vågade jag inte gå till sjöss och arbete i en tvättinrättning kunde jag inte få. Inte något annat heller för resten, fast jag anmälde mig på alla möjliga platsanskaffningsställen. Jag annonserade i tre tidningar, jag vädjade till de få vänner jag hade för att få något att göra, men antingen voro de ur stånd eller ointresserade för att skaffa mig någonting.Ställningen var förtvivlad. Jag pantsatte min klocka, min cykel och en regnrock som min far varit mycket stolt över och som han efterlämnat åt mig. Den var mitt enda arv i denna värld, hade kostat femton dollars, och pantlånaren gav mig två dollars på den. Jo, det var sant, en dag kom en gammal bekant från hamnen med en frackkostym inlindad i tidningar. Han

kunde inte ge någon tillfredsställande förklaring på hur han kommit över den. Jag satte inte heller så hårdt åt honom. Jag ville ha kostymen, men inte för att begagna den. J ag bytte mig till den för en hop gammalt skräp, som jag inte kunde låna på. Han prånglade ut skräpet för flera dollars och jag fick fem dollars på frackkostymen hos min pantlånare. Antagligen har han den kvar ännu, jag hade aldrig en tanke på att lösa ut den.

Men arbete kunde jag inte få. Och ändå var jag en förstklassig vara på arbetsmarknaden. Jag var tju-gutvå år, hela min kropp var endast härdade muskler, och de sista spåren av min skörbjugg höllo på att försvinna genom att jag tuggade rå potatis. Jag lämnade inte ett tillfälle obeaktat; jag försökte bli modell i en konstnärsateljé, jag svarade på annonser från gamla sjuklingar som ville ha sällskap, och jag höll på att bli symaskinsagent utan lön, bara på provision. Men de fattiga köpa inte symaskiner när det är dåliga tider, så att det blev ingenting av med det heller.

Naturligtvis försökte jag också hela tiden att få arbete som sjåare vid hamnen och ombord på fartygen. Men vintern var i antågande och en hel armé arbetslösa höll sitt intåg i staden. Och jag som sorglöstströvat omkring överallt i världen tillhörde heller inte någon fackförening.

Jag hade då och då tillfälligt arbete för en eller annan dag. Jag klippte gräsmattor och häckar, piskade och lade på mattor. Jag tog också en liten civil tjänstexamen för att kunna bli brevbärare och blev nummer ett. Men det fanns ingen ledig plats och jag fick vänta. Och medan jag väntade, skrev jag för en tidning en historia om en färd jag gjort utför Yukon, nittonhundra mil på nitton dagar i öppen båt. Jag trodde att jag åtminstone skulle få tio dollars för den.

Men det lyckades inte alls. Den första San Fran-ciscotidningen jag skickade mitt manuskript till svarade inte alls, men behöll det. Ju längre det låg hos redaktionen, desto säkrare kände jag mig att man antagit det.

Och det är det märkvärdiga. Somliga äro födda till lycka, andra få den sig påtrugad. Vad mig beträffar, blev jag så att säga piskad till den och den bittra nödvändigheten svängde piskan. Jag hade för länge sedan uppgivit all tanke på att bli författare. Min enda avsikt med att skriva den där artikeln var att förtjäna tio dollars. Det skulle hjälpa mig att kunna hålla ut, tills jag fick ordentligt arbete. Hade nu en plats som brevbärare blivit ledig, skulle jag ögonblickligen ha tagit den.

Men det blev ingen ledighet och inte något fast arbete heller. Så författade jag en längre novell till »Youth’s Companion» och skrev ren den på maskin, allt på en vecka. Det var kanske därför den skickades tillbaka.

Det tog sin tid, innan den hann gå fram och till-baka och under vänttiden försökte jag med en del småhistorier. Jag lyckades sälja en till »Överland Monthly» för fem dollars. »The Black Cat» gav mig fyrtio dollars för en annan. »Överland Monthly» erbjöd mig sju och en halv dollars för alla skisser jag kunde lämna dem. Jag löste igen min cykel, min klocka och min regnrock från pantlånaren och hyrde mig en skrivmaskin. Jag betalade också mina skulder till några matvaruaffärer, där jag fått litet kredit.

Och samtidigt fick jag meddelande från postverket att det fanns plats för mig nu. Det ställde mig i ett svårt dilemma. De sextiofem dollars jag regelbundet kunde förtjäna i månaden voro en stark frestelse. Jag visste rakt inte hur jag skulle göra. Jag skall aldrig kunna förlåta postmästaren i Oakland. Jag gick till honom och talade till honom som människa, i det jag öppet lät honom veta min ställning. Det såg ut som om jag var på väg att lyckas som författare. Utsikterna voro goda* ehuru inte säkra. Om han den här gången ville gå förbi mig och låta mig få nästa lediga plats?

Men han klippte av mig helt kort med: »Jaså, då

vill ni inte ha platsen?»

»Jo, visst vill jag det», invände jag. »Bara inte just nu.»

»Om ni vill ha den, får ni ta den genast», sade han kallt.

Lyckligtvis för 111ig gjorde mannens fördömda brutalitet mig förargad.

»Nåja», svarade jag, »då vill jag inte ha den.»

TJUGUSJÄTTE KAPITLET.

Sedan jag sålunda bränt mitt sista skepp, slog jag mig med ursinnig iver på att skriva. Jag är rädd att jag alltid varit en ytterlighetsmänniska. Bittida och sent skrev jag och läste, läste och skrev och studerade alla möjliga författare för att komma underfund med hur de lyckats. Jag sov inte mer än fem timmar på dygnet, arbetade resten. Min lampa brann till två, tre på morgonen, vilket kom en hygglig grannkvinna att göra en sentimental Sherlock-Holmesk slutledning. Då hon aldrig såg en skymt av mig under dagen, drog hon den slutsatsen att jag måste vara spelare och att ljuset i mitt fönster var ditställt av min mor för att lysa den vilsekomna sonen hem.

En författare har det ju alltid svårt i början, och vägen till framgång är vanligen lång. Så var det med mig. Sällan kom ett honorar, allt som kunde ge pengar var hos pantlånaren. Jag fick hela vintern gå i mina sommarkläder, och följande sommar var den värsta och längsta jag varit med om, då alla redaktörer och utgivare hade sina semestrar och mina manuskript fingo ligga olästa på redaktionsbyråerna.

Min största svårighet var väl att jag inte hade någon som kunde ge mig ett råd. Jag kände inte en själ som skrivit eller ens försökt att skriva en enda rad,Jag kände inte ens en reporter. Jag kom också underfund med att jag för att lyckas som författare hade att kasta ifrån mig så godt som allt vad lärare och professorer i litteratur vid fortsättningsskolan och universitetet hade lärt mig. Då var jag mycket förtretad över detta, men nu förstår jag det. De visste ingenting om hur man skulle skriva för att lyckas år 1895 och 1896. De kände mycket väl sina klassiker, men tidningsutgivarna år 1899 hade inte alls något bruk för sådana saker. De ville ha vad som passade 1899 och erbjödo sig att betala sådant så bra, att både lärarna och professorerna i litteratur ögonblickligen skulle ha lämnat sina platser, om de kunnat ge tidskrifts-utgivarna just vad dessa ville ha.

Jag strävade mig fram, pantsatte klocka, cykel och regnkappa och arbetade. Ja, det var verkligen arbete med endast föga sömn. Flera recensenter ha haft att anmärka mot den snabba utveckling jag låtit en av mina karaktärer, Martin Eden, undergå. Från en vanlig sjöman utan annat än vanlig skolun-derbyggnad gjorde jag på tre år en framgångsrik författare av honom. Kritikerna ha sagt att detta är omöjligt. Men jag var själv Martin Eden. Efter tre år, av vilka jag tillbragte två år i fortsättningsskolan och vid universitetet och det tredje användes så godt som uteslutande på författarskap, fick jag berättelser tryckta i sådana tidskrifter som »Atlantic Monthly» och kunde läsa korrektur på min första bok samtidigt som jag sålde artiklar i sociologi till »Cosmopolitan» och »McClure's», hade avböjt ett medredaktörsskap som telegrafiskt erbjöds mig från New York, och så vidare.Allt detta betyder arbete, särskilt under det sista året, då jag egentligen lärde mig skriftställarens yrke. Och medan jag knappast sov, utan ansträngde min hjärna till det yttersta, tog jag aldrig ett glas eller kände behov av det. Alkoholen existerade helt enkelt inte för mig. Ibland kände jag mig rent av virrig i huvudet, men aldrig hade jag en tanke på alkohol som ett slags läkemedel. Herre gud! Checkerna från mina tidskrifter voro den enda medicin jag behövde. En check från en redaktör med morgonposten var för mig en bättre stimulans än ett halvt dussin cocktails, ja, om den var på något betydligare belopp ersatte den mer än väl ett helt rus.

Förresten visste jag den tiden inte alls vad en cocktail var. Jag kommer ihåg, att när min första bok kom ut blev jag av några vänner från Alaska en kväll bjuden på en liten fest på en klubb i San Francisco. Vi sutto i de härligaste skinnstolar och olika drycker beställdes. Aldrig hade jag drömt om någonting liknande, om »grogg» och olika märken av »Skotsk». Jag visste inte vad slags sprit det var i en grogg och inte heller att »Skotsk» var detsamma som whisky. Jag kände endast till vad de fattige brukade dricka uppe i gränstrakterna i Alaska och i hamnstäderna — billigt öl och ännu billigare whisky, och den kallades helt rätt och slätt whisky och ingenting annat. Jag var alldeles bortkommen när jag skulle välja, och kyparen höll nästan på att få slag när jag beställde ett glas rödvin efter middagen.

TJUGUSJUNDE KAPITLET.

Allt eftersom jag fick framgång i mitt författarskap, blev naturligtvis min ekonomiska ställning bättre och min

horisont vidgades. Jag inskränkte mig till att skriva tusen ord om dagen, sön- och helgdagar medräknade. Jag fortsatte också mina studier, dock inte så intensivt som förr, utan offrade fem och en halv timmar åt sömnen; denna extrahalvtimme därför att jag helt enkelt var tvungen därtill. Min ekonomiska framgång tillät mig också att offra någon tid på motion och kroppsövningar. Jag åkte cykel, huvudsakligen därför att den numera aldrig behövde vara hos pantlånaren, jag boxade och fäktade, gick på händerna, gjorde höjd- och längdhopp, simmade och så vidare. Och jag kom underfund med att det behövs mera sömn för kroppsövningar än för hjärnarbete. Somliga nätter, då jag var riktigt kroppsligt trött, kunde jag sova ända till sex timmar, till och med sju, men det hände ytterst sällan. Jag hade så mycket att lära, så mycket att uträtta, att jag riktigt kände mig brottslig, när jag sov i sju timmar. Och jag välsignade den man som uppfunnit väckarklockan.

Jag hade fortfarande intet begär efter att dricka. Det var så mycket vackert jag trodde på. Jag varsocialist, ville frälsa världen, och spriten kunde inte hos mig tända samma eld som mina idéer och ideal. Tack vare min framgång som författare, hade min stämma fått ökad vikt, eller jag trodde så åtminstone. Mitt rykte som skriftställare skaffade mig i alla fall ett auditorium, som mitt rykte som talare aldrig skulle ha gjort. Jag blev bjuden till klubbar och föreningar av alla möjliga slag för att förkunna mitt evangelium. Jag kämpade en god kamp, fortfor att studera och skriva och hade alltid mycket brådtom.

Hittills hade jag haft endast helt få umgängesvänner. Men nu började jag gå ut. Jag var ofta bortbjuden, särskilt till middagar, och jag fick många vänner och bekanta, vilkas ekonomiska ställning var mera bekymmerfri än min hade varit. Och många av dem drucko. I sina egna hem drucko de och bjödo mig också. De drucko mycket måttligt, voro alls inga drinkare, och jag drack måttligt tillsammans med dem för sällskapets och gästvänlighetens skull. Alltsammans var mig fullkomligt likgiltigt, jag varken ville eller inte ville ha ett glas, och så föga intryck gjorde det på mig, att jag inte minns min första cocktail eller grogg.

Nu hade jag också ett hem. När man blir bjuden, måste man naturligtvis bjuda igen — det blir en följd av förbättrade existensvillkor. Och när jag blivit bjuden på alkohol i andra hem, kunde jag naturligtvis inte annat än bjuda på alkohol igen hemma hos mig. Och så skaffade jag mig ett litet förråd av öl, whisky och rödvin. Sedan dess har mitt hus alltid varit välförsett.

Men ändå brydde jag mig hela tiden inte det ringasteom John Finkelman. Jag drack med andra när de drucko, som ett slags sällskapsfunktion. Valde de whisky, blev det whisky också för mig. Om de drucko läkritsöl eller sarsaparilla, drack också jag lakritsöl och sarsaparilla med dem. Och när jag inte hade gäster, ja, då drack jag ingenting alls. Whiskykaraffen stod alltid i rummet där jag satt och skrev, och jag kan inte erinra mig att jag någonsin under åratal tog mig ett glas när jag var ensam.

När jag var borta på middag lade jag märke till hur behagligt det var med en cocktail före maten. Men så litet satte jag ändå värde på den att det aldrig skulle ha fallit mig in att ta en, när jag åt ensam.

Men å andra sidan kommer jag mycket väl ihåg en utmärkt präktig man, något äldre än jag, som ibland kom och hälsade på mig. Han tyckte om whisky och jag minns hur vi kunde sitta hela eftermiddagen i mitt rum och dricka whisky, tills han var lätt berusad och jag själv kände att jag hade druckit litet. Varför gjorde jag nu detta? Jag vet inte, så framt det inte berodde på den gamla vanan från forna dagar, då jag natt och dag stod med glaset i hand bland drinkare.

För övrigt var jag nu inte längre rädd för John Finkelman. Jag hade nått det farligaste stadiet då man tror sig vara John Finkelmans herre. Jag hade bevisat det under långa år av arbete och studier. Jag kunde dricka när jag ville, låta bli när jag ville, dricka utan att bli rusig och — som kronan på alltsammans — jag var fullt och fast medveten om att jag inte hade någon smak för alkohol. Under denna period drack jag alldeles av samma orsak som när jagen gång pokulerade med Scotty, harpuneraren och tjuvfiskarna — därför att det var bruket hos män, bland vilka jag ville uppföra mig som en man. Nå, när nu mina nya präktiga vänner drucko, varför skulle inte jag också göra det — jag som så bestämt visste att jag ingenting hade att frukta av John Finkelman.

Detta var och förblev min ställning till alkoholfrågan under många år. Nog kunde det någon gång hända, att jag

tog mig för mycket till bästa, men mycket sällan var det. Ty sådant störde mitt arbete. Jag kommer ihåg den tiden, då jag tillbragte flera månader i East End i Eondon och skrev en bok om förhållandena där. Jag umgicks då dagligen med de uslaste stackare och det värsta slödder. Då drack jag mig flera gånger rusig och var ursinnig på mig själv därför att jag sedan inte kunde skriva. Men det var därför att jag på nytt var ute på äventyrsstigen, där alltid John Finkelman är till finnandes.

Jag hade ju lång träning i att dricka och det kom nog tillfällen då jag gick med i riktiga dryckeslag. Det var naturligtvis på äventyrsstigen i olika delar av världen, och det var en ambitionssak. Det är ju en egendomlig ambition hos en man, som tvingar honom att dricka med andra män för att visa att han tål lika mycket som de. Men denna märkvärdiga ambition är inte någon teori, den är ett faktum.

Vid ett tillfälle blev jag till exempel inbjuden som hedersgäst till ett sällskap av unga revolutionärer. Det skulle bli vad tyskarna kalla en »Bier-Abend». Det är den enda verkliga »ölafton», jag varit med om. Jag hade ingen föreställning om vad en sådan egentligen betydde, när jag mottog inbjudningen. Jag

John Finkelman. 12.trodde att där skulle hållas vilda och högröstade tal och att naturligtvis en och annan skulle dricka mer än han hade godt av. Men jag skulle ta det försiktigt. Jag fann att de där »ölaftnarna» voro en omtyckt förströelse för dessa unga sprakfålar, varigenom de försökte plåna ut något av tillvarons ledsamhet. Som jag fick veta efteråt, hade de supit en föregående hedersgäst, en begåvad ung radikal, alldeles oövad i konsten att dricka, fullkomligt dödfull.

När jag nu satt ibland dem och situationen blev klar för mig, reste sig min egendomliga manliga stolthet. Jag skulle minsann visa de unga gloparna. Jag skulle visa dem vad en verklig karl var för något, vad hans huvud och mage dugde till, de skulle nog få märka vem som först skulle bli ett svin. Så'na osnutna valpar, som trodde att de skulle kunna dricka mig under bordet!

Det var helt enkelt en uthållighetstävlan, och i en sådan tycker ju ingen om att bli slagen. Bah! Det var fatöl och jag hade smakat starkare drycker. På åratal hade jag inte druckit fatöl, men när jag gjort det, hade jag druckit med män, och jag skulle visa de här pojkarna hur det går till att kolka öl. Vi började och jag måste först dricka med de flesta av laget. En och annan av dem kunde förstås skolka, men det kunde inte hedersgästen.

Och alla mina hårda nätter med flitens lampa brinnande, alla mina böcker, alla de kunskaper jag förvärvat stego skimrande fram för apan och tigern inom mig, vilka kravlade sig upp ur djupet av mina ärftliga anlag, atavistiskt och brutalt, med liderlighetens styrka och begär att bli mer svinaktiga än själva svinet.Och när samkvämet var slut, stod jag fortfarande på mina båda fötter; jag gick utan att ragla, vilket var mer än som kunde sägas om flera av mina värdar. Jag kommer ihåg hur en av dem i ett gathörn grät förtrytelsens tårar över att jag var så nykter. Föga anade han det järngrepp varmed jag av gammal vana höll fast medvetandet i min böljande hjärna, kontrollerade mina muskler och kväljningar, gjorde min röst obruten och lugn och mina tankar följdriktiga. Och jag nästan skrattade för mig själv, var stolt över att de inte lyckats »fylla» mig. Tänk, jag var stolt! Så märkvärdigt är verkligen människan skapad.

Men nästa morgon kunde jag inte skriva mina tusen ord. Jag var sjuk, förgiftad och hela dagen vid dåligt humör. På kvällen måste jag tala offentligt. Jag gjorde det visserligen, men jag är viss om att jag talade lika uselt som jag kände mig själv dålig. Flera av mina värdar från föregående afton sutto på de första bänkarna för att iakttaga om det syntes någonting på mig. Jag vet inte om det gjorde det, men jag såg nog hur det var fatt med dem och fick ett slags tröst av att de voro minst lika sjuka som jag själv.

Aldrig mera, svor jag. Och jag har hållit min ed, vad sådana där »ölaftnar» angår. Det var för övrigt min sista verkliga orgie. Jag har nog druckit många gånger sedan, men med mera förstånd, mera beräkning, och aldrig har jag vidare brytt mig om något slags uthållighetstävlan. Det är på detta sätt en drinkare blir vad man kallar måttlig.

För att visa, hur under denna tid glaset för mig endast betydde sällskaplighet och kamratskap, kanjag nämna ett tillfälle, då jag for över Atlanten med gamla Teutonic. Jag råkade redan vid avresan bli bekant med en engelsk telegraftjänsteman och en delägare i en spansk skeppsredarefirma. Det enda de drucko var någonting de kallade

»svanhalsar», en mycket mild, kylande dryck av apelsinsaft. Och under hela resan drack jag inte annat än »svanhalsar» med mina båda reskamrater. Men om de druckit whisky, skulle jag också ha gjort det. Att jag drack apelsinsaft och sodavatten berodde inte alls på att jag ville vara försiktig eller att mitt samvete på något sätt var med i spelet. Nej, jag brydde mig inte alls om alkohol; den var för mig någonting fullkomligt likgiltigt.

TJUGUÅTTONDE KAPITLET.

Ännu var jag inte färdig att ta John Finkelman under armen. Ju äldre jag blev, ju större framgång jag hade och ju mera pengar jag förtjänade, desto mera kom jag i lydnadsförhållande till min nya världs bud, desto oftare och älskvärdare dök John Finkelman upp för mig. Men jag formerade ändå inte närmare bekantskap med honom än att vi nickade åt varandra. Jag drack för sällskaps skull, och när jag var ensam smakade jag aldrig en droppe. Ibland kunde jag nog bli betydligt upplivad, men det ansåg jag vara ett ganska billigt pris för all sällskaplig älskvärdhet som kom mig till del.

Vid denna tid greps jag av djup melankoli, men så omogen var jag ännu för John Finkelman, att jag trots detta inte grep efter hans hand till stöd. Jag hade både inre och yttre bekymmer, som inte alls höra till denna berättelse. Och jag genomlevde en period av djup psykisk depression.

Min erfarenhet hörde just inte till den vanliga. Jag hade läst för mycken positiv vetenskap och levat mitt liv allt för positivt. I min ungdomliga iver hade jag begått det gamla misstaget att jaga efter sanningen alldeles för hänsynslöst. Jag hade slitit av henne slöjan och jag kunde inte uthärda hennes åsyn. Kortsagt, jag förlorade tron på snart sagt allting med undantag av mänskligheten, som jag fortfarande behöll min starka lit till.

Ivitet var torde känna till dylika pessimistiska själssjukdomar, så att jag behöver inte ingå på några detaljer. Jag vill bara betona att jag var mycket illa däran. Jag omhuldade kallt och reflekterande tanken på självmord. Min enda sorg var att så många voro beroende av mig för föda och tak över huvudet. Men detta var bara moral. Vad som verkligen räddade mig var min enda återstående illusion — Folket.

Vad jag kämpat och låtit min nattlampa brinna för hade varit misstag. Framgång föraktade jag. Erkännande var stoft och aska. Samhället, män och kvinnor som höjde sig över hamnarnas och skansarnas modd och smuts — jag häpnade över deras andliga tarvlighet. Kvinnokärlek — den var inte bättre än allting annat. Pengar — jag kunde inte sova i mer än en säng åt gången, och vad nyttade det till att ha hundra biffstekars inkomst om dagen, när jag ändå inte kunde äta mer än en? Konst, kultur — gentemot biologiens järnfakta voro de löjliga och deras alster ännu mera löjliga.

Man kan se härav hur sjuk jag i själva verket var. Jag var född att kämpa. Men allt vad jag kämpat för hade visat sig inte löna mödan. Återstod så Folket. Min kamp var slut, men det fanns dock kvar någonting att kämpa för — Folket.

Men medan jag upptäckte detta mitt sista band vid livet och i förtvivlan vandrade genom dödsskuggans dal, voro mina öron döva för John Finkelman. Aldrig lyddes mitt medvetande ens till den avlägs-naste viskning om att John Finkelman var smärtstil-laren, att han kunde ljuga mig till att leva. En enda tanke kristalliserade sig ut ur de andra — min revolver, det eviga mörkret från en söndersplittrande kula. Jag hade fullt upp med whisky hemma — för mina gäster, men jag rörde den aldrig. Jag blev rädd för min revolver, och jag var till den grad besatt av min önskan att dö, att jag fruktade för att jag rent av skulle kunna skjuta mig i sömnen. Jag måste lämna ifrån mig revolvern åt andra att gömma undan för mig.

Men Folket räddade mig. Genom Folket blev jag på nytt bunden vid livet. Men ännu var det någonting som kämpade inom mig. J ag kastade över bord all försiktighet, kastade mig med vild iver in i striden för socialismen, skrattade åt redaktörer och bokförläggare som varnade mig och som utgjorde källorna till mina hundra biff stekar om dagen, och blev brutalt hänsynslös i fråga om att såra andras känslor hur djupt som helst. De »sansade radikalerna» påstodo att mina strävanden voro så övernitiska, så farliga och osunda, så ultrarevolutionära, att jag

fördröjde socialismens utveckling i Förenta Staterna med fem år. I förbigående vill jag anmärka, att det är min fasta övertygelse att jag i stället påskyndade den med åtminstone fem minuter.

Det var tack vare Folket och icke John Finkelman som jag lyckades gå igenom min långa sjukdom. Och under det jag var konvalescent kom kärleken till en kvinna och fullbordade kuren, vaggade min pessimism till ro för mången god dag, tills John Finkelman väckte den till liv igen. Men under tiden jagade jagmindre hänsynslöst efter Sanningen, i det jag avstod från att rycka slöjan från hennes ansikte, även om jag fick den i handen. Jag brydde mig inte längre om att betrakta Sanningen naken. Jag tillät mig icke att för andra gången se vad jag redan en gång sett. Och minnet därav plånade jag beslutsamt ut ur mitt sinne.

Och jag kände mig verkligen lycklig. Livet gick mig väl i händerna. Jag kunde glädjas åt småsaker, stora ting avstod jag ifrån att ta för allvarligt. Jag läste fortfarande mycket, men inte med den gamla ivern. Ännu brukar jag läsa inte så litet, men aldrig sker- det numera med den där gamla glorian av ungdomlig passion, då jag lyssnade till ropet från ovan och hinsides och ville genomtränga det mysterium som jag anade bakom livet och ovan stjärnorna.

Vad jag velat betona i detta kapitel är, att den där långa sjukdomen, som väl kommer över de flesta av oss någon gång, gick jag igenom utan att en enda gång tigga John Finkelman om bistånd. Kärleken och Folket voro det som botade mig. Om någonsin en människa blivit född utan spår till begär efter alkohol, tror jag att jag är den människan. Och ändå . . . ja, jag vill låta de följande kapitlen berätta sin historia, ty av den skall det framgå hur jag fick plikta för mina föregående tjugufem års beröring med den allestädes närvarande John Finkelman.

TJUGUNIONDE KAPITLET.

Efter min långa sjukdom fortfor jag att dricka för sällskaps skull. Jag drack, när andra drucko och jag var tillsammans med dem. Men helt omärkligt tog mitt behov av sprit form och började växa. Det var inte ett kroppsligt krav. Jag boxade, simmade, seglade, red, levde ett stärkande friluftsliv och gick igenom min livförsäkringsundersökning med pukor och trumpeter. När jag nu söker analysera detta mitt växande behov av alkohol, så finner jag att det var mitt sinne, mina nerver, mitt humör som behövde alkoholen. Hur skall jag förklara det?

Jag tänker ungefär så här. Fysiologiskt taget, från smakens och magens ståndpunkt, var alkohol alltjämt någonting motbjudande. Den smakade mig inte alls bättre än öl hade gjort då jag var fem år och surt rödvin då jag var sju. När jag var ensam med min läsning och skrivning, behövde jag den inte. Men jag hade vuxit till i ålder eller visdom eller kanske båda; eller kanske jag började bli senil. När jag befann mig i sällskap, var jag mindre både nöjd med och intresserad av vad som sades och gjordes. Skämt och glam, som jag förr tyckt om, roade mig inte längre. Det var mig en formlig pina att sitta och höra på kvinnors smaklösheter och dumheter, på halvbildade mänsskrytsamma, tvärsäkra påståenden. Det är straffet för att man läser för mycket eller för att man själv är en dumbom. I mitt fall spelar det ingen roll vad som var felet med mig. Felet i och för sig var emellertid ett faktum.

Jag hade stigit för högt bland stjärnorna eller kanske jag sovit för hårdt. Men jag var inte på minsta sätt hysterisk eller överretad. Min puls var normal, mitt hjärta var utmärkt, mina lungor satte läkarne i extas. Jag skrev tusen ord om dagen. Jag skötte med den yttersta punktlighet mina affärer, jag sov om natten som ett godt barn. Men . . .

Så snart jag kom i sällskap med andra, blev jag melankolisk och formligen grät andligt. J ag kunde aldrig skratta med, då andra skrattade åt yttranden av människor som jag ansåg vara kompletta åsnor. Inte heller kunde jag som förr göra narr av kvinnornas dumma, ytliga prat, dessa kvinnor som under sin behagfulla dumhet voro lika råa, hänsynslösa och mor diska i fullföljandet av sin biologiska uppgift som aphonorna voro, innan de lade bort sina pälsar och ersatte dem med skinn av andra djur.

Jag var inte pessimist, det kan jag svära på. Jag var endast uttråkad. Jag hade sett samma föreställning för ofta och för ofta lyssnat till samma visor och samma skämt. Jag kände så väl till kuggarna i maskineriet bakom scenen att intet poserande framme vid rampen, intet skratt och ingen sång kunde dränka knakandet av hjulen där bakom.

Det är inte rådligt att gå bakom kulisserna och se hur tenoren med änglastämman slår. sin hustru. Nå, jag hade varit bakom, och nu fick jag sota för det.Så vida jag inte var en dumbom. Det gör i alla fail detsamma. Situationen är vad här är fråga om, och situationen var att allt umgänge med människor började bli pinsamt och outhärdligt för mig. Dock vill jag gärna medgiva att vid ytterst sällsynta tillfällen träffade jag själar eller dumbommar sådana som jag själv, i vilkas sällskap jag kunde fördriva timmar bland stjärnorna eller i dårarnas paradis. Jag var gift med en sällsynt själfull kvinna eller en dåre som aldrig tråkade ut mig, utan alltid var mig en källa till ny och oändlig glädje och överraskning. Men jag kunde inte ständigt och jämt vara i hennes sällskap och det skulle heller inte varit förståndigt 'eller rätt att tvinga henne att alltid vara tillsammans med mig. Så hade jag skrifvit en hel rad framgångsrika böcker, och samhället kräver att få några timmar med av en man som är författare, liksom varje normal människa också kräver umgänge med andra människor.

Och nu börjar jag komma till vad jag vill säga. Hur skall jag bära mig åt med dessa samkväm, som för mig förlorat all sin trollförning? John Finkelman! Alltid tålmodig, hade han väntat på mig mer än ett kvarts sekel för att räcka mig handen när jag behövde honom. Hans tusen anslag mot mig hade misslyckats, tack vare min tur och min präktiga fysik, men han hade ännu flera i sin påse. Jag märkte snart att en cocktail eller två, kanske flera, livade upp mig, så att jag kunde lyssna till dumma människors dumheter. En cocktail före middagen, kanske flera, satte mig i stånd att skratta rätt hjärtligt åt saker som jag annars för längre sedan upphört att finna lustiga. Cocktairen var som en sporre, en stöt, en spark rentav för mitt utpinade, uttråkade sinne. Den väckte skratt och sång till nytt liv igen, den satte en sådan fart i min fantasi att jag rent av blev den livligaste ay alla, när det gällde att skratta, sjunga och prata dumheter.

Jag var en mycket dålig sällskapsmänniska utan en cocktail. Men efter en sådan blev jag alldeles utmärkt. Jag agerade ett slags falsk glädje och förgiftade mig själv till munterhet. Saken böfjade så omärkligt, att jag, som ändå var en gammal bekant med John Finkelman, aldrig kunde drömma om vart den skulle leda. Jag började ropa på musik och beställa vin; snart nog skulle det bli fråga om galnare musik och mera vin.

Det var vid denna tid jag började märka att jag med längtan motsåg cocktaiTen före middagen. Jag kommer ihåg att medan jag vistades som krigskorrespondent i yttersta Östern, drogs jag oemotståndligt till en viss familj. Utom att jag begagnade mig av alla deras middagsbjudningar underlät jag aldrig att göra en visit nästan varje eftermiddag. Värdinnan var en förtjusande kvinna, men det var inte alls för hennes skull jag gick till henne så ofta. Saken var den, att hon kunde blanda till den allra finaste cocktail, som kunde fås i denna stora stad, där den främmande befolkningen uppdrivit alkoholblandningarna till en riktig konst. Varken på klubbarna, på hotellen eller i andra familjer kunde jag få en cocktail sådan som hon lagade till. De voro varenda en fullkomliga mästerverk. De smakade min gom och de livade upp underbart. Men ändå längtade jag mest efter dem för sällskaps skull. När jag lämnade staden,red jag hundratals mil över risfält och berg, förde fältliv under flera månader och följde de segrande japanerna in i Mandschuriet. Men jag drack inte under hela tiden. Flera flaskor whisky funnos på ryggen av mina packhästar. Ändå slog jag icke upp en enda butelj eller drack ett glas för mig själv och aldrig kände jag något begär därefter. Jo, om en vit man hälsade på mig i mitt läger, drog jag upp en flaska och vi drucko tillsammans som män pläga, alldeles som min gäst skulle ha gjort, ifall jag kommit över till honom. Jag förde whiskyn med mig för att bjuda bort den, och den tidning, för vilken jag arbetade, fick därför också betala den.

Först nu när jag blickar tillbaka kan jag konstatera den nästan omärkliga tillväxten av mitt begär. Det fanns små vinkar därom som jag inte fäste mig vid, små strån för vinden som jag inte såg, små händelser vilkas vikt jag inte förstod.

Under flera år hade jag till exempel haft för vana att varje vinter göra en kryssning på sex eller åtta veckor i San

Franciscoviken. Jag hade en präktig jakt med namnet Spray, inredd med en bekväm salong och kök. En koreansk pojke skötte sysslan som kock och jag brukade ta med mig en eller ett par vänner på färden. Jag förde också med mig min skrivmaskin och skrev mina tusen ord om dagen. Under den färd jag nu särskilt åsyftar hade jag Cloudesley och Toddy i sällskap. En föregående gång hade det varit bara Cloudesley och han tyckte om öl. Alltså hade jag tagit om bord ett förråd och drack öl med honom.

Men under den här resan blev det annorlunda.Toddy hade fått sitt öknamn på grund av sin diaboliska skicklighet att blanda till toddar. Alltså tog jag med mig ett par gallons whisky och köpte sedan åtskilliga till, ty Cloudesley och jag togo för vana att dricka ett särskilt slags varm toddy i stora glas som verkligen smakade alldeles utmärkt och livade upp högst betydligt.

Jag tyckte om dessa toddar, och jag började längta efter dem. Vi drucko dem regelbundet, en före frukosten, en före middagen, en före supén och så en innan vi gingo och lade oss. Vi blevo aldrig rusiga, men så mycket kan jag säga att fyra gånger om dagen voro vi mycket glada. Och när Toddy mitt under kryssningen måste fara tillbaka till San Francisco i affärer, lagade Cloudesley och jag att koreapojken först fick lära sig att blanda till toddarna efter alla konstens regler.

Men det var endast ombord. När jag väl var hemma igen, tog jag aldrig någon »väckare» före frukosten, inte heller någon »nattmössa», när jag gick till*sängs. Och jag har inte druckit varma toddar sedan dess, och det är nu många år sedan. Men huvudsaken är att jag tyckte om de där toddarna. Den glada sinnesstämning de framkallade var rent av underbar. På sitt försåtliga sätt voro de vältaliga proselytmakare åt John Finkelman. De voro ett slags förkänning av det där något, som en gång skulle växa till ett dagligt och farligt begär. Och det visste jag inte, kunde inte ens drömma därom, jag som levat tillsammans med John Finkelman i så många år och alltid skrattat åt hans fruktlösa försök att besegra mig.

TRETTIONDE KAPITLET.

En del av den process varigenom jag tillfrisknade från min långa sjukdom var att jag kunde finna glädje och intresse i en mängd småsaker som inte hängde tillsammans med böcker och problem, såsom i åtskilliga grenar av idrott och lösandet av mekaniska gåtor. Resultatet härav blev att jag tröttnade på stadslivet. På min gård i Måndalen fann jag mitt paradis. Jag flydde staden, och de enda intressen som då och då höllo mig fast vid den voro teater, musik och turkiska bad.

Allt gick mig väl i händerna. Jag arbetade mycket, sportade inte mindre och kände mig riktigt lycklig- Jag läste mera skönlitteratur än förr och studerade inte tiondelen så mycket som förr. Visserligen intresserade jag mig fortfarande för tillvarons grundproblem, men mycket försiktigare än förut, ty jag hade bränt fingrarna den tiden jag försökte rycka slöjan av Sanningen. Det fanns visserligen litet lögn och hyckleri i denna nya gestaltning av niin tillvaro, men det var lögnen och hyckleriet hos en människa som vill leva. Jag gjorde mig med flit blind för vad jag ansåg vara den barbariska tolkningen av biologiska fakta. När allt kom omkring avsvor jag endast en dålig vana, uppgav en dålig sinnesförfattning. Ochjag upprepar att jag var mycket lycklig, ja, hur jag än må betrakta saken, var detta rent av den lyckligaste perioden i mitt liv.

Utan rim och reson, så vidt jag kan se, nalkades emellertid nu den tiden, då jag började få plikta för mina många års lek med John Finkelman. Ibland kommo gäster på besök till gården och stannade några dagar. Somliga drucko inte alls. Men för dem som hade för vana att ta ett glas var frånvaron av alkohol i huset allt annat än behaglig. Jag kunde inte våldföra min känsla av vad gästfriheten krävde genom att utsätta dem för detta obehag. Och så skaffade jag mig ett förråd . . . för mina gäster.

Jag hade aldrig varit så intresserad av cocktails, att jag brytt mig om att lära mig hur de blandades till. Jag fick en värdshusvärd i Oakland att laga i ordning några dussin flaskor och skicka dem till mig. När jag inte hade främmande, drack jag inte. Men jag började lägga märke till att när jag slutat mitt förmiddagsarbete var jag glad

om jag hade en gäst i huset, ty då kunde jag få en cocktail i hans sällskap.

Jag var så fullkomligt fri från alkohol i min kropp att bara en enda cocktail piggade upp mig. En enda cocktail värmde mitt sinne och framkallade skratt under de få minuterna tills vi satte oss till bords och började den angenäma sysselsättning som bestod i att äta middag. Men den enda cocktailen var för min starka natur som blott en liten hastigt uppflammande gnista. En dag var en vän nog oförsynt att föreslå en cocktail till. Värmen varade anmärknings-värdt länge, skrattet fick mera resonans. Man glömmer inte sådana erfarenheter. Ibland tror jag nästanatt jag verkligen började dricka därför att jag var så glad.

Jag kommer ihåg en dag, då Charmian och jag före-togo en lång ridt över bergen. Tjänstfolket hade fått ledigt för dagen, och då vi kommo hem sent på kvällen gjorde vi själva i ordning en liten trevlig kallsupé. Å, det kändes härligt att leva den kvällen, då vi två voro ensamma. Jag för min del tyckte att jag aldrig kunde nå högre i livet. Sådana saker som böcker och absoluta sanningar existerade inte alls. Min kropp var härligt stark och frisk och sundt trött efter den långa ridten. Det hade varit en hänförande dag, och kvällen var inte mindre gudomlig. Jag var tillsammans med den kvinna som var min hjärtevän och kamrat, vi åto vår lilla supé under uppsluppen glädje.

Jag hade inga bekymmer. Det fanns inte en räkning obetald, och pengar strömmade fortfarande in över mig. Det doftade av maten och jag hade en ypperlig aptit.

Jag mådde så väl, att det någonstädes hos mig väcktes ett omåttligt begär att må ännu bättre. Jag var så lycklig att jag ville bli ännu lyckligare. Jag visste ju sättet — tio tusen sammanträffanden med John Finkelman hade lärt mig det. Åtskilliga gånger gick jag ut ur köket till cocktailsflaskan, och för varje gång jag kom tillbaka hade den minskats med ett ordentligt glas. Resultatet blev lysande. Jag kände mig alls inte »livad», endast så härligt varm och min lycka var pyramidalisk. Iyivet hade varit frikostigt mot mig, jag ökade på frikostigheten. Det var härliga stunder, bland de härligaste i mitt liv. Men, som man skall få se, långt efteråt fick jag betala för dem.

John Finkelman. 13.Man glömmer inte sådana erfarenheter och i sin mänskliga dumhet kan man inte förstå att det visst inte är någon/ omutlig lag som dekreterar att samma ting skola framkalla samma resultat. Det göra de icke, annars skulle den tusende opiumpipan framkalla samma njutning som den första, annars skulle en cocktail i stället för flera ge samma värme efter ett helt år av cocktails.

En dag innan jag åt min lunch tog jag en cocktail för mig själv, då jag inte hade någon gäst. Sedan blev det en daglig vana. Och nu hade John Finkelman fått tag i mig: jag började dricka regelbundet och ensam, inte för sällskaps skull, inte för smakens skull, utan för den verkan det hade på mig.

Jag behövde rent av denna formiddagscocktail, och det föll mig aldrig in att det fanns något skäl varför jag inte skulle ta den. Jag betalade för den. Jag kunde betala för tusen om dagen, ifall jag ville. Och vad gjorde en cocktail — en enda — mig, som vid så många tillfällen förr i världen druckit oerhörda mängder av mycket starkare slag, utan att det gjort mig någonting.

Programmet för mitt liv hemma på gården var följande: Varje morgon klockan halv nio gick jag till

mitt skrivbord, sedan jag i sängen läst korrektur från klockan fyra eller fem. Diverse anteckningar och korrespondens sysselsatte mig till klockan nio, då jag alltid började skriva. Vid elvatiden hade jag mina tusen ord färdiga. Efter ytterligare en halv timmes sysslande med ett och annat vid skrivbordet var mitt arbete för dagen slut, så att när klockan var halv tolv, kunde jag lägga mig i min hängmatta under trädenmed min postväska och morgontidningarna. Klockan halv ett åt jag lunch och på eftermiddagen badade eller red jag.

En dag klockan halv tolv innan jag lade mig i hängmattan, tog jäg en cocktail. Jag upprepade detsamma följande dagar och naturligtvis tog jag också en cocktail innan jag åt klockan halv ett. Snart fann jag att jag midt under mitt arbete med mina tusen ord vid skrivbordet började längta efter min halv tolv-cocktail.

Nu äntligen blev jag fullkomligt medveten om att jag hade begär efter sprit. Men vad gjorde det? Jag var inte rädd för John Finkelman, därtill hade jag sällskapat för länge med honom. Jag var förståndig och jag var måttlig. Aldrig skulle det falla mig in mera att dricka till överdrift. Jag kände till John Finkelmans försåt och fallgropar,

mindes de olika sätt på vilka han en gång försökt att ta livet av mig. Men allt detta var länge, länge sedan. Aldrig skulle det komma i fråga att jag drack mig drucken, redlös. Vad jag ville ha var nätt och jämnt så mycket att värmen steg i mina ådror, sinnet blev leende och ljust och att min fantasi fick en liten uppryckning. Å, jag var helt och hållet herre över mig själv och över John Finkelman också för övrigt.

TRETTIOFÖRSTA KAPITLET.

Men samma stimulus för den mänskliga organismen fortfar icke i oändlighet att frambringa samma resultat. Så småningom upptäckte jag att det inte alls låg något uppiggande i en enda cocktail. Efter den var jag som död, utan värme, utan kittling till skratt och munterhet. Snart behövdes det två eller tre glas för att åstadkomma den ursprungliga effekten. Och jag ville känna den. Jag drack min första cocktail klockan halv tolv, när jag tog morgonposten med mig i hängmattan, och den andra en timme senare strax innan jag åt. Jag fick för vana att stiga ur hängmattan tio minuter tidigare för att få tid att svepa i mig två cocktails till före lunchen. Det blev tre cocktails dagligen under timmen mellan skrivbordet och matbordet. Och så hade jag fått två ytterst farliga vanor: att dricka regelbundet och dricka ensam.

Jag hade alltid varit med om att dricka när jag hade någon hos mig; nu drack jag när jag var ensam. Så tog jag ett nytt steg. När jag hade till gäst en man som endast drack mycket måttligt, tog jag två glas till hans enda. I det ena skålade jag med honom, det andra drack jag utan att han såg det. Jag *stal* det där andra glaset, jag stal till och med när jag inte skulle ha behövt det. Och John Finkelman kom medsitt finurliga resonemang. »Om du försöker övertala den där mannen att ta ett glas till, kanske han blir drucken. Han tål inte mer än ett glas. Men det gör du. Varför skall du behöva rätta dig efter honom? Han har nog av ett enda glas för att bli i humör, du behöver flera. Det är din fulla rättighet att också ta dem.»

När jag skriver ned detta, ber jag mina läsare komma ihåg att jag varken är en idiot eller en stackare. Efter världens sätt att döma är jag tvärtom en man som lyckats i livet, och det på ett sätt som krävt både hjärna och viljekraft långt över det vanliga måttet. Min kropp är stark. Den har strävat igenom vad som kommit svagare naturer att dö som flugor. Och ändå hände vad jag här berättar min kropp och mig själv. Det är ett faktum. Min dryckenskap är ett faktum, den är någonting som verkligen ägt rum, inte någon teori eller spekulation, och enligt mitt sätt att se saken bekräftar den endast ytterligare John Finkelmans makt, ett barbari som vi fortfarande låta existera, en livsfarlig situation som dröjt sig kvar från gamla galna och brutala dagar och som tar sin dryga tuE av ungdom, styrka, intelligens och mycket annat av det bästa som växer upp bland oss.

Efter en lång stunds tumlande i simbassängen, varpå sedan följde en härlig ridt över bergen eller upp och ned för Måndalen, kände jag mig så glad och upplivad att jag ville bli ännu mera glad och upplivad. Jag visste sattet. En cocktail före supén dugde inte, nej, två eller tre måste det vara. Jag tog dem också. Varför inte? Dét ingick i mina dagliga vanor.

Jag började också att alltid finna på ursäkter förextra cocktails. Antingen var det trevligt främmande, förargelse över min byggmästare eller en tjuvaktig murare, att min favorithäst måste skjutas efter att ha brutit sig över en gärdesgård eller goda nyheter med morgonpesten från piina redaktörer och förläggare. Det gjorde detsamma vad det var, så snart begäret vaknat hos mig. Saken var den att nu ville jag ha alkohol. Äntligen hade det kommit därhän efter mer än tjugu år. Och själva min styrka utgjorde min svaghet. Jag behövde två, tre eller fyra glas för att erfara samma resultat som ett enda glas Utövar på en vanlig människa.

Jag hade emellertid ännu så länge för princip att aldrig ta ett glas förrän jag på förmiddagen skrivit mitt dagliga pensum av tusen ord. Men sedan — arbetet var som om det icke funnits till för mig, jag ägnade det icke en flyktig tanke ens, förrän nästa morgon då jag sätt vid mitt skrivbord och påbörjade mina nästa tusen ord. Det var för övrigt ett sinnestillstånd som jag knappast kunnat önska bättre. Tack vare alkoholen nötte jag inte ut min energi. John Finkelman var nog inte så svart som man ville måla ut honom. Han kunde göra en många goda tjänster, och detta var en av dem.

Och det arbete jag presterade var sundt, utan en skymt av pessimism. Jag hade lärt mig vägen till livet genom min låijga sjukdom. Jag visste att illusionerna hade rätt, och jag prisade illusionerna.

Låt mig nu upprepa den fråga jag själv gjort mig tiotusen gånger: varför drack jag? Behövde jag verkligen det? Jag var lycklig. Var det därför att jag var för lycklig? Jag var stark. Var det därför attjag var för stark? Ägde jag för stort övermått av livskraft? Jag vet inte varför jag drack. Jag kan inte svara, men jag vill antyda den misstanke, som alltid växer hos mig. Jag har varit i för nära beröring med John Finkelman under för många år. En vän-sterhändt människa kan genom lång övning bli höger-händt. Hade jag på samma sätt genom lång övning blivit alkoholist?

Jag var så lycklig. Under min långa sjukdom hade jag lärt mig vad en kvinnas kärlek egentligen vill säga. Jag förtjänade mera pengar med mindre arbete. Jag strålade av hälsa. Jag sov som ett barn. Jag skrev alltjämt böcker som hade framgång. Jag visste inte vad sorg och bekymmer av något slag betydde. Iyi-vet var för mig som en oändlig sång. Jag var nästan förargad över de välsignade timmar jag sov, därför att de rövade ifrån mig litet av den glädje jag erfor när jag var vaken. Och ändå drack jag. Och ju mera jag drack, desto mera behövde jag. När jag åt middag på en restaurant inne i staden, fick jag minst tre cocktails serverade vid bordet innan jag började äta, och på vägen till middagen kunde det mycket väl hända att jag tagit mig fyra eller fem glas, om jag träffat goda vänner. När jag hade brådtom, fick jag mina cocktails serverade dubbla; då tog det mindre tid att få i mig den kvantitet jag måste ha.

Ett resultat av detta regelbundna supande var att jag började känna mig trött och utsläpad. Min intelligens blev så van att leva på artificiell väg, att den snart icke arbetade utan konstlade medel. Alkoholen blev allt mera nödvändig för mig i vad jag än skulle företa mig, i arbetet som i umgänget med män-niskor. Ett annat resultat var att John Finkelman började bringa mig ur jämvikten igen. Han inficie-rade mig med min gamla långvariga sjukdom, så att jag åter började jaga efter Sanningen för att rycka slöjan av henne. Det kom gradvis. Mina tankar började bli mulna igen, fastän det gick långsamt.

Ibland slog mig nog tanken på varthän mitt ständiga supande till sist skulle leda. Men John Finkel-man förstod godt att tysta ned sådana frågor. »Kom så ta vi oss ett glas och jag skall tala om alltsammans för dig», är hans sätt. Och det klickar aldrig. Till exempel:

Jag hade varit utsatt för en olyckshändelse, som krävde en kinkig operation. En morgon, en vecka efter det jag kommit ned från operationsbordet, låg jag i min sjukhussäng, klen och matt. Solbrännan i min hy hade förvandlats till sjuklig gulblekhet, så mycket som kunde ses under min groende skäggbotten. Doktorn stod vid sängen och skulle just till att gå. Han sneglade ogillande på cigarretten jag rökte.

»Det där borde ni låta bli», förmanade han. »Det går aldrig väl i längden. Se på mig.»

Jag gjorde det. Han var ungefär vid min egen ålder, bredaxlad, högbröstad, med klara ögon och kinder som lyste av hälsa. Man kunde knappast se ett vackrare praktexemplar till man.

»Jag rökte också förr», fortfor han. »Cigarrer. Men jag slutade. Och se på mig nu.»

Mannen var stolt, och det med rätta. Men inom en månad var han död. Det var inte någon olyckshändelse. Ett halvt dussin olika bakterier med långa vetenskapliga namn hade angripit och förstört honom.Komplikationerna voro häpnadsväckande och pinsamma; i flera dagar låg detta praktexemplar till människa och skrek i plågor så att det hördes ett helt kvarter bort. Han dog skrikande.

»Där ser du», sade John Finkelman. »Han skulle vara rädd om sig själv. Han slutade till och med att röka. Och vad fick han för det? Bakterierna förstörde i alla fall din utmärkta doktor, trots alla hans försiktighetsmått. Börja bara bakterierna, vet man aldrig var de sluta. Nästa gång kan det vara din tur. Tänk på vad han fick försaka. Vill du verkligen försaka allt jag kan ge dig, bara för att bakterierna skola komma och göra slut på dig? Det finns i livet ingenting säkert. Alltsammans är lotteri. Men jag gör livet leende, och jag skrattar åt den osäkra verkligheten. De och skratta med mig. Din stund kommer ju alltid till sist, men skratta åtminstone till dess. Det är

ju ganska mörkt i världen. Jag lyser upp den åt dig. Det måtte väl vara en rutten värld, där det kan hända sådant som det där med din doktor. Det finns bara ett sätt: ta ett glas till och glöm alltsammans. »

Naturligtvis gjorde jag det. Jag tog ett glas till varenda gång John Finkelman påminde mig om vad som inträffat. Men jag drack i alla fall med förstånd. Jag lagade alltid att jag fick de bästa varor, jag ville endast ha stimulus och undvek alltid ruset. Här vill jag i förbigående anmärka, att när en man börjar dricka förståndigt, visar det vanligen att han har mycket länge vandrat tillsammans med John Finkelman.

Men jag fortsatte med min princip att aldrig smakaalkohol förr än jag gjort mitt dagsarbete på tusen ord. Ibland tog jag mig dock en dags ledighet. Och när jag då inte våldförde någon princip, brydde jag mig inte om hur tidigt jag tog mitt första glas. Och personer, som aldrig själva vetat vad det vill säga att supa, undra ändå över hur dryckenskapsvanan växer!

TRETTIOANDRA KAPITLET.

När *Snark* begav sig ut på sin långfärd från San Francisco fanns ingenting att dricka ombord. Eller snarare, vi voro alla okunniga om att det fanns någonting och vi upptäckte det inte förrän efter flera månader. Denna seglats med en »torr» båt hade jag tänkt ut i förväg för att spela John Finkelman ett spratt. Och det visade att jag åtminstone helt flyktigt började lyssna till de svaga varningar som begynte stiga upp i mitt samvete.

Naturligtvis försökte jag dölja situationen för mig själv och ursäktade mig för John Finkelman. Jag tog det mycket korrekt. Jag sade, att jag inte tänkt dricka annat än när vi voro i hamn. Under den torra sjöresan skulle mitt kroppssystem bli renat från den alkohol som genomsyrat det, så att när jag nådde hamn skulle jag åter vara i stånd att glädja mig åt John Finkelman mera genomgående. Hans bett skulle bli skarpare, hans uppryckning mera fullständig och behaglig.

Vi voro tjugusju dagar på väg mellan San Francisco och Honolulu. Efter första dagen stördes jag icke vidare av tanken på ett glas. När jag någon gång under resan tänkte i förväg på de förtjusande middagarna på Hawaii — jag hade varit där ett par gångerförut — tänkte jag naturligtvis också på att det skulle bli både det ena och det andra glaset före måltiden. Jag tänkte inte på dem med någon särskild längtan, tyckte endast att det skulle bli trevligt att vara med om sådana där fester igen.

Således visade jag ännu en gång till min stora tillfredsställelse att jag var John Finkelmans herre. Jag kunde dricka när jag ville, låta bli när jag inte ville. Därför tänkte jag fortfarande dricka när jag ville.

Ungefär fem månader tillbragte vi på de olika öarna i Hawaii-gruppen. När jag var i land, drack jag, till och med litet mera än jag varit van att dricka i Californien före resan. Folket på Hawaii tycktes i allmänhet dricka mer än invånarna under mera tempererade latituder. Och ju längre jag kom in i tropikerna, desto mera fann jag att man drack, desto mera drack jag själv.

Från Hawaii seglade vi till Marquesasöarna. Resan varade i sextio dagar. Under denna tid såg jag aldrig land, varken ett segel eller en ångbåtsrök. Men i början av dessa sextio dagar gjorde kocken ett fynd. På bottnen av en djup kista fann han ett dussin flaskor angelika och muskatell. De hade kommit med ner från källaren på min landtgård tillsammans med konserverade frukter och marmelader. Sex månader i värmen hade åstadkommit något slags förändring j det tjocka, söta vinet, jäst det, förmodar jag.

Jag smakade. Helt enkelt utmärkt. Och varje dag klockan tolv, när jag gjort mina observationer och fått besticket, drack jag sedan ett halvt glas av det där vinet. Det livade upp alldeles märkvärdigt.Det värmde sinnet, det kom allting, till och med den ibland rätt otrevliga sjön, att se ljusare och gladare ut. När jag om rnornarna satt under däck och svettades ut mina tusen ord, tänkte jag i förväg på den där angenäma stunden klockan tolv.

Men jag måste vara sparsam, ty man kunde aldrig veta hur lång resan skulle bli. Jag var ledsen över att det inte fanns flera flaskor. När de voro slut, hade jag fått tillbaka min törst efter sprit och var mycket ivrig att komma

till Marquesasöarna.

När jag äntligen kom dit, var jag i besittning av en rent av glupande törst. På Marquesasöarna fun-nos åtskilliga vita, en mängd tvinsjuka infödingar, härliga naturscenerier, vanlig »dussinrom», ofantliga kvantiteter absint, men varken whisky eller gin. Rommen brände upp gommen — jag vet det, ty jag försökte den. Men jag hade alltid kunnat finna mig, och så litade jag till absinten. Svårigheten med den var att jag måste ta den i ovanliga kvantiteter för att den skulle ha någon inverkan på mig.

Från Marquesasöarna seglade jag med tillräckligt med absint i barlasten för att det skulle räcka till Tahiti, där jag försåg mig med både skotsk och amerikansk whisky, och sedan var Snark under hela färden aldrig »torrlagd» vidare. Men jag anhåller att icke bli missförstådd. Det var aldrig fråga om rus med omtöcknad och raglande hjärna. Den tränade och förståndige drinkaren med stark konstitution nedlåter sig icke till något dylikt. Han dricker för att må väl, och inte vidare. Han skaffar sig på sin högsta höjd ett diskret och passande halvrus. Och han gör det utan att det synbarligen straffar sig. Det finns hundratusentals män i Förenta Staterna den dag som i dag är, söm på klubbar, hotell och i sina egna hem berusa sig på detta sätt, män som aldrig äro »fulla», men som ändå, ehuru de flesta av dem förtrytsamt förneka det, sällan äro riktigt nyktra. De tro alla liksom jag att de äro de vinnande i spelet med John Finkelman.

På sjön var jag ganska återhållsam; i land drack jag mera. Det var som jag behövt mera i tropikerna. Detta är en ganska vanlig erfarenhet, ty det överdrivna bruket av alkohol bland de vita i de tropiska länderna är ett notoriskt faktum. Tropikerna äro icke lämpliga för vita män. Deras hud skyddar dem icke mot solens starka, vita ljus. De ultravioletta strålarna och andra osynliga strålar från översta ändan av spektrum slita igenom deras bindvävnader, alldeles som X-strålarna gjorde vid så många laboratorieexperiment, innan man kom under fund med faran.

Vita män i tropikerna undergå radikala förändringar till sin natur. De bli vilda, skoningslösa. De begå förfärliga handlingar av grymhet som de aldrig skulle tänka sig möjligheten av i sitt eget tempererade klimat. De bli nervösa, lättretliga och mindre moraliska. Och de dricka som de aldrig druckit förr. Drickandet är en av de många formerna för degeneration, som blir en följd när vita män länge äro utsatta för mycket vitt ljus. Ökningen i alkoholbruket är automatiskt. Man bör aldrig uppehålla sig länge i tropikerna. Det tycks medföra döden, och det ivriga supandet påskyndar processen. Man resonerar aldrig, man bara dricker.

Jag fick också en släng av »solsjukan», ehuru jag bara vistades i tropikerna ett par år. Jag drack myc-ket under denna tid, men här vill jag genast förebygga ett missförstånd. Drickandet var icke sjukdomens orsak. Jag var stark som en tjur och flera månader kämpade jag emot solsjukan, som sargade huden och mina ömtåliga bindvävnader. Hela vägen genom Nya Hebriderna och Salomonsöarna arbetade jag för fem, fastän jag ständigt led av malaria och andra åkommor, som t. ex. spetälska.

Att navigera ett fartyg genom rev och trånga passager, utefter kuster där inga fyrar finnas, såsom i korallhavet, kräver bara det sin man. Jag var den ende navigatörn ombord, jag hade ingen som kunde hjälpa mig att arbeta ut mina observationer, ingen som jag kunde rådgöra med i mörkret bland rev och grund som icke funnos på något kort. Jag hade ensam att göra alla vakter; jag var både styrman och kapten. Tju-gufyra timmar i dygnet stod jag till rors och stal mig till en liten tupplur då och då, när det så kunde foga sig. Dessutom var jag också läkare ombord. Och det var inte något lätt göra på Snark denna tid. Alla ombord ledo av malaria, den tropiska malarian, som kan bli döden på tre månader. Alla ledo av variga sår och den vansinniga klådan av ngaringari. En japansk kock blev vansinnig av sina alltför många sjukdomar. En av mina polynesiska gastar låg för döden i gastrisk feber. Jag hade minsann göra, så att jag visste jag levde, jag gav in medicin, drog ut tänder och hjälpte mina patienter igenom sådana småsaker som likförgiftning.

Men dessutom var jag också författare. Jag skrev trots allt mina tusen ord varenda dag, utom när febern tog mig allt för starkt eller sjön gick så att jaginte ett ögonblick kunde lämna Snar k åt sig själv. Jag var också ett slags upptäcktsresande, som måste se allt och samla material i sina anteckningsböcker. Och slutligen var jag herre och ägare till detta fartyg, som besökte främmande platser där besökande voro sällsynta och som man alltid gjorde mycket väsen av. Jag hade därför mina sällskapliga plikter både i land och ombord, var bjuden till plantageägare,

handlande, guvernörer, örlogskaptener, ullhåriga kannibalkungar och deras premiärministrar, som stundom voro nog lyckliga att kunna ståta i en bomullsskjorta.

Naturligtvis drack jag. Jag drack med mina gäster och värdar. Jag drack också ensam. När jag arbetade för fem, tyckte jag att jag hade rätt till det. Alkohol var nyttig för en man som måste arbeta hårdt. Jag iakttog dess verkan på min fåtaliga besättning, här de liksom fingo nytt liv av ett styvt glas rom, sedan de hållit på att bryta ryggen av sig genom att hiva ankaret från fyrtio famnars djup och stodo där flåsande och skälvande av utmattning. De fingo tillbaka andan, torkade sig om munnen och togo nya tag. Och när vi kölhalade Snark och fingo arbeta i vattnet till halsen mellan täta feberanfall, märkte jag hur rommen underlättade arbetet.

Här ha vi återigen en ny sida hos den mångsidige John Finkelman. Vid första påseendet ser det ut som om han gav någonting för ingenting. Där det icke finns någon kraft kvar, ger han ny kraft. Den uttröttade driver han till ytterligare ansträngning. För tillfället tycks det verkligen vara en faktisk ökning av styrkan. Jag kommer ihåg när jag lämpade kol på en oceanångare under åtta dagars helvete, hur viallesammans rent av levde på whisky. Vi arbetade hela tiden halvrusiga, och utan whiskyn skulle vi inte ha kunnat lämpa kolet.

Denna styrka som John Finkelman ger är icke inbillad; den är verklig. Men den så att säga rövas från kraftkällorna och måste till sist betalas, och det med ränta. Men vilken uttröttad varelse tänker på att se så långt i förväg? Han tar den underbart ökade styrkan till dess nominella värde. Och mer än en utarbetad affärsman, yrkesman eller vanlig kroppsarbetare har vandrat John Finkelmans dödsstig på grund av detta misstag.

John Finkeltnan. 14.

TRETTIOTREDJE KAPITLET.

Jag for till Australien för att lägga mig på ett sjukhus och bli hoplappad igen, varefter jag ämnade fortsätta min resa. Och under de långa veckor jag låg på sjukhuset saknade jag aldrig ett ögonblick alhokolen — jag hade icke den minsta tanke ditåt. Jag visste att tanken skulle komma igen, bara jag väl var på fötterna. Men när jag kom så långt, var jag ännu icke botad från mina värsta åkommor. Jag hade fortfarande Naamans silverhud. Den egendomliga solsjukan, som de australiska läkarna icke kunde få bukt med, slet fortfarande i mina bindvävnader. Jag hade ännu malaria, som när jag minst anade det kastade mig på sjukbädden igen i yrsel och frosskakningar.

Jag övergav därför resan med *Snark* och uppsökte ett svalare klimat. Samma dag jag kom ut från sjukhuset började jag dricka igen som en helt naturlig sak. Jag drack vin till måltiderna, cocktails före dem. Jag drack whiskygrogg, när någon som jag var tillsammans med brukade dricka sådant. Jag var så fullkomligt herre över John Finkelman att jag kunde vara tillsammans med honom eller låta honom gå alldeles som jag behagade, och som jag gjort i hela mitt liv.Efter någon tid for jag till södra Tasmanien, där klimatet är betydligt hälsosammare. Och jag befann mig på en plats, där ingenting att dricka fanns att få. Det brydde jag mig inte om, det var inte någon försakelse för mig. Jag söp in den kyliga luften, gjorde ridturer och skrev mina tusen ord om dagen.

För att inte några av mina läsare ändå skola tänka att det var mina många föregående års drickande som var orsaken till min förstörda hälsa, vill jag här nämna att Nakata, min japanske kajutpojke, var alldeles medtagen av febern, likaså Charmian, som dessutom till den grad led av tropisk nevrasteni att det behövdes flera år i tempererat klimat för att bota henne. Och varken Nakata eller Charmian hade någonsin druckit.

När jag återvände till Hobart Town, där det fanns sprit, började jag dricka igen som vanligt. Men när jag for från Australien med en lastångare, vars befälhavare var helnykter, tog jag icke ett enda glas på fyrtiotre dagar. När jag kom till Ecuador alldeles under den tropiska solen, där människorna dogo som flugor av gula febern, koppor och böldpest, började jag genast dricka, och jag fick ingen av de grasserande sjukdomarna. Men det fingo icke heller Charmian och Nakata, som inte drucko någonting.

Trots min klena hälsa stannade jag ännu på åtskilliga platser i tropikerna, och det dröjde ganska länge innan jag kom tillbaka till det härliga, tempererade klimatet i Californien. Jag hade mina sista feberanfall, såg min

silverhud försvinna, kände hur mina solsargade bindvävnader kraftigt och sundt knöto ihop sig igen och drack som en bredaxlad, högbröstad man kan dricka.

TRETTIOFJÄRDE KAPITLET.

När jag kom tillbaka till mitt hem i Måndalen återtog jag min vanliga levnadsordning i fråga om alkohol. Mitt program var: det första glaset först sedan jag skrivit mina tusen ord. Men sedan blev det många glas till middagen. Ingen såg mig dock någonsin drucken av den enkla anledningen att jag aldrig var det, ehuru jag var »glad» minst ett par gånger om dagen; och den mängd alkohol jag konsumerade skulle mycket snart ha gjort slut på den som icke varit van.

Det var alldeles som förr. Ju mera jag drack, desto mera måste jag dricka för att känna någon verkan. Det kom en tid då cocktails inte längre voro tillräckliga. Whiskyn var kraftigare. Den verkade snabbare även i mindre kvantiteter. Jag drack de finaste sorter oblandade under förmiddagen och sedan om aftonen blev det grogg.

Min sömn, som alltid varit utmärkt, började nu bli mindre god. Jag hade haft för vana att läsa mig till sömns igen, om jag råkade vakna. Men nu lyckades det inte. Fastän jag kunde ligga och läsa ett par tre timmar midt i natten, var jag så klarvaken som någonsin, och jag fann att ett glas alkohol var det enda sömnmedlet. Ibland behövde jag till och med två eller tre glas.Men den korta sömnen så där fram mot morgonen gjorde att mitt kroppssystem icke fick tid att arbeta bort alkoholen. Resultatet blev att jag vaknade med halsbränna och torra läppar, med en lätt tyngd i hu-hudet och en svag, nervös hjärtklappning. Jag mådde verkligen inte bra. Jag led av drinkarens vanliga onda, morgonsjukan. Vad jag behövde var någonting som piggade upp mig. Så tog jag mig då och då ett glas före frukosten för att få aptit. Jag fick också vid denna tid en annan vana, nämligen att ha vatten-karafinen bredvid sängen för att svalka mina brännande slemhinnor.

Jag hade nått ett tillstånd, då min kropp aldrig var fri från alkohol. Om jag for till avlägsna platser, ville jag inte riskera att finna dem torrlagda. Jag tog med mig en eller flera flaskor whisky. Förr hade jag förvånat mig över att man kunde göra något sådant. Nu gjorde jag det själv utan att blygas. Och när jag var ute tillsammans med kamrater, kastade jag allt vad regler heter över bord. Jag drack när de drucko, vad de drucko, och på samma sätt som de drucko.

Jag gick omkring och bar med mig en skön alkoholeldsvåda, skulle jag vilja säga. Den närdes av sina egna lågor och flammade allt högre. Inte en enda stund, medan jag var vaken, kunde jag undvara mitt glas. Jag började nu dricka midt under mitt arbete, när jag bara skrivit femhundra ord, och det dröjde inte länge förrän jag måste ha en whisky innan jag satte pennan på papperet.

Jag insåg alltför väl hur allvarligt detta var. Jag ställde upp nya regler för mig. Jag skulle icke smakasprit förrän jag slutat mitt arbete. Men nu reste sig ett nytt djävulskt hinder. Arbetet vägrade helt enkelt att låta sig utföras, utan att jag drack. , Jag måste ha whisky för att kunna skriva. Nu började jag kämpa. Jag hade till sist fått begäret, och det behärskade mig. Jag kunde sitta vid mitt skrivbord och fumla med penna och papper, men orden vägrade att komma. Min hjärna kunde inte tänka de riktiga tankarna, emedan den hela tiden var besatt av den enda tanken att på andra sidan i rummet i sitt skåp stod John Finkelman. När jag då i förtvivlan gick och tog mitt glas, lossnade genast fjättrarna och den frigjorda hjärnan gav villigt från sig de tusen orden.

I mitt hus i Oakland beslöt jag att inte ta hem någon sprit, sedan jag druckit ur vad som fanns där. Det tjänade ingenting till, ty det fanns ändå en hel låda öl. Förgäves försökte jag skriva. Öl är en mycket dålig ersättning för sprit och dessutom tyckte jag inte om öl. Men ändå kunde jag inte tänka på annat än det där ölet, och icke förrän jag druckit ett par flaskor kunde jag börja skriva och under den tid jag sedan skrev blev det en hel mängd flaskor. Det värsta var att ölet gav mig en förfärlig halsbränna, men trots detta drack jag dock ur hela lådan.

Men nu var det slut. Jag köpte inte någonting mera, och genom verkligen hjältemodiga ansträngningar lyckades jag ändå skriva mitt dagliga pensum utan någon sporre av John Finkelman. Men hela tiden kände jag det

krävande behovet efter alkohol, och så snart jag slängt pennan, skyndade jag genast ut i staden för att ta mitt första glas. Du mildehimmel! Om John Finkelman till sist kunde få en sådan makt över mig, en icke-alkoholist, hur måste icke då den verklige alkoholisten lida under kampen mot sin fysiks organiska begär, medan hans närmaste ingenting förstå, utan förakta och håna honom!

TRETTIOFEMTE KAPITLET.

Men frakten måste betalas. John Finkelman började kassera in den, och han kasserade icke in så mycket av kroppen som av själen. Den gamla långa sjukdomen som varit helt och hållet intellektuell bröt ut på nytt. De gamla spökena som länge hållits nere började lyfta sina huvuden igen. Men nu voro de olika och ännu rysligare. De gamla spökena hade dock låtit behärska sig av en sund och normal logik. Men nu fördes de fram av John Finkelmans Vita Logik, och John Finkelman låter aldrig sina egna spöken vila. För att bota den pessimismens sjukdom som förorsakas av dryckenskap måste man dricka vidare för att söka det bedövningsmedel som John Finkelman lovar men aldrig ger.

Hur skall jag nu kunna beskriva denna Vita Logik för dem som aldrig haft någon erfarenhet av den? Kanske det är bäst att först som sist konstatera att en dylik beskrivning är hart när omöjlig. Låt oss tänka oss Hashisch-land till exempel, detta land av oändlig utsträckning i tid och rum. För många år sedan gjorde jag två minnesvärda resor till detta fjärran land. Mina äventyr där stå i alla sina detaljer skarpt inristade i min hjärna. Och ändå har jag förgäves sökt med otaliga ord beskriva bara enenda liten sådan detalj för personer som icke ha rest där.

Jag begagnar metaforens hela hyperbol, jag talar om vilka århundraden av tid, vilka avgrunder av otänkbar dödsångest som kunna rymmas i varje intervall mellan noterna i en på ett piano hastigt spelad jig. Jag talar en hel timme och breder ut mig över denna enda sida av Hashisch-land, och till sist har jag ändå inte förmått berätta ett enda ord. Och när jag inte kan få dem att förstå denna enda sak av allt det oändligt fruktansvärda och underbara, då vet jag att det är lönlöst att försöka ge en idé ens om Hashisch-land.

Men låt mig tala till en annan vandrare i detta förtrollade land, och jag skall genast bli förstådd. En mening, ett ord överför omedelbart till hans själ vad timmar av ord och meningar icke förmå den oerfarne att fatta. Så är det också med John Finkelmans rike, där den Vita Logiken härskar. De som icke ha vandrat där komma alltid att uppfatta vandrarens berättelse som obegriplig och fantastisk. Men jag vill åtminstone be främlingen i John Finkelmans land att försöka sätta tro till vad jag nu går att berätta.

Ty det finns i alkoholen farliga sanningsglimtar. Filip den nyktre går i borgen för Filip den druckne i detta fall. Det tycks finnas flera slag av sanning i denna värld. Några slags sanningar äro sannare än andra. Somliga slag av sanning äro lögner, och dessa äro just de som äro av den största nyttan för ett liv som verkligen vill leva. Du obevandrade resande, här ser du genast hur förryckt och hädiskt det rike är, som jag försöker beskriva för dig på det språk somtalas av John Finkelmans stam. Det är inte din egen stams språk, den stam, vars medlemmar beslutsamt undvika de vägar som leda till döden och endast beträda dem som gå mot livet. Ty det finns vägar och vägar, och av sanningar finns det sanningar och sanningar. Men hav tålamod. Till sist kanske du skall, genom vad som synes vara endast en jämmer i ord, svagt skymta avlägsna glimtar av andra land och stammar.

Alkoholen säger sanningen, men dess sanning är inte normal. Det som är normalt är sundt, och det som är sundt befordrar liv. Normal sanning är ett särskilt och lägre slag av sanning. Tänk på en arbetshäst. Under alla sitt livs växlingar måste han från början till slut på något slags dunkelt sätt tro att liv är någonting godt, att släpet under selen är godt, att döden, hur blindt instinktivt han än uppfattar den, är en fruktansvärd jätte, att livet är en välsignelse, att när hans liv till sist svinner hän, han inte skall bli piskad och tvingad över sin spattiga förmåga, att också ålderdomen är någonting hedersamt och värdigt, ehuru ålderdomen för honom betyder en utmärglad fågelskrämma framför en gatkrämares kärra, snubblande under vartenda piskrapp hän mot slutet, som betyder sönderstyckning och utportionering till hönsgården, garveriet, limkokningsanstalten och benmjölsfabriken. Ända till sitt sista snubblande steg måste denna arbetshäst låta sig nöjas med den lägre sanning som är livets sanning

och som gör det möjligt att uthärda livet.

Denna arbetshäst är, liksom alla andra hästar och alla andra djur, däribland människan, livsförblindadoch sinnesbedövad. Han vill leva till vad pris som helst. Ivivets spel är någonting godt, det må nu aldrig så mycket vara en ständig plåga och till sist bli den förlorande parten. Detta är det slags sanning som gäller, icke för universum, men. för de levande varelserna där, om de vilja härda ut en kort tid, innan de gå bort. Denna sanning, den må nu vara hur missledande som helst, är den sunda och normala sanningen, den förståndiga sanningen, som livet måste tro på för att leva.

Människan allena har bland alla djur fått förnuftets fruktansvärda gåva. Människan kan med sin hjärna tränga igenom tingens berusande sken och betrakta ett universum, bepansrat med likgiltighet mot henne och hennes drömmar. Hon kan göra detta, men det är inte bra för henne att göra det. För att leva och leva i ordets fullaste bemärkelse, är det godt att vara livsförblindad och sinnesförlamad. Det som är godt är sant. Och detta är det slags sanning, som människan, trots dess mindervärdighet, måste känna och låta sina handlingar ledas av under den orubbade förvissningen, att det är den absoluta sanningen och att icke något annat slags sanning kan råda i universum. Det är väl om människan kan till nominellt värde godtaga andens bedrägerier och köttets försåt och genom känslans dimmor jaga efter passionens lockelser och lögner. Det är väl, om hon kan låta bli att se vare sig skuggor eller alltings intighet och icke förskräckas för lustama.

Och det människan gör. Otaliga äro de som ha sett en glimt av detta andra och sannare slag av sanning och studsat tillbaka för den. Otaliga människorha gått igenom den långa sjukdomen och levat för att berätta om den och med flit glömma den till sitt livs slut. De levde. De förstodo livet, ty livet är vad de voro. De gjorde rätt.

Och nu kommer John Finkelman med sin förbannelse, som han låter gå ut över människan med fantasi, människan som är fylld av liv och begär att leva. John Finkelman sänder sin Vita Logik, den silvervite budbäraren med sanningen bortom sanningen, livets antites, grym och blek som rymden mellan stjärnorna, stelnad och frusen som den absoluta nollpunkten, glänsande av den ovedersägliga logikens och den oförglömliga verklighetens frost. John Finkelman vill icke låta drömmaren drömma, levaren leva. Han ödelägger födsel och död, tunnar ut till dimma tillvarons paradox, till dess hans offer ropar högt: »Vårt liv är ett bedrägeri, vår död är en svart avgrund.»

TRETTIOSJÄTTE KAPITLET.

Men jag vänder tillbaka till mina personliga erfarenheter och den inverkan som John Finkelmans Vita Logik den tiden utövade på mig. På min vackra gård i Måndalen går jag med hjärnan genomdränkt av flera månaders alkohol, tyngd av den kosmiska melankoli som alltid har varit människans arvedel. Förgäves frågar jag mig själv varför jag skall vara ledsen. Mina nätter äro varma. Mitt tak läcker icke. Jag har mat att tillfredsställa alla min aptits nycker med. Jag har inte ondt någonstädes. Den goda gamla köttmaskinen går gladt som vanligt. Varken min hjärna eller mina muskler äro utarbetade. Jag har jord, pengar, makt, erkännande av världen, medvetandet att jag gör godt genom att tjäna andra, jag har en hustru som jag älskar, barn som äro kött av mitt kött. Jag har gjort och gör fortfarande vad en god världsmedborgare bör göra. Jag har byggt hus, många hus, och plöjt upp många hundra tunnland. Och vad träd beträffar, har jag inte planterat hundra tusen?

Mitt liv har gått över grönskande ängar. Icke hundra människor på en million ha varit så lyckliga som jag. Och trots allt detta känner jag mig nedslagen, och det är därför att jag är i sällskap med JohnFinkelman. Ocli han är tillsammans med mig, därför att jag blev född under vad kommande tider skola kalla den mörka tidsåldern, före den förnuftiga civilisationens dagar. John Finkelman är i sällskap med mig, därför att han under min ungdoms okunniga dagar alltid var tillgänglig, lockade och inbjöd mig i varje hörn och på varje gata mellan hörnen. Den falska civilisation vari jag föddes tillät att det överallt fanns ställen där det såldes själagift. Iyivssystemet var organiserat så att jag och millioner med mig blevo lockade och dragna till giftställena.

Följ med mig genom en av de myriader stämningar av melankoli vari John Finkelman kastar en. Jag rider ut över min vackra egendom. Mellan mina ben har jag en härlig häst. Duften är som vin. Druvorna äro röda av höstens flammor, över Sonomabergen smyga sig lätta flockar av dimman ut till havs. Eftermiddagssolen glimmar matt i den sömntunga skyn. Jag har allting som kan göra mig glad åt att leva.. Jag är uppfylld av drömmar och mysterier. Jag är helt och hållet sol, luft och gnistor, är livskraften personifierad. Jag är en kung i känslans rike och jag trampar en jord som icke beklagar sig.

Och ändå! Med surmulna ögon stirrar jag på allt det sköna och underbara omkring mig och med bitterhet i sinnet tänker jag på, vilken ömklig figur jag gör i denna värld, som redt sig så länge utan mig och som kommer att reda sig även efter mig. Jag tänker på de människor vilkas hjärtan krossats och vilkas ryggar brutits över denna hårdplöjda mark som nu tillhör mig. Som om någonting oförstörbart kunde tillhöra det förstörbara! Dessa människor äro borta.Jag skall också gå bort. Dessa människor arbetade, röjde, planterade och stirrade med värkande ögon, medan de vilade sina under arbetet styvnade kroppar, på samma soluppgångar och solnedgångar, samma druvornas höstglöd och samma lätta molnflockar över bergen. Och de ha gått bort. Och jag vet att jag också en dag, kanske snart nog, också skall vara borta.

Borta? Jag börjar redan vara borta. I min mun har jag tandläkarens skickligt gjorda konststycken, som ersätta delar av mig vilka redan äro borta. Aldrig mera skall jag få igen min ungdoms tummar. Gamla slagsmål och brottningar ha obotligt skadat dem. Den där dunken i huvudet på en man, vars namn jag nu glömt, gjorde av med den ena tummen för alltid. Ett grepp som slant i en brottning var nog för den andra. Min magra kapplöparmage är nu endast ett minne. Eederna på de ben, som bära upp mig, äro icke längre så oklanderliga som de en gång voro, när jag under vilda nätter och släpiga dagar försträckte och bröt dem. Aldrig mera skulle jag kunna svinga mig upp i en rigg och anförtro hela mitt jag åt en enda repknut i töcknet av en rytande storm. Aldrig mera skulle jag kunna springa med slädhundarna oändliga mil över den arktiska tundran.

Jag vet att inom denna så småningom förvittrande kropp, som har hållit på att dö ända sedan jag föddes, bär jag på ett skelett; att under köttet, som kallas mitt ansikte, finns en benig, näslös dödskalle. Men ingenting av detta förskräcker mig. Att vara rädd är att vara frisk. Fruktan för döden är en hjälp åt livet. Men den Vita Dogikens förbannelse är att den inte gör en rädd. Den Vita Dogikens världssjukdom kom-mer en att skämtsamt grina liemannen i ansiktet och göra narr av levandets fantasmagori.

Jag ser mig omkring under min ridt och överallt upptäcker jag det naturliga urvalets skoningslösa och oändliga ödeläggelse. Omkring mig hör jag ett surrande knot, och jag vet att det är livets myggsvärm, som för en kort stund viner ut sin sakta klagan över den tjocka luften.

Jag rider tillbaka över ägorna. Skymningen har fallit och rovdjuren äro ute. Jag kan iakttaga den ynkliga tragiska leken, där liv lever på liv. Här finns ingen moral. Endast hos människan finns moral, och människan skapade den — en handlingskodex, som har livet till mål och tillhör den lägre ordningen av sanning. Men detta kände jag till förut, från min långa sjukdoms trötta dagar. Det var de större sanningar jag så framgångsrikt lärde mig att glömma; de sanningar, som voro så allvarliga att jag vägrade ta dem allvarligt utan hellre lekte med dem, å, så lätt, likt sovande hundar som jag inte brydde mig om att väcka. Jag bara rörde vid dem och lät dem ligga. Jag var för klok, för ondskefullt klok att väcka dem. Men nu väcker den Vita Logiken dem nolens volens åt mig, ty den Vita Logiken fruktar icke alls de jordiska drömmarnas vidunder.

»Låt du bara doktorerna av alla möjliga skolor fördöma mig», viskar Vita Logiken till mig, medan jag rider framåt. »Vad gör det? Jag är sanningen. Det vet du. Du kan inte kämpa emot mig. Man säger att jag för till döden. Vad gör det? Det är sanningen. Livet ljuger för att leva. Livet är en oupphörlig ljugande process. Livet är en dåraktig dans i det rikedär allting flyter, där företeelserna flöda i mäktig ebb och flod, fastkedjade till hjulen av månar bortom all vår kunskap. Företeelser äro spöken. Iyivet är spök-landet, där företeelserna skifta, förvandlas, sippra in i varandra och alla andra, som äro, icke äro, som ständigt flämta, förblekna och försvinna endast för att komma igen som nya företeelser. Du är en sådan företeelse, sammansatt av oräkneliga företeelser ur det förflutna. Allt vad en företeelse kan veta är hägring. Du känner begärets hägringar. Just dessa hägringar

äro otänkbara, oberäkneliga gyttringar av företeelser, som hopa sig på dig och forma dig ut ur det förflutna och sopa bort dig, tills du upplöses i andra otänkbara och oberäkneliga företeelser för att befolka framtidens spökland. Divet är en företeelse och försvinner. Du är en företeelse. Genom alla de företeelser som föregingo dig och som utgöra delar av dig steg du snattrande ur utvecklingens dy och snattrande skall du gå vidare för att blanda dig med och lösas upp i den rad av företeelser, som komma att följa efter dig.»

Naturligtvis kan jag inte svara någonting på allt detta, och under det jag rider vidare genom aftonskuggorna hånler jag åt den stora fetischen som Compte kallade världen. Och jag minns vad en annan pessimist har yttrat: »Förgängliga äro vi alla. De som

födas måste dö, och när de äro döda äro de glada att få vila.»

Men genom skymningen kommer en som inte är glad åt att få vila. Det är en arbetare på gården, en gammal italiensk invandrare. Han tar i all ödmjukhet av sig hatten för mig därför att jag för honom är

John Finkelman. 15.en livets herre. Jag är föda, husrum, ja hela tillvaron för honom. Han har i alla sina dagar arbetat som ett ök och levat mindre bekvämt än mina hästar i sina med djup strö betäckta spil tor. Han har blivit nästan krympling av arbete. Han linkar när han går. Den ena axeln sitter högre än den andra. Hans händer se ut som ohyggliga klor. Som företeelse är han ett ytterst eländigt specimen. Hans hjärna är lika dum som hans kropp är ful.

»Hans hjärna är så dum att han inte vet att han är en företeelse», skrockar den Vita Dogiken till mig. Han är sinnesdrucken. Han är en slav under livsdrömmen. Hans hjärna är uppfylld med överförnuftiga anfäktelser. Han tror på en transcendental övervärld. Han har lyssnat till profeternas griller, vilka ha blåst upp för honom den präktiga bubbla som heter Paradiset. Han känner sig i dunkel släktskap med overkligheter som ha trollat fram sig själva. Han ser töckniga visioner av sig själv fantastiskt ragla av och an genom dagar och nätter i den oändliga stjärnrymden. Det finns hos honom icke en skymt av tvivel om att icke universum skapats ensamt för honom och att det är hans bestämmelse att leva evigt i det immateriella och översinnliga rike som han och hans likar ha byggt upp av gyckelbilder och bedrägeri.

?Men du som har slagit upp böckerna och som delar mitt fruktansvärda vetande, du känner honom för vad han är, en broder till dig och stoftet, ett kosmiskt skämt, en kemiens lek, ett påklädt djur, som trädt fram ur de oskäliga djurens flock, tack vare att han händelsevis hade två stortår som inte liknade de andradjurens. Han är också bror till gorillan och chimpansen. Han dunkar sitt bröst i vredesmod och ryter och gnisslar i krampaktig ilska. Han har hemska, atavistiska drifter och han är sammansatt av alla möjliga trasor av infernaliska och förgätna instinkter.»

»Men han drömmer i alla fall att han är odödlig», invänder jag tveksamt. »Det är ändå ofantligt märkvärdigt, att en sådan där dum kloss kan sätta sig på axlarna av tiden och rida på evigheten.»

»Bah!» får jag till svar. »Skulle du kanske vilja slå igen böckerna och byta plats med den där tingesten, som bara är en aptit och ett begär, en marionett som styres av magen och underlivet?»

»Att vara dum är att vara lycklig», påstår jag.

»Då är ditt ideal av lycka att vara en gelélik organism som flyter på en tidvattenslös, ljum skymnings-sjö?»

Å, offret kan aldrig kämpa emot John Finkelman!

»Bara ett steg ifrån den förintande lycksaligheten av Buddhas Nirvana», tillägger Vita Dogiken. »Nåväl, här har du huset. Muntra upp dig och tag ett glas. Vi invigda, du och jag, vi känna till farsens dårskap.»

Och i min bokfyllda kammare, ett mausoleum för människors tankar, tar jag mitt glas, flera glas och väcker de sovande hundarna ur deras vila i min hjärna.

»Drick», säger den Vita Dogiken. »Grekerna trodde att gudarna givit dem vinet för att de skulle kunna glömma tillvarons elände. Och kom ihåg, vad Heine sade.»

Jag kommer mycket väl ihåg den eldige judens: »Med det sista andedraget är det förbi med allting:glädje, kärlek,

sorg, mackaroni, teater, limonträd, hallonkarameller, stekan av mänskliga förbindelser, kallprat, hundskall och champagne.»

»Ditt klara, vita ljus är sjukdom», säger jag till Vita Logiken. »Du ljuger.»

»Genom att säga dig sanningen för starkt», pikar han tillbaka.

»Javisst, så upp och nedvänd är tillvaron», erkänner jag nedslaget.

»Nåja, Liu Ling var visare än du», snärtar Vita Logiken. »Du minns väl honom?»

Jag nickar — Liu Ling, en stark drinkare, en av de supiga poeter som kallade sig »De sju vise av bambulunden» och som levde i Kina för många århundraden sedan.

»Det var Liu Ling», säger Vita Logiken, »som förklarade att för en drucken människa synas denna världens angelägenheter som andmat på en flod. Nå, då så! Tag en grogg till och låt gyckelbilder och bedrägeri bli andmat på en flod.»

Och medan jag sitter och läppjar på min grogg, kommer jag att tänka på en annan kinesisk filosof, Chuang Tzu, som fyra hundra år före Kristus hånade detta världens drömland och sade: »Hur kan jag veta,

att icke de döda ångra att förut ha hängt fast vid livet? De som drömma om gästabudet vakna till klagan och sorg. De som drömma om klagan och sorg vakna för att förena sig med jaktsällskapet. Medan de drömma, veta de icke att de drömma. Somliga vilja till och med tyda den dröm de hålla på att drömma, och först när de vakna veta de att det var en dröm . . . Dårar tänka att de äro vakna nu och smickra sig självamed att veta, att de äro verkliga prinsar eller bönder. Confucius och jag äro båda drömmar, och jag som säger att I ären drömmar, jag är bara en dröm själv.

»En gång drömde jag, Chuang Tzu, att jag var en fjäril som fladdrade hit och dit. Jag var medveten om att jag följde mina infall alldeles som en fjäril, men var samtidigt medveten om min individualitet som människa. Plötsligt vaknade jag och där låg jag, mig själv igen. Och jag vet ännu icke, om jag då var en man som drömde att jag var en fjäril, eller om jag nu är en fjäril som drömmer att jag är en man.»

TRETTIOSJUNDE KAPITLET.

»Kom», säger den Vita Logiken, »och glöm dessa gamla asiatiska drömmare. Fyll ditt glas och låt oss se i pergamenten som tillhöra gårdagens drömmare, vilka drömde sina drömmar på dina egna varma kullar.»

Jag stirrar på åtkomsthandlingarna till den vingård som kallas Tokay på gården Petaluma. Det är en tråkig lång lista med namn på män, börjande med Manuel Micheltoreno, på sin tid mexikansk »guvernör, kommendant och inspektor för departementet Californien», vilken överlät tio kvadratmil stulet indianland till översten Don Mariano Guadalupe Vallejo för de tjänster han gjort sitt land och för pengar som av honom under tio år betalats till hans soldater.

Dessa mögliga protokoll utgöra påminnelser om en fruktansvärd strid — striden mot förgängelsen. Där finnas köpebrev, inteckningar, hyreskontrakt, överlåtelser, domar och allt möjligt i oändlighet. Det är som ett aldrig underkuvat odjur, detta envisa land, som nu ligger dåsande i detta indiansommarväder och har överlevat alla de män som skrapat litet på dess yta och sedan gått bort.

Vem är denne James King of William med det så egendomliga namnet? Den äldste nu levande iMåndalen känner icke till honom. Men det är ändå icke mer än sextio år sedan han lånade Mariano G. Vallejo aderton tusen dollars mot säkerhet av vissa jordområden däribland den vingård, som nu kallas Tokay. Varifrån kom Peter 0’Connor och vart försvann han efter att ha skrivit sitt obetydliga namn för en dag på de skogsmarker som skulle bli vingård? Sedan kommer Louis Csmortanyi, ett namn som skulle kunna användas som trollformel. Han går igenom åtskilliga sidor av denna den uthålliga markens historia.

Så kommer en gammal amerikansk stam törstande igenom den stora amerikanska öknen, ridande på mulåsnor över näset, vinddrivna rundt Kap Horn, för att skriva korta och förgätna namn där, varest tiotusen generationer av vilda indianer likaledes äro förgätna — namn som Halleck, Hastings, Swett, Tait, Denman, Tracy, Grimwood, Carlton, Temple. Det finns inga liknande namn i Måndalen nu för tiden.

Namnen komma nu med rasande fart sida upp och sida ned och försvinna lika hastigt. Men ständigt finns den envisa marken kvar för andra att kravla sig över. Så är det namn på män jag flyktigt hört omtalas, men aldrig känt. Kohler och Frohling som byggde den stora vinfabriken av sten i Tokayvingår-den, men som byggde det på en höjd, upp till vilken de andra vingårdsägarne vägrade att forsla sina druvor. Därför måste Kohler och Frohling gå ifrån jorden. Jordbävningen år 1906 raserade vinfabriken och jag bor nu i dess ruiner.

La Motte — han bröt upp jorden, planterade vin-och fruktträd, upprättade en rationell fiskavel, byggde ett på sin tid mycket känt palats, blev besegrad ayjorden och gick bort. Och så kommer mitt namn. På platsen för hans vin- och fruktträdgårdar, för hans palats och fiskdammar, har jag själv kravlat fram med hundratusen eukalyptusträd.

Cooper och Greenlaw kvarlämnade på den s. k. Hill Ranch två av sina döda, »Lilla Lillie» och »Lille David», vilka ännu i dag vila inom en liten fyrkant av handhuggna stolpar. Cooper och Greenlaw röjde också på sin tid den jungfruliga skogen från tre fält på fyrtio acres. Nu har jag dessa fält besådda med Canada-ärter och till våren skola de plöjas upp och gödslas som träda.

Haska — en otydlig legendarisk figur från närmast föregående mansålder — gick uppför berget och röjde bort sex acres med småskog i den lilla dal som fick hans namn. Han bröt mark, byggde stenmurar och ett hus och planterade äppelträd. Och redan kan man inte upptäcka platsen, där huset låg, och stenmurarna kan man endast sluta sig till efter landskapets konturer. Nu har jag återupptagit striden, skaffat Angoragetter till att äta upp de snår som nu vuxit upp över Haskas röjningar och förkvävt Haskas äppelträd. Så har jag också fått mitt namn i de legala handlingarna innan jag går bort och min sida i dem möglar.

»Drömmar och spöken», skrockar Vita Logiken.

»Men alla dessa strävanden ha dock inte varit förgäves», säger jag.

»De voro baserade på illusion och äro en lögn.»

»En vital lögn», genmäler jag.

»Förlåt, vad är en vital lögn annat än en lögn? » säger Vita Logiken utmanande. >Kom, fyll på ditt glas och låt oss undersöka dessa vitala lögnare, somträngas på dina bokhyllor. Låt oss bläddra en smula i William James.»

»En sund man», säger jag. »Vi kunna inte vänta att hos honom finna någon de vises sten, men åtminstone några få bastanta, stärkande saker som vi kunna hålla oss till.»

»Förnuft stympat till känsla», grinar Vita Logiken. »Vid slutet av allt sitt tänkande hänger han fortfarande fast vid odödligheten. Fakta som i hoppets destillerkolv förvandlas till ord av tro. Förnuftets mognaste frukter, förnuftets förfäande. Från förnuftets yttersta spets lär James att man skall upphöra att resonera och endast tro att allting är bra och skall bli bra — den urgamla akrobatiska munvigheten hos metafysikerna, varigenom de alldeles resonerade bort förnuftet för att undgå den pessimism som blir följden av det bistra och hederliga bruket av förnuftet.

Ditt kött, är det icke du? Eller är det icke ett yttre ting, som du är i besittning av? Din kropp — vad är den? En maskin som förvandlar stimuli till reaktioner. Kom ihåg: stimuli och reaktioner. De utgöra erfarenhet. I ditt medvetande äro de erfarenheter. Du är i varje ögonblick vad du i det ögonblicket tänker. Ditt Jag är både subjekt och objekt; det utsäger ting och är de ting som utsägas. Tänkaren är tanken, vetaren är vad han vet och ägaren är de ting han äger,

»Som du mycket väl vet, är människan ett flöde av medvetenhetstillstånd, av förbidragande tankar i myriader, ett oupphörligt blivande, men aldrig varande, ett irrbloss fladdrande i skuggornas land. Men det vill människan icke

medge. Hon vägrar att erkännaatt hon måste gå bort. Hon vill det icke. Hon vill leva upp igen, om hon också måste dö för att göra det.

»Hon blandar atomer och ljusstrålar, de avlägsnaste nebulosor, vattendroppar, nålstyng av sensationer, kvällande gyttja och kosmiska massor med pärlor av tro, kvinnokärlek, inbillad höghet, rädda aningar och högtravande förmätenhet, och av alltsammans bygger hon sig en odödlighet för att komma himlarna att baxna och oändligheterna att förvirras. Hon vrider sig på sin gödselhög, och lik ett barn som gått vilse i mörkret bland trollen ropar hon till gudarna att de äro hennes äldre bröder, att hon är en fånge som är bestämd att vara lika fri som de —* en monumental egoism, som alstrats av epifenomenen, drömmar och stoft av drömmar som försvinna, när drömmaren försvinner, och icke mera äro till, när han icke är till.

»De äro ingenting nytt, dessa livslögner som människorna intala sig själva, i det de mumla dem som besvärjelser mot Nattens makter. Medicinmännen och djävulsbesvärjarna voro metafysikens fäder. Natten och Benrangelsmannen voro troll som lågo i forsåt på ljusets och livets väg. Och metafysikerna ville vinna, om de också måste ljuga för att göra det. De plågades av Predikarens lag, att människorna dö som djur på fältet och att deras ändalykt är densamma. Deras trosläror voro deras påfund, deras religioner deras arkanum, deras filosofiska system deras konstgrepp, genom vilka de till hälften trodde att de skulle överlista Benrangelsmannen och Natten.

»Irrbloss, dunster av mysticism, psykiska övertoner, själsorgier, klagan bland skuggorna, gnosticis-mens trolldom, slöjor och vävnader av ord, lallande subjektivism, famlanden och svamlanden, ontologiska fantasier, pan-psykiska hallucinationer — det är vad som fyller alla dina bokhyllor. Se på dem, alla dessa trista vålnader av trista män och passionerade upp-rorsmakare — din Schopenhauer, Strindberg, Tol-stoj och Nietzsche.

»Kom! Ditt glas är tomt. Fyll på det och glöm.»

Jag lyder, ty nu kryper det i min hjärna av alkoholens larver och när jag skålar med de trista tänkarna på mina bokhyllor, citerar jag Richard Howey:

»Njut! Liv och kärlek liksom natt och dag Sig åt dig bjuda efter egen lag,

Ej din. Så tag och njut dem, mens du får,

För'n du till maskarna i graven går.»

»Nu är det min tur», ropar Vita Logiken.

»Nej», svarar jag, medan alkoholen gör mig galen. »Jag vet vem du är och jag är inte rädd för dig. Under din mask av hedonism är du själv Benrangelsman-nen och din väg leder ut i Natten. Det är icke någon mening i hedonismen; den är också en lögn, eller åtminstone den feges hycklande kompromiss ...»

»Nej, nu är det min tur», avbryter mig Vita Logiken:

»Men om att leva du ej duger till —

Väl, du kan ända livet, när du vill,

Förutan fruktan att du vaknar mer.»

Jag skrattar ut mitt trots, ty nu, i detta ögonblick, vet jag, att Vita Logiken är den störste ärkebedra-garen av dem alla, där han står och viskar sina döds-viskningar. Och han har demaskerat sig själv. Medsin egen kemi har han vändt allting mot sig själv, hans egna larver i min hjärna bita till liv de gamla illusionerna, låta på nytt den gamla rösten bortom min ungdom höras, i det de säga att ännu äger jag de möjligheter och den makt som livet och böckerna lärt mig icke längre existerade.

Och middagsklockan ljuder, när mitt glas är tömt. Med ett hånleende till Vita Logiken går jag ut till mina gäster vid bordet och med antaget allvar börjar jag konversera om dagens händelser. Så skiftar humöret. Jag skrattar och skämtar, jag är en clown.

Just det. Skall man vara filosof, är det bäst att vara Aristophanes. Och inte en enda vid bordet tror att jag är

»glad». Jag är i utmärkt stämning, det är allt.

Och när kvällen är förbi och jag sagt godnatt, går jag åter in i min studerkammare för mig själv och till Vita Logiken, som obesegrad icke ett ögonblick lämnat mig. Och när jag till sist faller i berusad sömn, hör jag Ungdomen klaga, alldeles som Harry Kemp tolkar det:

»Jag hörde Ungdom ropa genom natt: ’Jag kan ej längre taga livet gladt; Min fot ej mer sitt säkra fäste får; Och morgon strax i dag nu övergår, Den vågar ej ett ögonblick bli kvar, Men måste göra världen ljus och klar. Mer hastigt bleknande än rosens färg Regnbågen svinner bakom mörka berg, Tills ingenting den kalla skymning stör — Ja, jag är Ungdom därför att jag dör!'»

TRETTIOÅTTONDE KAPITLET.

Det föregående är ett exempel på hur jag strövade omkring med den Vita Logiken genom skymningen i min själ. Så godt jag kunnat har jag sökt ge läsaren en aning om det hos en människa hemliga tillståndet som är i sällskap med John Finkelman. Och läsaren måste komma ihåg att denna stämning, som det kanske tagit honom en kvart att genomgå, blott är en enda av de myriader stämningar John Finkelman vet att väcka, och att hela processionen av dem kan räcka urtavlan rundt i dagar, veckor och månader.

Mina alkoholminnen närma sig sitt slut. Jag kan liksom alla andra fysiskt starka drinkare säga att vad som till denna dag gjort att jag ännu lever kvar på vår planet är min alldeles offörtjänta tur — lyckan att jag haft en sådan kroppskonstitution. Jag vågar säga att en mycket liten procent av ungdomar i utvecklingsstadiet mellan femton och sjutton år skulle kunnat överleva den våldsamma dryckenskapsperiod jag genomgick under denna tid. Icke många vuxna män heller för övrigt. Att jag gick igenom är alls icke min förtjänst, utan har det nog berott på att min organism varit ovanligt motståndskraftig mot John Finkelman. Men under tiden har jag sett många andra,som inte varit så lyckliga, dö utefter hela den långa, trista vägen.

Det var min gränslösa tur som tillåtit mig att gå igenom alla John Finkelmans eldar. Mitt liv, min framgång, min livsglädje ha icke blivit ödelagda. Det är visserligen sant att de blivit svedda. Men ändå . . . Och lik en överlevande från det gamla röda kriget, som ropade: »Eåt det inte bli flera sådana krig!»

så ropar jag nu: »Eåt inte vår ungdom få flera stri-

der mot giftet!» Enda sättet att få dryckenskapen att upphöra är att stoppa alkoholtrafiken. Kina gjorde slut på opiummissbruket genom att göra ett slut på odlandet och införseln av opium. Alla filosofer, präster och doktorer i Kina skulle kunnat predika sig hesa mot opium i tusen år, och så länge tillgången på opium alltjämt varit obehindrad, skulle opiummissbruket ändå ha fortgått oförminskat. Vi äro så skapade, det är hela saken. Vi praktisera ju, och med stor framgång, att inte lämna arsenik och stryknin, tyfus- och lungsotsbaciller liggande framme för våra barn att bli förstörda av. Behandla John Finkelman på samma sätt. Hindra honom. Eåt honom inte finnas överallt, laglig och privilegierad, för att slå ned på vår ungdom. Jag skriver inte om alkoholister och inte heller för alkoholister, utan för vår ungdom, för dessa som så lätt kunna vridas på sned av vår barbariska civilisation, som bjuder dem gift i alla hörn. Det är de friska, normala pojkarna, födda som ofödda, jag skriver för.

Detta var mer än något annat orsaken till att jag mer ivrigt, än jag annars skulle ha gjort red ned genom Måndalen och »glad» till humöret röstade för sammarösträtt åt kvinnor som åt män. Jag gjorde det därför att de, släktets hustrur och mödrar, skulle votera bort John Finkelman ur tillvaron och tillbaka till det historiens förvaringsrum, där vi deponera våra försvunna vilda vanor. Om jag ropar högt, så kom ihåg att jag är en som blivit illa skamfilad, och att jag avskyr tanken på att någon av mina eller edra söner och döttrar skulle bli lika skamfilade.

Kvinnorna äro släktets verkliga bevarare. Männen äro utsvävande, äventyrsälskande spelare med livet som insats, och till sist är det genom sina kvinnor de räddas. Mannens så godt som första experiment i kemi var att

göra alkohol, och generation efter generation ha vi fortsatt att tillverka och dricka den. Och det har aldrig funnits någon tid då icke kvinnorna ha känt förtrytelse över männens bruk av alkohol, ehuru de aldrig haft makt att ge vikt åt sin förtrytelse. I samma ögonblick kvinnorna få rösträtt i en kommun, blir det första de göra eller försöka göra att stänga krogarna. Icke under tusen kommande generationer skulle männen av sig själva göra sammaledes. Då kunde man lika gärna* vänta att morfinisterna skulle väcka förslag om morfinets fullständiga borttagande.

Kvinnorna, de veta. De ha betalat ett oberäkneligt pris av svett och tårar för mannens alkoholbruk. Alltid måna om släktet, skola de lagstifta för de gossebarn som ej blivit födda och även för flickebarnen, ty de äro ju bestämda att bli mödrar, hustrur och systrar till dessa gossar.

Och det kommer att bli lätt. De enda som komma att lida något men äro fyllbultarna och vanedrinkarnaav en enda generation. Jag är en av dessa och jag försäkrar högtidligen med den erfarenhet ett långt umgänge med John Finkelman givit mig att jag skall ta det lätt att sluta dricka, när ingen annan gör det och alkohol inte kan fås. Å andra sidan är det övervägande flertalet av unga män så normalt icke-alkoholbegärliga, att då de aldrig haft tillgång till alkohol, komma de heller aldrig att sakna den. De komma att känna till krogarna endast från historiens blad och de komma att tänka på dem som en besynnerlig gammal sedvänja, alldeles som tjurfäktningar och häxbål.

TRETTIONIONDE KAPITLET.

Ingen personlig berättelse är naturligtvis fullständig utan att följa huvudpersonen ända till slutet. Men min historia handlar inte om någon omvänd drinkare. Jag har aldrig varit drinkare, och jag har inte heller blivit omvänd.

Jag råkade för någon tid sedan göra en resa på hundrafyrtioåtta dagar i storm rundt Kap Horn. Jag hade inte tagit någon sprit med mig, och fastän jag varenda dag kunde ha fått ett glas av kaptenen, tog jag aldrig något och det därför att jag inte ville ha. Ingen annan ombord drack, och min organism krävde icke sprit.

Och så uppställde sig för mig ett klart och enkelt problem: *När det är så lätt, varför inte fortsätta när du kommer i land igen?* Jag övervägde problemet omsorgsfullt i hela fem månader utan ringaste bruk av alkohol. Och ur åtskilliga data från föregående erfarenhet nådde jag fram till vissa slutsatser.

För det första är det min övertygelse att icke en man på tio, ja hundra tusen, är en genuin, kemisk drinkare. Dryckenskapen är praktiskt taget helt och hållet en vana. Den är olik tobak, kokain, morfin och hela den övriga långa listan på bedövningsmedel. Begäret efter alkohol är alldeles särskilt intellektuellt i sinupprinning. Det kräver intellektuell träning och tillväxt i social jordmån. Inte en drinkare på en million börjar dricka ensam. Alla drinkare börja sällskapligt och utvecklas sedan så som jag beskrivit i det föregående. Själva alkoholen spelar en mera underordnad roll i jämförelse med den sociala atmosfär vari den förtäres.

Under den fem månader långa resan fann jag att hos mig icke fanns ens en aning om ett kroppsligt behov av alkohol. Behovet var rent intellektuellt och socialt. Tänkte jag på alkohol, var det i samband med sällskap, och tänkte jag på sällskap, genast var det också alkohol. Sällskap och alkohol voro som ett par siamesiska tvillingar.

När jag satt i min däckstol och tänkte eller talade med andra, kunde faktiskt icke en plats i någon del av världen nämnas utan att den genast i mitt minne förbands med alkohol och goda vänner. »Venedig» blickar emot mig från en tryckt sida och jag kommer ihåg kaféborden på trottoarerna. »Slaget vid Santiago» råkar någon nämna. »Ja», jag har varit där, svarar jag. Men jag ser inte platsen, utan vad jag ser är Café Venus på plaza di Santiago, där jag en gång en varm natt satt och pratade länge och drack mycket med en döende lungsiktig.

Jag läser om eller någon säger »Eondons East End». Genast ser jag under mina halvslutna ögonlock de lysande krogskyltarna och hör som ett eko av »bitter för två» och »grogg för tre». Quartier Eatin — och genast är jag på studentcabaret’erna med deras egendomliga lockande och tjusande bohémeliv.I en storm utanför Da Platafloden

funderade vi på att löpa in till Buenos Ayres, »Amerikas Paris», och jag får genast visioner av stora lyxkaféer, av höjda, fyllda glas, av sång och glädjerop och sori av glada röster. När vi kommit in i nordostpassagen på Stilla oceanen söka vi övertala vår döende kapten att sätta kurs på Honolulu, och under tiden ser jag mig själv igen stå och dricka cocktails ute vid Waikiki, där bränningarna rulla in. Någon nämner hur vildänder lagas på restauranterna i San Francisco, och genast föres jag bort till ljuset och skramlet från borden, där jag känner igen ansiktena på gamla vänner över rhen-vinsglasen.

Jag grubblade över mitt problem. Jag skulle inte bry mig om att ännu en gång besöka dessa vackra platser, om det inte kunde ske på samma sätt som förut — med glaset i hand! Det ligger någonting magiskt i de orden. De betyda mer än alla ord i ett lexikon kunna fås att betyda. Med glaset i hand är en vana som jag blivit tränad till hela mitt liv. Den har nu blivit en del av det material varav jag är sammansatt. Jag älskar det pärlande skämtet, de fylliga skratten och de klingande rösterna hos män, när de med glaset i hand skjuta ifrån sig den grå världen.

Jag beslöt att jag skulle ta mig ett glas då och då. Med alla böckerna på mina hyllor, med alla tänkares tankar skuggade av mitt eget, särskilda temperament, beslöt jag kallt och med överläggning att jag skulle fortsätta att göra vad jag vant mig att vilja göra. Jag skulle dricka — ja, naturligtvis mera förståndigt och försiktigt än förr. Jag skulle aldrig mera bli en vandrande eldsvåda, jag skulle aldrig mer tillbedjaden Vita Logiken. Jag hade lärt mig nu hur jag skulle umgås med honom.

Vita Logiken ligger numera hederligt begraven vid sidan av den Långa Sjukdomen. Det är många år sedan jag lade bort den Långa Sjukdomen. Han sover godt. Så gör också den Vita Logiken. Och ändå säger jag att jag önskar mina förfäder hade bannlyst John Finkelman före min tid. Jag är ledsen över att John Finkelman blomstrade överallt i det samhällssystem vari jag föddes, i annat fall skulle jag aldrig gjort hans bekantskap, och den blev mycket långvarig.